

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostil. Od 5. do 17. sep-
tembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija«
pod Vojskim
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.200 lir - Leto XLVI. št. 187 (13.720)

Trst, sreda, 22. avgusta 1990

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418
GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382-535723
Fax 0481/532958
CEDAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

primorski dnevnik

Ob širokem soglasju vseh držav, ki sestavljajo Zahodnoevropsko zvezo (UEO)

Evropa bo okrepila prisotnost v Zalivu Vojne ladje bo poslala tudi Italija

Na pariškem srečanju UEO so se domenili tudi o ustanovitvi posebnega koordinacijskega telesa
Pariškega sestanka sta se v imenu Italije udeležila ministra De Michelis in Rognoni

PARIZ — V francoski prestolnici je bilo včeraj zasedanje Zahodnoevropske zveze (UEO), tj. organa, ki je pristojen za vprašanja varnosti, obrambne politike in vojaške obrambe v tem delu Evrope. Srečanja so se udeležili zunanji in obrambni ministri devetih držav članic, poleg tega pa predstavniki držav ES, ki niso člani UEO (tj. Grčije, Irske in Danske), ter Turčije. Srečanju je predsedoval francoski predstavnik, glavna tema dnevnega reda pa je bil nastali položaj v Perzijskem zalivu.

Navzoči na sestanku so soglasno sprejeli dokument, v katerem so pozvali OZN, naj sprejme dodatne ukrepe za striktno uresničitev gospodarskega embarga na škodo Iraka. Poseben poziv so poslali tudi v Bagdad in v njem zahtevali spoštovanje nedavno sprejetih resolucij OZN glede rešitve krize v Zalivu. Istočasno so sklenili, da bodo ustanovili ad hoc skupino, ki bo koordinirala politične in vojaške akcije držav članic UEO; ena od njenih poveljnih nalog je tudi sodelovanje z drugimi državami, v prvi vrsti z ZDA.

Najvažnejša odločitev vsekakor zadeva okrepitev vojaške prisotnosti Zahodne Evrope v Zalivu. Med državami, ki bodo poslale svoje ladje v Zaliv, je tudi Italija: to je po končanem sestanku izjavil italijanski obrambni minister Virginio Rognoni. Italijanske vojne ladje bodo v vroči Zaliv lahko odplule že v četrtek. Za zdaj še ni jasno, ali bo to storila tudi ZRN, saj ji to preprečujejo ustavna določila. Zahodnonemški zunanji minister Genscher je vsekakor izjavil, da bodo v Bundeslugu začeli postopek za delno spremembo ustave; to bi odprlo pot za zahodnonemško vojaško sodelovanje v Zalivu. Doslej se v Perzijskem zalivu nahajajo vojne ladje petih članic UEO. Ravno UEO je bila tista, ki je leta 1987 koordinirala akcijo minolovcev v Perzijskem zalivu.

Italijanski zunanji minister De Michelis je izjavil, da je srečanje UEO minilo v znamenju najširše enotnosti, in sicer »kot nikdar doslej«. De Michelis je dejal, da je angažiranje zahodnoevropskih držav pri reševanju krize v Perzijskem zalivu nujno, saj ne gre le za vprašanje, ki zadeva zgolj ZDA. Kmalu po sestanku se je (vedno v Parizu) udeležil zasedanja zunanjih ministrov ES, na njem so razpravljali vedno o krizi v Perzijskem zalivu. Italijanski zunanji minister se je zatem srečal s predsednikom republike Cossiga in ga informiral o rezultatih pogovorov na obeh sestankih v francoski prestolnici.

UEO bo zopet zasedal prihodnje dni, ko se bodo sestali poveljniki vojaških sil držav članic.

Na sliki (telefon AP): skupinska slika nekaterih udeležencev zasedanja UEO.

Iračani pristajajo na delno soočanje z ZDA in Evropo

BAGDAD, NEW YORK, TRIPOLIS — Irak je včeraj, pravič po izbruhu krize v Zalivu, pokazal nekatere znake pripravljenosti za dialog. »Korak zbližanja« je naredil sam iraški predsednik Sadam Husein, in sicer v odgovoru na predvčerajšnje izjave ameriškega predsednika Georgea Busha. Preko svojega glasnika je dejal, da si Irak prizadeva za mirno rešitev krize, glede vprašanja talcev pa dejal, da je »zadržanje« tujih državljanov izključno posledica agresivne politike ZDA. Njihovo zadržanje ni maščevalno dejanje, očitki zahodnih držav na njegov račun (vštevši obtožbo, da se obnaša kot sodobni Hitler) naj bi bili zato povsem neutemeljeni.

Podobno se je izrazil tudi iraški zunanji minister Aziz, ki je dejal, da je Irak pripravljen na pogovore o krizi v Zalivu. Aziz je to izjavil v Amanu, kmalu po srečanju z jordanskim kraljem Huseinom. Iraški zunanji minister je dodal, da bodo zahodni državljani izpuščeni takrat, ko bo Zahod prenehal z vojaškimi pritiski na Irak.

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Stanje se je po mirnem poteku referendumu o avtonomiji nekoliko pomirilo

V Kninu se je »zgodilo ljudstvo« Nagnali tri vladi zveste policaje

KNIN — V Kninu je zelo težko napovedati potek dogodkov. Ko je že kazalo, da se položaj umirja, straže umikajo, ovire pa odstranjujejo s cest, sta večer in noč prinesla nova presenečenja. Glavno je bilo pripravljeno za drugi TV dnevnik, v katerem je načelnik šibeniškega sekretariata za notranje zadeve Ante Bujas sporočil, da so trije delavci kninske postaje milice dobili odpoved. Gre za dva inšpektorja in enega miličnika, vsi trije pa so Srbi in podpisniki pisma, ki je bilo pred mesecem dni poslano Petru Gračaninu kot protest zaradi uvedbe novih uniform in imena policije (redarstvo).

Spor, do katerega je tedaj prišlo, so razrešili s obljubo republiškega ministra za notranje zadeve Boljkovca, da ne bo nobenih represivnih ukrepov zoper podpisnikov pisma, katerega sicer ni podpisalo le 12 miličnikov kninske milice.

Takoj ko so na hrvaški televiziji objavili novico o odpustu treh miličnikov so se pred kninsko postajo milice začeli zbirati prebivalci - okoli 23. ure jih je bilo že več kot tisoč. Vzklikali so, da ne priznavajo odpovedi, in zahtevali, naj pripeljejo miličnike, ki so dobili odpoved. Okoli polnoči je zbranim spregovoril načelnik policijske postaje Knin, ki pa ga je množica ves čas prekinjala z vzkliki. Dejal je, da so v stiku z republiškim ministrstvom in da je to potrdilo nezakonitost odločitve, ki jo bodo tudi proučili. Brez uspe-

ha je skušal pomiriti ljudi, ki so zahtevali, naj jim spregovorijo tudi kdo iz vodstva Srbske demokratske stranke.

Kasneje sta se pojavila Jovo Opačić in Dušan Zelembaba, predstavnika v Saboru, do katerih v teh dneh praktično ni bilo mogoče priti.

Njuna govora sta bila precej ostra, čutiti je bilo radikalizem tistega krila SDS, ki le stežka pristaja na pogovore. Glavni poudarki govorov so bili nepriznavanja odpovedi in označevanje tega dejanja kot izvajanje vnaprej pripravljene scenarija za represijo nad srbskim ljudstvom zaradi izrekovanja o kulturni avtonomiji in zaradi zadnjih dogodkov. Napovedala sta, da se bodo takšni politiki uprli z vsemi sredstvi, njihove nadaljnje poteze pa bodo odvisne od sporočila, ki mora priti iz republiškega ministrstva za notranje zadeve. Ob koncu se je pojavil tudi eden od treh novih herojev, katerega kratek govor so zbrani pospremili z ovacijami.

Epilog celotnega dogodka je bila zahteva zbranih državljanov, naj osmerica srbskih miličnikov, ki ni podpisala pisma, ki so ga poslali Gračaninu, vrne uniforme in orožje in zapusti policijsko postajo, kar se je okoli treh zjutraj tudi zgodilo. Tako je eno skrajnost zamenjala druga. Cesta Šibenik-Knin je bila vso noč blokirana, straže pa so imele navodila, da lahko iz šibeniške policije spustijo mimo le načelnika Anteja Bujasa. (dn)

O škodi v turizmu zaradi dogodkov v Kninski krajini

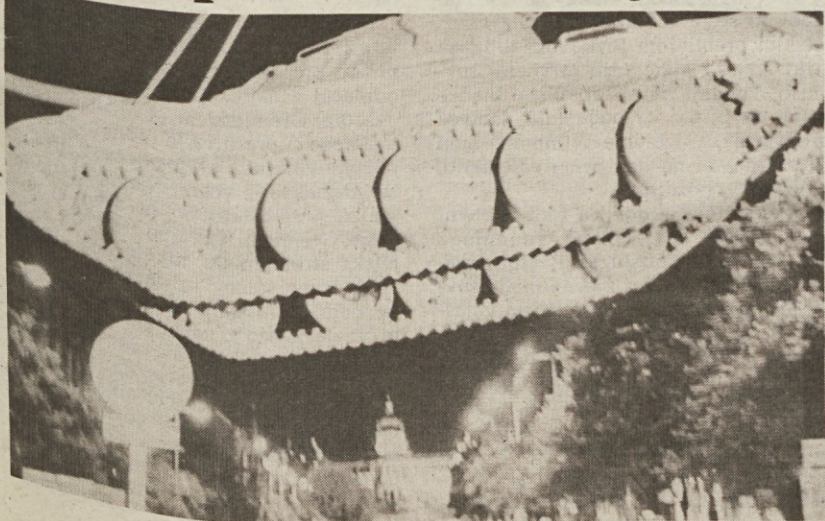
BORIS ŠULIGOJ

KOPER — O razmerah v Kninski krajini, oziroma o tem, kako so tamkajšnji dogodki prizadeli nekatere turiste na počitnicah v Jugoslaviji, smo se pogovarjali s Francem Horvatom, zveznim sekretarjem za ekonomske odnose s tujino. Povedal nam je, da so v nedeljo, predvsem pa v ponedeljek, zbirali informacije o dogodkih na Hrvaškem in se pogovarjali s številnimi turističnimi delavci iz hrvaških turističnih krajev.

»Po informacijah, ki smo jih zbrali, je nekaj turistov res prekinilo počitnice zaradi omenjenih dogodkov, vendar izključno z območja Zadra in Šibenika. Povsod drugod so turisti odhajali v glavnem zato, ker so zaključili počitnice, kar pa je za ta čas normalno. Nekaj turističnih skupin je prišlo na počitnice v tamkajšnje kraje z zamudo, sicer pa zaradi razmer v Kninski krajini ni bilo večjih izpadov turističnega obiska. Nasprotno, v Jugoslaviji je zasedenost turističnih zmogljivosti ta čas še sorazmerno dobra.

Bilo pa je nekaj posameznih problemov in incidentov (ni šlo za masovne pojave), vendar je bilo dovolj, da so ti dvignili kar precej prahu. Tako smo na zvezni sekretariat dobili neposredna vprašanja iz Avstrije in severnega dela Italije. Dobili pa smo po telefaksu tudi kopijo članka iz Kronen Zeitunga. Od nas so vsi terjali pojasnila. Vse smo seznanili z ukrepi, ki jih je sprejela zvezna vlada in skušali pomiriti turiste, da je prišlo do težav le v posameznih primerih. Moram reči, da je bilo vzdušje med turisti hujše od tega, kar se je v resnici pripetilo in da so k temu delno pripomogle tudi nekatere dezinformacije (na primer -migi in helikopterji...). Storit bi morali vse, da bi ohranili tudi prihodnje leto dober obisk iz Italije.«

Ob obletnici vdora sil Varšavskega pakta Havel pozval Čehe naj dokončajo revolucijo

PRAGA — Ob 22. obletnici vdora sil Varšavskega pakta na Čehoslovaško, kjer so s silo zadušili prve poskuse Dubčkovske politične pomladi, je predsednik Havel pozval zbrano množico na Vaclavovem trgu, naj »dokonča začeto revolucijo in takoj ter energično ukrepa proti totalitarni mafiji, ki je še vedno trdno zasidrana v državni upravi in podjetjih«.

Spomin na tragično obletnico pa je včeraj prvič potekal v vzdušju politične svobode, z dvigom sovjetskega tanka (na sliki AP) pa so skušali tudi na simboličen način označiti konec nekega obdobja, predvsem pa konec prisotnosti tujih oboroženih sil na ozemlju Čehoslovaške.

Ob vsem tem velja povedati, da je venec pod kip sv. Vavla včeraj položil tudi sovjetski veleposlanik v Pragi Pankin.

TAR zavrnil
zahtevo
po suspenziji
ukrepa glede
šole Erjavec

NA 5. STRANI

Sklepe dogovora med predsedniki poslanskih skupin naj bi danes potrdil parlament

Ob popolnem soglasju vseh strank v NDR bo do nemške združitve prišlo 14. oktobra

BONN — Kot je včeraj dopoldne po sestanku s predsedniki poslanskih klubov v vzhodnonemškem parlamentu sporočil premier de Maizière, naj bi vzhodnonemški parlament na izredni seji 9. oktobra sprejel sklep o »pristopu Nemške demokratične republike pod jurisdikcijo zahodnonemškega temeljnega (ustavnega) zakona,« se pravi o priključitvi k Zvezni republiki Nemčiji. Priključitev naj bi začela učinkovati 14. oktobra, ko bodo na ozemlju NDR volitve v parlamente na novo ustanovljenih dežel. V Bonnu je ta sklep nemudoma naletel na soglasje večine v parlamentu zastopanih strank. Ker za Bonn velja načelo, naj o dnevu pristopa odloča NDR sama, se zdaj zdi, da gre za dokončen datum nastanka združene Nemčije.

Včerajšnje de Maizierovo sporočilo je nepričakovano, o čemer priča tudi pisanje zahodnonemškega tiska. Süddeutsche Zeitung je včeraj na primer na prvi strani še vedno ugotavljal, da je komaj še kaj možnosti za sklenitev druge, to je združitvene pogodbe med obema Nemčijama. Odločitev v prid združitvi, za katero naj bi parlament glasoval 9. oktobra in ki naj bi začela veljati 14. oktobra, seveda ni neposredno povezana z združitveno pogodbo,

vendar pa bo, če bo to odločitev danes potrdil vzhodnonemški parlament na plenarnem zasedanju, vplivala na nadaljnje dogovarjanje predstavnikov obeh Nemčij, ki od ponedeljka spet zasedajo v Bonnu. Kot je namreč povedal de Maizière, je sklep o takšnem scenariju združevanja podprla večina predstavnikov poslanskih klubov, prav vsi pa so se strinjali v ugotovitvi, da je združitvena državna pogodba, v kateri bodo zapisani tisti pogoji, ki NDR olajšujejo vključitev v ZRN, še vedno veliko boljše kot morebiten enostranski sklep vzhodnonemškega parlamenta o »brezpogojnem« pristopu k ZRN. Za ratificiranje državne pogodbe je sicer potrebna dvotretjinska večina, ker bodo v zvezi z ratifikacijo potrebne tudi ustavne spremembe. Vzhodnonemška socialna demokracija je že sporočila, da osnutka državne pogodbe v sedanjih obliki ne more podpreti, vendar pa je zdaj treba računati tudi na popustljivost zahodnonemških sobesednikov na pogajanjih in vsaj na delne koncesije, ki bodo državnim pogodbam številka dva zagotovile dvotretjinsko večino, se pravi tudi soglasje socialnih demokratov.

V kaos, ki je nastal po de Maizierovem odpuščanju socialdemokratskih ministrov in po izstopu

SPD iz vladne koalicije, se tako pojavlja nekaj čvrstih točk, ki se obetajo razviti v red, kolikor je to spričo naraščajočih težav sploh mogoče. Zdi se namreč, da je krščanski demokrat de Maizière, ki tudi z večinsko vlado ni mogel več obvladovati položaja v deželi in ki se je z izstopom socialnih demokratov znašel na čelu manjšinske vlade, odkril tudi formulo za to, da ostane vlada vsaj delno sposobna za delo tudi do 14. oktobra. Formula je nekoliko nenavadna, predstavlja pa očitno edino še mogočo rešitev: sestanki predsednikov poslanskih klubov, kakršen je bil včerajšnji, naj bi bili poslej redno vsak teden. Vlada naj bi se opirala na dogovarjanje z njimi in ker naj bi na njih obravnavali le še »stvarna vprašanja« (de Maizière), bo na mesto velike koalicije med konservativnimi strankami in socialnimi demokrati stopila - če spet ne bodo prevladale strankarske strasti - »zelo velika koalicija« vseh v parlamentu zastopanih strank. Končno politično soglasje k temu novemu sistemu pa naj bi izrekli na jutrišnjem plenarnem zasedanju vzhodnonemškega parlamenta.

MARJAN SEDMAK

Panična razprodaja vseh delnic v Frankfurtu

FRANKFURT — Borzo v Frankfurtu je včeraj zajela prava panika, ki je indeks Dax spravila pod vrednost 1.600 mark, medtem ko je še sredi julija njegova vrednost znašala skoraj 2.000 mark. Včeraj je indeks Dax v primerjavi s ponedeljkom izgubil še 85,73 marke (5,2 odstotka) in se spustil na 1.549,96 marke.

Za včerajšnje posle je značilno vzdušje prave razprodaje delnic v očitnem strahu, da bi se zalivska kriza še zaostрила. Izgube so bile občutne v vseh sektorjih, najbolj pa je padla vrednost delnic tistih družb, v katerih je tudi kuvajtski delež. Tako so na primer delnice Daimler prodajali za manj kot 700 mark, čeprav so bile letos že vredne 955 mark, velikanske izgube v avgustu pa so zabeležili tudi pri Volkswagnu. Včeraj so delnice Daimler izgubile 41, Deutsche bank 39,5 in Siemens 37 mark.

V senatu in poslanski zbornici začetek razprave o zalivski krizi

RIM — V senatu se bo danes začela razprava o zalivski krizi, medtem ko bo poslanska zbornica že jutri ocenila strategijo italijanske vlade v zvezi z iraško invazijo Kuvajta. Stališča strank se med seboj precej razlikujejo; vladna koalicija sicer podpira in odobrava odločitve vlade, vendar je v demokršćanski levici opaziti dokajšnje odstopanje od splošnega mnenja KD. Do dosedanjih ukrepov vlade pa so kritični predvsem mislovci, predstavniki naravovarstvenih gibanj in Lombardske lige; odpravo italijanske mornarice so močno kritizirali komunisti in demoproletarci. Radikalci sicer niso neposredno ocenjevali te odločitve, vendar so obsodili pomanjkanje političnih pobud Italije v sklopu Evropske skupnosti. Socialisti so se izrekli že v ponedeljek po zasedanju strankinega tajništva.

Za tajnika KD Forlanija je odločitev vlade »uravnotežena in odgovorna« in se popolnoma prilagaja načelom kooperacije držav članic ES, saj se je z njimi dosledno in pravočasno posvetovala. Kot rečeno pa v vrstah KD niso vsi istega mnenja. Fracanzani (levica KD) na primer opozarja, da odločitev vlade odraža trenja in nesporazume znotraj

koalicije, kar po njegovem mnenju ovira vzpostavitev ustrezne strategije. Kritika komunistov leti predvsem na enostranske odločitve, ki ne sovpadajo z odločitvami OZN. Kot v KD pa so tudi med komunisti mnenja deljena. Fronta za »ne« se glede misije italijanske mornarice ni izrekla, zahtevala pa je potrditev, da v Zalivu, kamor so italijanske ladje namenjene, ne bo prišlo do nobene ofenzivne akcije.

Republikanci so vladi izrekli solidarnost, čeprav menijo, da je do prave odločitve prišlo nekoliko pozno; tudi socialdemokrati podpirajo vladno linijo glede tega žgočega vprašanja, saj menijo, da se v Zalivu dogajajo stvari, ki ne bodo prizadele samo najbolj industrializiranih držav, pač pa bodo imele kvarne dolgoročne posledice za ves svet, kakor koli že se bo celotna zadeva zaključila. PSDI izraža tudi upanje, da bo OZN uspešno zapovedati spoštovanje mednarodnega prava, ki ga Irak tako grobo krši. Za liberalce je vlada zavzela uravnoteženo stališče in je ukrepala na edini možen način. V preteklosti je v podobnih kriznih primerih predolgo odlašala z odločitvami in ukrepi, tokrat pa je zamujsanje popravila, meni strankin tajnik Altissimo.

Jugoslavija posegla glede iraških dolgov

BEOGRAD — Jugoslavija je sprožila pobudo, naj bi pri varnostnem svetu Združenih narodov pripravili posvetovanje o resnih težavah, s katerimi se srečujejo države zaradi doslednega spoštovanja resolucije varnostnega sveta o gospodarskih ukrepih proti Iraku. Po navodilih jugoslovanske vlade je stalni predstavnik Jugoslavije v Združenih narodih veleposlanik Dragoslav Pejić v ponedeljek zvečer obiskal predsednika varnostnega sveta in zaprosil za posredovanje tega organa, pri tem pa se je skliceval na člen listine Združenih narodov, ki govori o možnosti pomoči in kompenzacij državam, ki so oskodovane zaradi spoštovanja določil gospodarske blokade ali

podobnih ukrepov. Hkrati je Pejić predsednika varnostnega sveta seznanil z jugoslovansko obsodbo agresije na Kuvajt in jugoslovansko privrženostjo vsem sklepom, ki jih je v zvezi s tem sprejel varnostni svet, med njimi tudi gospodarske sankcije. Pejić je predstavil tudi podatke o resnih posledicah, ki bodo prizadele jugoslovansko gospodarstvo zaradi odpovedi poslov z Irakom, ker je Jugoslavija ena izmed držav z zelo razvitimi odnosi s to državo, Irak pa ji tudi dolguje velike vsote in pošiljke nafte. Predsednik varnostnega sveta je obljubil takojšnjo akcijo sveta in poudaril, da zadeva zanima tudi precej drugih držav v razvoju. (dd)

Majhen korak naprej o slovenskih nabornikih

LJUBLJANA — V času, ko se slovenska vlada ubada z vprašanjem jesenskih vojaških nabornikov, ki naj bi jih ne pošiljali več na jug, je močno odjeknila novica, da so v Slovenijo spet pripeljali mrtvega vojaka. Včeraj so v Spodnji Dobravi, vasi pri Radovljici, pokopali 19-letnega Lojzija Spendava, ki je umrl pri vojaki v Titovi Mitrovici na Kosovu. Uradna verzija vzroka smrti - samomor.

Tragedija je na Gorenjskem tema pogovorov številka ena. Po izjavah Lojzijevega očeta so mu vojaški organi razlagali, da se je sin ustrelil s polavtomatsko puško. Komaj 15 minut pred dogodkom se je še mirno pogovarjal s komandirjem straže, tudi sicer ni kazal nikakršnih znamenj čustvenih motenj ali vznemirjenja. Strela ni slišal nihče, ker se je vse dogajalo med nevihti. Vrsta vprašanj torej, na katera ne starši ne številni znanci in prijatelji mladega vojaka ne znajo odgovoriti.

Šoželje sta družini izrekla tudi Lojze Peterle in Janez Janša, ki sta

se sicer včeraj mudila na pogajanjih pri predsedniku zvezne vlade Anteju Markoviću. Tema pogovorov so bili predvsem vojaški naborniki oziroma odločitve slovenske vlade glede pošiljanja slovenskih fantov v vojašnice zunaj Slovenije. Kot sta povedala novinarjem po vrnitvi v Ljubljano, se pogovorov tudi tokrat kljub izrecni zahtevi slovenske strani ni udeležil sekretar za ljudsko obrambo Veljko Kadrović, temveč je na srečanje poslal svojega namestnika Staneta Broveta. Zvezna vlada je ponudila nov »razrez« pošiljanja nabornikov, po katerem naj bi v Sloveniji ostalo 20 odstotkov slovenskih vojakov, kar je za 5 odstotkov več kot doslej. Skupaj z jesenskimi premestitvami naj bi ta odstotek povečali na 30. O zvezni ponudbi mora razpravljati še slovenski parlament, kljub temu pa Peterle in Janša ocenjujeta, da se vendarle dosegli nekakšen napredek, saj je vsaj prišlo do pogovorov.

Begunska tovarna Elan dobila novega direktorja

LJUBLJANA — Konec je ugibanj glede nadaljnje usode nekdanjega paradnega konja slovenske industrije, begunjske tovarne Elan. Vse kaže, da se je slovenska vlada odločila, da bankrotiranega proizvajalca športne opreme podpre ne le s finančno injekcijo, temveč tudi s kadrovskim posegom. V Elan so namreč za novega direktorja poslali 30-letnega Petra Lampiča, ki bo zdaj poskušal zamašiti luknje v Elanovi barki ter jo pripeljati v varen pristan.

Poznavalci slovenske gospodarske scene bodo seveda zamašili brskali po svojih seznanih, ker Lampič doslej ni bil še nikjer zaposlen. Videti pa je, da je vladi predstavljal izredno zanimiv sanacijski program. Je pa z Elanom sodeloval že od leta 1983 in sicer prek bratov Jakopin, znanih konstruktorjev jadrnic, ki zdaj delata za svetovno znano firmo Jenneau. Z njuno pomočjo je tudi sestavil program reorganizacije Elana: kot pa je izjavil novinarjem, se čuti sposobnega za to delo - sicer se niti prijavil ne bi. (Z. Š.)

■ BEOGRAD — Povprečna junijska plača v Jugoslaviji, ki je bila izplačana v mesecu juliju, je znašala 4003 dinarjev. Glede na maj so bile plačilne kuverte debelejšje za 11,9 odstotka. Zvezni zavod za statistiko je sporočil, da so več, kot znaša jugoslovansko povprečje, prejeli zaposleni v Sloveniji in sicer 5.455 in na Hrvaškem - 5.130 dinarjev. Najmanjše plače so si delili na Kosovu - 2.054 dinarjev.

● Iračani pristajajo

NADALJEVANJE S 1. STRANI

Iraški predlogi so takoj naleteli na izredno negativne reakcije ZDA. Glasnik Bele hiše Marlin Fitzwater je izjavil, da Irak nima nikakršne pravice za postavljanje pogojev; do pogajanj z Irakom lahko kvečjemu pride po umiku zasedbenih čet iz Kuvajta in izpustitvi vseh zahodnih talcev. Fitzwater je tudi dejal, da bodo ZDA nadaljevale prizadevanja za sklicanje Varnostnega sveta Združenih narodov; še posebej pa bodo vztrajale pri zahtevi, da bi Varnostni svet s posebno resolucijo dovolil uporabo sile v Perzijskem zalivu.

Ta namera je ZDA doslej spodbetala. V Varnostnem svetu sta se ji zoperstavila Jemen in Kuba, še zlasti boleče pa je odjeknilo nasprotovanje Kitajske, ki ima pravico do veta. OZN doslej tovrstnih odločitev še nikdar ni sprejela, svoje zadržke glede uporabe trde roke v Zalivu pa je prejšnje dni izrazil tudi generalni tajnik OZN Perez de Cuellar. Vsakršno odločitev so vsekakor odložili, jasno pa je, da bodo ZDA nadaljevale s pritiski na ostale države članice Varnostnega sveta.

Zelo ostru na račun Iraka je bila predsednica britanske vlade Margaret Thatcher. Izjavila je, da se Velika Britanija ne bo pogajala z Irakom glede usode talcev; nikakor ni izključila uporabe sile, poleg tega pa napovedala, da ne bo zaprla diplomatskega predstavništva v Kuvajtu. Možnosti uporabe sile ni izključil niti francoski predsednik Mitterrand. Irak je včeraj kritiziral tudi libijski voditelj Gadafi. Svoje puščice je izstrelil tudi proti ZDA, Savdski Arabiji in OZN. Američane je obtožil kršitve ustanovne listine OZN, Savdsko Arabijo pa dejstva, da je na celi črti kapitulirala pred ZDA.

Roberto Vecchioni zaradi slabosti prekinil turnejo

CATANIA — Priljubljeni italijanski kantavtor Roberto Vecchioni je moral predsinočnim zaradi slabosti prekiniti turnejo po Siciliji. Vecchioni bi moral nastopiti v Valledolmu nedaleč od Palerma, to pa bi bil hkrati tudi njegov zadnji koncert na otoku. Kmalu potem, ko je stopil na oder, mu je postalo slabo, tako da so ga organizatorji odpeljali v bolnišnico.

Vecchionija so najprej pregledali na oddelku za prvo pomoč bolnišnice Garibaldi v Catani, zaradi težav z dihanjem in krvnim obtokom pa so ga preselili na kardiološki oddelek klinike Cannizzaro. Tu so zdravniki ugotovili, da je Vecchioni imel začetek infarkta, zato so ga pridržali na opazovanju. Kantavtor, ki je star 47 let, je tudi prejšnje dni tožil zaradi preutrujenosti, že na nedeljskem koncertu v Catani pa je imel rahle težave s srcem. Zdravniki so sicer potrdili, da se njegovo zdravstveno stanje izboljšuje, kljub temu pa bo moral Vecchioni ostati v bolnišnici vsaj deset dni.

V sovjetski prestolnici v teh dneh na pogovorih namestnik predsednika iraške vlade Sadam Hamadi Ševardnadze: Šlo je le za izmenjavo pogledov

MOSKVA — V sovjetski prestolnici je bil te dni na obisku namestnik predsednika iraške vlade Sadam Hamadi, ki se je včeraj sestal tudi s sovjetskim premierom Rižkovom (oba na sliki AP). O pogovorih je včeraj sovjetski zunanji minister Ševardnadze dejal, da ni šlo za pogajanja, temveč predvsem za izmenjavo mnenj, med katero naj bi na dan prišli »elementi, ki vzbujajo pozornost.«

O vsem tem je govoril tudi tiskovni predstavnik sovjetskega zunanjega ministrstva Gremitski, ki je odgovarjal na vprašanja v zvezi z evakuacijo sovjetskih državljanov in predvsem vojaških ter drugih strokovnjakov iz Iraka. Mnoge je tudi zanimalo, ali bo SZ sodelovala s svojimi ladjami pri blokadi Iraka, če bi tak sklep sprejeli v OZN. Odgovori tiskovnega predstavnika so bili zelo lakonični, zavzel pa se je za politično rešitev krize v Zalivu. Povedal je tudi, da ima Moskva Kuvajt še vedno za suvereno državo in da v sov-

jetski prestolnici kuvajtsko veleposlanstvo še naprej v celoti opravlja svoje delo.

Irak Sovjetski zvezi za orožje dolguje približno šest milijard dolarjev, približno pol milijarde pa je vsako leto odplačal z nafto. Kako bo zdaj s tem dolgom, Gremitski ni povedal nič določene. Vprašljiva je tudi vloga sovjetskih vojaških svetovalcev v Iraku. Ševardnadze je včeraj izjavil, da bodo »za zdaj« še ostali tam, po drugi strani je Gremitski vztrajno trdil, da sovpajo jatski strokovnjaki nikoli niso imeli vloge svetovalcev in da niso in tudi ne bodo opravljali nikakršnih del, ki bi imela zvezo z napadom na Kuvajt.

Tiskovni predstavnik tudi ni ne zanimal, ne potrdil govorici, da je Hamadi prinesel poslanico Huseina za Gadafi, zelo nerad pa je govoril tudi o blokadi. Glede reševanja krize pa je poudaril tudi konstruktivno vlogo Jugoslavije in gibanja neuvrščenih pri zalivskem zapletu.

Tiskovna konferenca župana Ivana Vodopivca ob prazniku občine Sežana

Glavna skrb sežanskih občinskih upraviteljev

utrjevanje in razvoj gospodarskega sektorja

SEŽANA — Občinski praznik občine Sežana - 28. avgust - je v zadnjih letih prerasel iz tradicionalnega srečanja funkcionarjev v pravi praznik ljudi. Občani te obmejne občine se srečujejo na številnih prireditvah, se poselejo, se seznanijo z dosežki in tudi s težavami, v marsikateri Krajevni skupnosti (vseh je 34) pa obeležijo tudi svoje zmage.

Tako je sežanski župan Ivan Vodopivec uvodoma uokviril sežanski občinski praznik, ki se je začel že v soboto in se bo zaključil v prvi polovici septembra, obenem pa je s predstavniki izvršnega sveta in skupščine podal podobo občine in rezultate, ki jih je dosegla v zadnjem letu. Prehajeno leto je bilo mnogo daljše obdobje, kaže, kot je sicer bilo. Obširna razprava je tekla okrog demokratizacije sistema, prišlo je do velikih sprememb in največji del aktivnosti je bil bolj usmerjen, kot povsod po Sloveniji, v volitve.

Negativne note prihajajo predvsem z gospodarskega področja: odpiranja investicij, kot so bili vajeni v preteklih letih, ni več. Ta proces je krut in krvav, je poudaril sežanski župan, vendar pa je v teku in podatki že kažejo, da se je v številnih podjetjih število zaposlenih zmanjšalo. Ta proces se mora vsekakor še razširiti tudi na institucije, kot npr. na občinsko upravo, ker je število zaposlenih preveliko. Pozitiven premik pa beležijo pri odpiranju številnih zasebnih firm (doslej 39 in prošnji je še veliko) in kar je zanimivo, da je spekter teh dejavnosti zelo širok. Proces prestrukturiranja je vsekakor v teku in po županovih besedah bo prav to vzvod za saniranje ali ubla-

Sežanski župan Ivan Vodopivec

žitev reorganizacije proizvodnih organizacij v tem prostoru.

Kje pa so razvojne možnosti občine? Po županovih besedah jih je treba v največji meri iskati v suhozemnem terminalu, kjer je največ možnosti za večje investicije tudi v prihodnosti. Na občini si bodo vsekakor prizadevali, da bo terminal dobil status, ki mu pripada po osimskih sporazumih, kar bi gotovo pritegnilo nove investitorje. Sicer pa je v samem sežanskem prostoru še veliko neizkoriščenih možnos-

ti, predvsem na področjih turizma in trgovine, kjer pa bo treba dati večji poudarek kvaliteti in ljudi motivirati (z nagradovanjem), da bi se posvetili tem poslom.

Občinski moški si vsekakor prizadevajo za enakomeren razvoj celotne občine.

Na včerajšnjem delovnem srečanju je tekla beseda tudi o avtocestnem odseku Razdrto-Sežana. V zadnjem letu, je poudaril župan Vodopivec, je prišlo do »papirne« rešitve problema: vsi dokumenti so pripravljeni, zemljišča so bila odkupljena, evropska investicijska banka je odobrila kredit, z družbo Italstrade je bila podpisana pogodba in še bi lahko naštevali. Delo je pač steklo. Z novo avtocesto se bo blagovni tok skozi Sežano gotovo povečal, s čimer bo tudi suhozemni terminal pridobil na pomenu.

Občina Sežana dobro sodeluje z zamejstvom. Goji odprto sodelovanje z vsemi zamejskimi občinami, ne glede kdo je tam na oblasti. Čudi nas, je pristavil župan Vodopivec, da slovenska vlada, žal, deli Slovence po strankarski pripadnosti. V občini vsekakor ugotavljamo, da bi moral biti odnos matične vlade povsem enak do vseh Slovencev v zamejstvu.

V občini si tudi prizadevajo, da bi kljub težavam ohranili sedanje dobro stanje v družbenem sektorju. Tu sicer obstajajo še nekateri problemi, katerih rešitev je že načrtovana. Spričo sedanjega stanja pa bo treba te programe selektivno prenesti v naslednje obdobje. Glavna skrb sežanske občinske uprave, v katero bo vložila maksimalne napore, je namreč utrjevanje in razvoj gospodarskega sektorja.

Sicer pa se sežanska občina ubada še z enim problemom: je ena redkih občin v Sloveniji, ki še nima vlade. To vprašanje bo treba čimprej rešiti s konstruktivnim sodelovanjem vseh strank, je poudaril župan Vodopivec, ker problemov je veliko in za njihovo reševanje je nujno potreben popoln izvršni organ.

V okviru tega praznika bodo najzastavnejšim občanom podelili nagrade. Podelili jih bodo na sobotni slavnostni seji skupščine, prejeli pa jih bodo Renče Stanič za dosežke na gospodarskem in kmetijskem področju, Mara Bernetič, ravnateljica osnovne šole v Divači za življenjsko delo na pedagoškem področju, Franc Rodica za delo v korist upokojencev ter na področju socialnega skrbstva in športa ter Metod Šonc, dosedanjí predsednik KS Tomaj za delo, ki ga je opravil v tej in drugih skupnostih. Plaketo Srečka Kosovela pa bo prejel Bogdan Macarol za delo na raziskovalnem področju.

ALEKSANDER SIRK

Prireditve na občinskem prazniku se bodo nadaljevale v petek. Na sejmišču bosta ob 18. uri nastopili ritmični skupini »MEHKI ČEVLI« iz Sežane in ŽKK »CIMOS« iz Senožet. Na igrišču Skala v Sežani se bo ob 18. uri začelo »24 ur balinanja«, ob 19. uri pa bo na sejmišču zabava s plesom; igral bo ansambel AVTOMOBILI. Višek praznika pa bo v soboto in nedeljo.

Obnovili bodo Manziolijevo palačo v Izoli

IZOLA — Po približno petih letih intenzivnih prizadevanj naj bi se konec tega leta v Izoli le lotili temeljite prenove Manziolijeve palače, enega od najpomembnejših kulturno-zgodovinskih spomenikov v starem mestnem jedru.

Prvotni načrti so predvidevali, da bi v tej stavbi uredili sedež skupnosti Italijanov, pred poldrugim letom pa se je porodila zamisel, da bi v Manziolijevo palačo uredili restavratski center za beneško kulturo, prvi tak center na svetu. To zamisel sta podprli tudi vladi Italije in Jugoslavije, tako da je po sporazumu Mikolič-Goria Italija pripravljena nameniti nekaj več kot tri milijarde lir za prenovitvena dela in ureditev restavratskega centra ter za strokovno usposobitev kadrov, ki bi delali v centru. Občina Izola in republika Slovenija sta morali poskrbeti za nadomestna stanovanja za sedanje stanovalce v Manziolijevi palači. Medtem ko je izolska že zagotovila tri nadomestna stanovanja, z dvema milijonoma dinarjev, ki jih je zagotovila republika, pa bodo omogočili izselitev še treh družin, ki stanujejo v Manziolijevi palači. Kot je povedal predsednik skupnosti Italijanov v Izoli in podpredsednik SO Izola Gianfranco Silian, naj bi že v začetku septembra Izola obiskala delagacija italijanskega ministrstva za zunanje zadeve. Silian je še povedal, da se bodo obnove lotili pet minut pred dvanajsto, saj bi po sporazumu konec leta ugasnila pravica do koriščenja nevrtačljivih sredstev, ki jih je namenila Italija, v kolikor v Izoli ne bi uspeli iz palače izseliti sedanjih stanovalcev.

IZTOK UMER

V Ilirski Bistrici

V domu starejših občanov tudi prostor za bogoslužje

ILIRSKA BISTRICA — Na predpostavki seji ilirskobistriške skupščine je eden od odbornikov vprašal, zakaj v bodočem domu starejših občanov ni predvidena tudi kapela. Predstavnik gradbenega odbora je povedal, da so o tem problemu na pobudo dekanijanskega urada začeli razmišljati že maja. Tako bodo poskušali za bogoslužje brez večjih projektnih sprememb preurediti eno od sob, medtem ko bi v primeru potrebe za večje cerkvene obrede uporabili osrednji domski večnamenski prostor. Odbornike je tudi zanimalo, če v dom ne nameravajo sprejeti prevelikega odstotka motenih in takih oskrbovalcev, ki so potrebni posebne nege. Upošteva re-publiške normative, bistriške potrebe,

dogovor južnoprimorskih občin o zagotavljanju domskih zmogljivosti in izkušnje pri varstvu starostnikov, naj bi v novem bistriškem domu naenkrat oskrbeli največ 98 oskrbovancev v splošnem in 94 v posebnem oddelku. Glede na možnosti, si bo uprava prizadevala, da bo v dom vključila čimvečji možni del aktivnih in takšnih stanovalcev, ki nimajo posebnih motenj. Dom, ki bo po sedanjih izračunih vreden več kot 77,5 milijona dinarjev, bo vseljiv koncem prihodnjega leta. Sedaj gradijo pritličje, spomladi začeti 5400 kv. m velik objekt pa naj bi bil pod streho v začetku letošnjega decembra.

J. O.

Fnetiči in Lazaret najbolj urejena

KOPER — Radio Koper Capodistria in Radio Maribor sta že drugi izpeljala akcijo ocenjevanja mednarodnih mejnih prehodov na mejah z Italijo, Avstrijo in Madžarsko. V akciji komisija obeh radijskih hiš ocenjuje in točkuje zunanji izgled prehodov, urejenost prometne infrastrukture, odnos in urejenost vsega osebja, ki dela na meji (od mejnih milicnikov, carnikov, gostinskih in turističnih delavcev in črpalnikov) ter vso storitveno dejavnost, ki je turistu dostopna že na samem vходу v našo deželo. Novinarji radia Koper Capodistria in Radia Ma-

ribor so vseh 25 mednarodnih prehodov od Lazareta do Dolge vasi obiskali in ocenjevali dvakrat, razdelili pa so jih v dve skupini - na prehode, prek katere potuje več kot milijon vozil na leto in prehode z manjšim prometom. V prvi skupini so tokrat največ točk dodelili Fnetičem, sledijo Šentilj, Krvavi potok, Rožna dolina, Skofije in Ljubelj. V drugi skupini pa so najboljše ocenili prehod Lazaret, sledijo Jurij, Dolga vas, Korensko sedlo, Holmec, Rateče, Gederovci, zadnja pa je Učaja. Sklepna prireditve ob letošnji akciji koprškega in mariborskega radia bo 21. septembra v Lendavi.

I. U.

Ljubljanski vinski sejem bo letos na občutno kakovostnejši podlagi

LJUBLJANA — Letošnji mednarodni vinogradniško vinarski sejem v Ljubljani, ki ga bo odprl na Gospodarskem razstavišču predsednik slovenske vlade Lojze Peterle v ponedeljek, 27. avgusta, ob 10. uri - pozdravni govor bo imel glavni direktor GR Florjan Regovec - in ki bo trajal do vključno 2. septembra, bo nemara zanimivejši pa tudi kakovostnejši od vseh dosedanjih petintridesetih. Na včerajšnji predstavitveni tiskovni konferenci so nam namreč organizatorja za stike z javnostjo pri upravi GR Nives Fortunat, pomočnik direktorja Borut Jerše, organizator tega sejma Stane Terlep in njihovi sodelavci pa tudi zastopnik sekretariata za turizem in gostinstvo mesta Ljubljana postregli z marsikatero novostjo, ki bo sejemu Vino 90 izrecno označevala in ga še bolj potisnila v svetovno ospredje, kamor deloma sicer že sodi spričo specifičnosti ocenjevanja domačih in tujih vin, kakor tudi načinov, s katerimi jih vinarji predstavijo. Toda pojdemo po vrsti.

Na razstavnih površini 10.300 kvadratnih metrov bo sodelovalo vsega 416 razstavljalcev: 191 Jugoslovanov (134 iz Slovenije, 41 iz Hrvaške, 9 iz Srbije s pokrajinama, 4 iz Makedonije, 2 iz Črne gore in eden iz Bosne-Hercegovine), 48 Švicarjev, 46 Avstrijcev, 45 predstavnikov Italije, 33 iz Združenih držav Amerike, 9 iz Portugalske, 6 iz Avstralije, po 5 iz Španije, Madžarske in Zvezne republike Nemčije, 4 iz Češkoslovaške, po 3 iz Francije in Grčije, po 2 iz Velike Britanije, Nove Zelandije, Turčije in Izraela, po eden pa iz Argentine, Brazilije, Kanade, Japonske in Nizozemske.

Italijo bodo zastopali samo vinarji iz njenega severnovzhodnega dela, se pravi s Tržaškega in Goriškega (Brda), iz Furlanije in iz Južne Tirolske, sicer med drugimi naslednji: Vinogradniška zadruga Brda (Števerjan), Silvano Ferluga (Trst), Anton Bole (Trst), Josip Milič (Zagradec pri Zgoniku), Škrk Boris (Praprot - Devin-Nabrežina), Srečko Štolfa (Salež pri Zgoniku), Zoran Parovel (Mačkolje nad Dolino), Ida Petelin in Angelo Škrk (Praprot - Devin-Nabrežina), Anamarija Škabar Gomizelj (Repentabor nad Trstom), Boris in Anton Pintar (Števerjan - Gorica), Stanislav Mavrič (Krmin - Gorica), Edi Keber (Krmin - Gorica), Rado Milič (Salež pri Zgoniku) in Stanko Milič (Zgonik).

Iz italijanske notranjščine zaenkrat ni razstavljalcev, kaže pa, da se utegne sodelovanje razviti kdaj v bodoče. S prireditelji odmevnega italijanskega vinarskega sejma Vinitaly organizatorji ljubljanskega vinskega sejma sicer že nekako sodelujejo, kot sodelujejo tudi, denimo, z ustreznimi dejavniki v Franciji (Bordeaux), Švici, Avstriji in drugje, treba pa je seveda ubrati smotrno pot postopnosti in ob tem vzajemnosti interesov, kakršni izhajajo iz tržnostne logike. Pa ne samo iz nje: kakor so mednarodnemu občestvu prireditelji ljubljanskega vinskega sejma že zadostno dokazali, gre tu poleg za komercialno plat tudi za neko kulturo, vinsko kulturo, kulturo znanja, kako se takšna kapljica srka za užitkom in obenem zadržano, ob ustreznem jedilu, brez pretiravanja, brez popivanja, kakor so izrecno naglasili na srečanju s časnikarji, ko je bila izrečena tudi kakšna bridka na račun preobilnega pitja v preteklosti.

Prav zaradi nekaterih grenkih izkušenj se je organizator tokrat odločil, da vinski sejem s številnimi poskusnimi vred položji tja, kamor spada, torej v sklop strokovnosti in vendar pod gesli kakor sta na primer »Vino kot motiv za turizem« in »Mesto trte in vina«. Prvo je razumljivo, drugo geslo pa so skovali na mednarodni ravni v podkrepitev vse važnejše vloge, ki jo igra Ljubljana na tem področju in ki naj bi središče Slovenije povzdignila v prvi svetovni center degustacije vin. Mimo kakovosti vin dajejo namreč na Gospodarskem razstavišču posebna priznanja tudi oblikovanju, estetiki, to je podobi, kako vino predstavi - »blago prodaja navsezadnje lepa, dovršena etiketa«.

O Vinu 90 bomo kajpak še pisali, za zdaj naj le še pove-mo, da sodi med njegove letošnje značilnosti angažiranje mestne uprave. Kot se pač spodobi. V času sejma bodo tako na sporedu razne kulturno-zabavne prireditve, predvsem pa bo - kot kaže - kakšnih enaintrideset gostišč v zgodovinskem jedru Ljubljane streglo gostom z buteljkami najboljših, nagrajenih vin in s takšnimi jedadami, ki k posameznim žlahtnim vinom tudi najbolj pašejo.

DRAGO GAŠPERLIN

Slovensko ribištvo spet brez izgub in pred velikimi načrti

IZOLA — Izolski ribiči ulovijo, predelajo in prodajo letno skoraj sedem tisoč ton rib. To pa je približno toliko hrane, kot je čreda kakih 20 tisoč pancev. Za tistega, ki morja ne pozna najbolj, je taka primerjava nujna za lažjo predstavo o tem, kaj pravzaprav počne 780 delavcev izolskega Delamarisa. Če bi namreč hoteli vzrediti 20 tisoč glav živine letno, bi potrebovali najmanj štiri tisoč hektarov zemlje. Slovenski ribiči te zemlje nimajo, imajo pa, kot kaže, še zmeraj bogato morje.

Po 110 letih ribje predelovalne industrije se je v tej vendarle veliko spremenilo. Najpomembnejše poteze so povlekli v zadnjih letih. Pred petimi leti so postavili proizvodnjo predelave rib z eno najmodernejših svetovnih tehnologij, letos spetembra pa bodo za to opremo izplačali še za 120 tisoč dolarjev dolga. Druga pomembna poteza je bila po besedah direktorja Delamarisa Vinka Franetiča ta, da so 15 ribiških bark, ki so včasih s plivaricami lovile plavo ribo, oddali kooperantom (imajo kakih 50 ribičev - kooperantov), ti pa zdaj lovijo izključno belo ribo in jo morajo oddati Delamarisu. Na ta način dobi Delamaris kazivo 1500 ton bele ribe letno, od česar jih vsaj dve tretjini izvozi in zasluži 1,2 milijona dolarjev letno, s konzervami pa v izvozu zasluži še približno 5 milijonov dolarjev.

Preostalih osem večjih ribiških ladij lovi predvsem plavo ribo, vendar so zdaj ulov priredili tako, da praktično lovijo brez zalog - vsak dan ulovijo skoraj natančno toliko rib, kolikor jih prodajo na trgu ali pa predelajo v konzerve.

Vsi sanacijski in varčevalni ukrepi, vse reorganizacije in spremembe v tehnologiji so pripomogle, da je lansko leto slovensko ribištvo po dolgi 15 letih prvič spet poslovalo brez izgube. Sami trdijo, da so bili glede na doseženo akumulacijo med sorodnimi podjetji celo najboljši v državi. Seveda tudi ribištvo čuti posledice nekaterih negativnih potez zvezne vlade (predvsem zaradi finančne nediscipline - neporavnavanja računov, prevrednotenega dinarja in pretirane obremenitve gospodarstva).

Težavam navkljub so ribiči v Izoli vseeno optimistično razpoloženi. Komaj se bodo znebili dolga, ki so ga najeli leta 1985, že bodo (čez mesec dni) odprli nove zmogljivosti tovarne, vredne skoraj 15 milijonov dinarjev. Gre za to, da bi začeli pripravljati t.i. konficionirano ribo - očiščeno, spravljeno v lični prozorni foliji in zamrznjeno. Očiščene, zamrznjene ribe naj bi počasi vsaj do določene mere nadomestile ribje konzerve. Doslej so v Izoli 70 odstotkov rib spravili v konzerve (v svetu jih samo 30 odstotkov, ostalo prodajo sveže ali zamrznjene). V Izoli pa naj bi z novo naložbo dosegli, da bi sprva še 50 odstotkov vseh rib predelali v konzerve, kasneje pa se še bolj prilagodili povpraševanju na trgu. Jasno jim je tudi že, da so kot podjetje preveliki, zato že razmišljajo, kako bi iz Delamarisa oblikovali več manjših podjetij in hkrati uredili lastništvo. Takrat bo seveda prvič resneje nastopilo vprašanje viškov delavcev, za zdaj o njih še nočejo razmišljati na glas.

BORIS ŠULIGOJ

Prizori s polnimi mrežami se zadnje čase večkrat ponavljajo

(Foto I. Umer)

Občina Trst dosledno izvaja znano Staffierijevo okrožnico Ali bo sodna prijava v slovenščini rešila afero zavrženih prošenj?

Marsikje v Evropi (tudi v naši bližini) je pred meseci zapihal nov veter demokracije, v Trstu pa te novosti prihajajo bolj malo do izraza, posebno ne pri poslovanju osrednjih krajevnih uprav Občine in Pokrajine, ki ne kažejo velikega zanimanja za vprašanja sožitja, da ne govorimo o skrbi za pravice naše manjšine. Vlogo negativnega protagonista igra na tem področju vsekakor tržaška občinska uprava, ki med drugim že dve leti dosledno zavrača vse prošnje in pismene dopise v slovenskem jeziku. »Zaslugo« za to nosi tedanji listarski župan Giulio Staffieri, ki je 30. julija leta 1988 razpisal vsem občinskim uradom in oddelkom notranjo okrožnico, ki prepoveduje uslužbencem, da sprejemajo prošnje in dopise v tujem jeziku, če nimajo ustreznega (uradnega) prevoda. Formalno gledano je Staffierijev odlok neoporečen, cilj okrožnice pa je v resnici samo groba diskriminacija slovenščine, ki jo uprava smatra kot tuj jezik, čeprav je to jezik uradno priznane narodne manjšine.

Staffierijeve okrožnice do danes še ni nihče razveljavil ali dopolnil (kar bi bilo trenutno verjetno najbolj realistično) s pripombo, da se odlok o tujem jeziku ne aplicira za slovenščino, ki je vendarle materin jezik dela tržaških občanov. Listarja je na županskem mestu nasledil demokristjan za novo upravo (brez Liste), Staffierijeva okrožnica pa ostaja še dalje pravomočna. To dobro vedo vsi tisti občani, ki jim je uprava zavrnila v teh dveh letih slovenske dopise, začeni s skupino prebivalcev Vzhodnega Krasa, ki

so julija leta 1988 vložili priziv (samo v slovenščini) proti gradnji sinhrotrona pri Bazovici. Zanimivo je, da so pristojni občinski uradi tedaj vzeli v pretres samo priziv Sama Pahorja, a še to na izrecno formalno zahtevo prefektore, ki je Pahorjev dokument primerno prevedla in ga nato poslala na Občino. Prefekt očitno ni hotel imeti težav z borbenim profesorjem, lahko pa bi to delo brez težav opravil tudi občinski prevajalski urad, ki je bil svojčas ustanovljen tudi z namenom, da skrbi za prevajanje slovenskih prošenj. Sprito Staffierijeve okrožnice pa je ta pomemben občinski oddelek sedaj izgubil del svojih institucionalnih pristojnosti.

Nacionalistični odlok listarskega župana je tokrat znova postavil v ospredje prav Pahor (za manjšino bi morala biti ta okrožnica sicer vedno aktualna, žal pa ni tako), ki je v ponedeljek prijavil sodišču Občino Trst. Prijava se nanaša na odklonitev prošnje (v slovenščini) v zvezi s postavitvijo razstave dokumentov o pravicah Slovencev, ki jo društvo Edinost namerava postaviti 2. septembra na Trgu Unità. Jabolko spora pa ni toliko načrtovana razstava, kot pa predvsem pravica do uradne rabe slovenščine, ki jo Občina noče na noben način priznati. Iz tega razloga je Pahor vložil prijavo proti Občini, češ da je kršila vrsto zakonov in da je s tem storila kaznivo dejanje.

Zanimivo je, da so mestni redarji, ki pri tem opravljajo tudi dolžnosti sodne policije, brez težav sprejeli Pahor-

jevo prijavo v slovenščini. V zapisniku, ki sta ga sestavila dežurna oficirja, piše med drugim, da omenjeni oddelek mestnih redarjev ne razpolaga s prevajalsko službo, pred izročitvijo prijave sodnim oblastem pa bodo dokument ustrezno prevedli. Mestna uprava v skladu s Staffierijevo okrožnico torej ne sprejema slovenskih dopisov, redarji, ki sicer opravljajo tudi funkcije sodne policije, so pa sestavni del občinske uprave, pa ravna drugače. Gre za paradoks, ki še dodatno potrjuje nesmiselnost Staffierijevega odloka.

Občinski uslužbenci in funkcionarji, kot smo lahko preverili, se morajo strogo držati županove okrožnice, v nasprotnem primeru tvegajo tudi disciplinski ukor s strani pristojnih upraviteljev. V uradih županstva in med funkcionarji je bilo včeraj precej govora o tej novi aferi, ki gotovo ne postavlja v najboljšo luč mestne uprave, ki razglasa na vse vetrove svojo odprtost, v bistvu pa noče sprejemati in prevesti nekaj vrstic v slovenskem jeziku. Problem pa je, kot dobro vemo, čisto politične narave in ki ga sedanjí občinski odbor očitno noče premostiti. Odborniki se pilatovsko sklicujejo na Staffierijevo okrožnico (»podpisal jo je on in ne mi«, se lakonično izgovarjajo nekateri), drugi se sklicujejo na Macanicov zaščitni predlog, spet tretji (ti so v veliki večini) pa najraje molčijo in valijo odgovornosti na uslužbence, ki pri tem niso nič krivi. Upati je, da bo afero o zavrženih slovenskih prošnjah sedaj razrešila (v slovenščini) napisana Pahorjeva prijava.

S. T.

Po predvidevanjih izvedencev Istata Na obzorju inflacije se obeta vroča jesen

Projekcije o gibanju življenjskih stroškov v Italiji, ki jih državni statistični zavod Istat izdeluje na osnovi indeksov cen posameznih vzorčnih mest, bodo sicer znani šele jutri, vendar je že nekaj dni povsem jasno, da ne obetajo nič dobrega. Posledice zalivske napetosti bodo namreč po prvi podražitvi, ki je 9. avgusta zajela bencin in druge naftne derivate, že v tem mesecu pokazale svoj učinek tudi na splošno gibanje življenjskih stroškov in torej na inflacijo. Glede na to da znaša »prispevek« naftnih derivatov k indeksu cen na drobno več kot štiri odstotke, izvedenci zavoda Istat predvidevajo, da bo predzadnja podražitev tekočih goriv prispevala k mesečnemu zvišanju indeksa cen za 0,11 odstotka, podražitev energije za ogrevanje pa za 0,07 odstotka, medtem ko bodo posledice zadnje podražitve (16. avgusta) zaznane šele septembra. Če pa povzročijo isti viri - prištejemo še podražitve, ki jih je prinesel tako imenovani posredni »davčni manevar« na začetku poletja (z obdavčenjem alkoholnih pijač in vode) in podražitev časopisov, potem lahko na osnovi ocen predvidevamo, da se bo indeks cen v maloprodaji avgusta zvišal za okrog 0,35 do 0,40 odstotka. K temu pa je seveda potrebno prišteti še tako imenovano fiziološko mesečno povišanje cen ostalih dobrin in storitev, da bi na koncu prišli do nič kaj razveseljive meje 0,6-odstotnega skupnega povišanja indeksa maloprodajnih cen v letošnjem avgus-

tu glede na julij in kar 6-odstotnega povišanja na letni osnovi, in torej glede na lanski avgust.

Če bodo jutrišnji podatki iz velikih italijanskih mest, ki so jih pri Istatu izbrali za vzorce pri svojem izračunavanju in med katere sodi tudi Trst, potrdili navedena predvidevanja, potem bodo napovedi o »vroči jeseni« na področju gibanja življenjskih stroškov oziroma inflacije dobile polno potrditev. September je namreč že sicer mesec, ki redno »poživi« poletno zaspane cene, letos pa bo za to poživitev imela še posebne »zasluge« zalivska kriza.

Najbolj občutljiv sektor za podražitve je vsekakor živilski, zato njegovi operaterji ne skrivajo, da že v septembru pričakujejo vrsto podražitev poglavitnih prehranskih proizvodov, začeni s sadjem, zelenjavo in svežim mesom. Še več, distribucijski konzorcij CID, ki sodi pod okrilje zveze za drug Confcooperative, je sprožil pravi alarmni zvonec: konec leta naj bi se inflacijska stopnja v trgovinskem sektorju povzpela celo do sedem odstotkov.

Potrditev teh pesimističnih napovedi prihaja tudi od združenja Confescenti, ki pripisuje krivdo prevoznim stroškom oziroma njihovu najnujnejšemu porastu zaradi podražitve pogonskih goriv. Trgovci vsekakor ocenjujejo, da se bodo jeseni najbolj podražila olivna olja (za 4 do 8 odstotkov), vino in jogurt (4%), mesni izdelki (5%) in sveže meso (2 do 3%), posebno poglavje pa predstavlja nedvomna podražitev pralnih praškov in drugih proizvodov kemične industrije, ki šteje nafto med svoje temeljne surovine.

Toda vrnimo se k napovedim o gibanju inflacijske stopnje, ki vladnim močem obeta največ skrbi. Prav gotovo ta čas ni najti nikogar, ki bi si upal staviti, da bo vladi uspelo zadržati inflacijsko stopnjo pod predvideno zgornjo mejo 5,5 odstotka. Že julija, ko se je inflacijska stopnja povzpela na 5,7 odstotka je bilo jasno, da se je obdobje njenega umirjanja končalo. Če se bodo uresničile napovedi o 0,35 do 0,40-odstotnem avgustovskem porastu inflacijske stopnje, potem bo letna inflacija že v tem mesecu presegla 6 odstotkov. Kljub pomirjevalnim zagotovilom vlade pa bi moralo na njen porast vplivati tudi nedavno povišanje davka IVA na pivo in mineralne vode, medtem ko podražitev časopisov prinaša nadaljnji 0,12-odstotni prispevek k inflacijski rasti.

Nov skok inflacijske stopnje je kot rečeno pričakovati septembra, ko bo poleg zadnjega zvišanja cen naftnih derivatov občutili tudi učinke tradicionalnih podražitev sezonskih proizvodov, kot so obleka in obutev, storitve in tarife, povrhu pa ne gre podcenjevati niti možnega subjektivnega učinka »inflationističnih pričakovanj«, ki jih je ustvarila zalivska kriza. Ta učinek se namreč kaj lahko odrazi tudi pri cenah tistih sektorjev, ki z dogodki v Perzijskem zalivu nimajo nikakršne neposredne zveze.

V zvezi z deželnimi prispevki za združne mlekarne

Razdelitev sredstev je v rokah upravnega sveta ustanove ERSA

V zvezi s težkim finančnim položajem, v katerem se je znašla Združna kraška mlekarina in o katerem smo podrobno poročali v sobotni številki dnevnika, smo se včeraj po telefonu obrnili na direktorja Deželne ustanove za razvoj kmetijstva (ERSA) Paola Tonzarja. Pozanimali smo se, kako je s pravilnikom, ki ga je izdelala posebna deželna komisija in na osnovi katerega bo ERSA lahko razdelila finančna sredstva iz sklada posebnega deželnega zakona, ki so ga sprejeli lani prav z namenom, da bi pripomogli k sanaciji starih dolgov združnih mlekar.

Po besedah našega sogovornika je deželna komisija pravilnik za razdeljevanje sredstev (sam nam je dejal, da zakon daje na razpolago dve milijardi in 620 milijonov lir) že izdelala in ga posredovala upravi ustanove ERSA, le-ta pa ga prav zdaj razpošilja zainteresiranim združenjem. Sicer pa je ERSA že pred tem stopila v stik z združenji in jih seznanila z možnostmi, ki jim jih nudi deželni zakon, tako da se je že doslej nabralo kar precej prošenj za te izredne deželne prispevke.

Zainteresirane zdruge (ki jih mora biti kar precej, gleda na to, da se v podobnih težkih razmerah kot kraška

mlekarina nahajajo tudi nekatere druge) bodo imele sedaj 30 dni časa, da upravi ustanove ERSA posredujejo prošnje za vso potrebno dokumentacijo. Rok bo zapadel nekje sredi septembra, nato pa bo prošnje obravnavala posvetovalna komisija upravnega sveta ustanove ERSA, ki bo izdelala predlog o razdelitvi z zakonom določenih finančnih sredstev, medtem ko je dokončna odločitev - ki jo je v najboljšem primeru pričakovati šele v prvi polovici oktobra - v rokah upravnega sveta ustanove ERSA.

Slovenski klub v Trstu, Društvo slovenskih izobražencev ter predsednik in člani pripravljalega odbora za Svetovni slovenski kongres Bojan Brezigar, Ravel Kodrič in Boris Pahor vabijo v ponedeljek, 27. t. m., ob 20.30 v Prosvetni dom na Op. Bese. Bese da bo tekla o pripravih za sklic Svetovnega slovenskega kongresa in o oblikovanju področnega odbora Svetovnega slovenskega kongresa za Furlanijo-Juljsko krajino.

Na predlog pristojnega odbornika Antoninija

Geofizikalnemu observatoriju poldruga milijarda od Dežele

Na predlog pristojnega odbornika Antoninija je deželni odbor sklenil podeliti tržaškemu Eksperimentalnemu geofizikalnemu observatoriju prispevek v znesku poldruga milijarde lir, namenjene za razvoj in krepitev njegovih znanstvenih in raziskovalnih dejavnosti. Po besedah odbornika Antoninija je finančni prispevek hkrati tudi priznanje za znanstveno ustanovo, ki se je že dobera uveljavila tudi v mednarodnem merilu, nenazadnje tudi z nedavnimi raziskovalnimi ekspedicijami na Antarktiko. Z deželnim finansiranjem si namerava Geofizikalni observatorij priskrbiti potrebno opremo za svojo znanstveno-raziskovalno dejavnost, kot na primer naprave za zbiranje geofizikalnih podatkov v naravi in naprave, ki jih nameravajo namestiti na ladjo OGS Explora, da bi tako povečali njene raziskovalne zmogljivosti. Gre nedvomno za občutne stroške, ki jih bo Observatorij delno kril tudi iz svojih proračunskih skladov.

Slovenski minister za turizem Ingo Paš bo sodeloval na seminarju vodstva KD

Tržaška Krščanska demokracija bo v prihodnje posvetila posebno pozornost mednarodnemu sodelovanju na turističnem področju. Prva taka pobuda bo že prihodnji torek (28. avgusta), ko bo v Trstu seminar o turističnem sodelovanju na relaciji Zahod-Vzhod in ki se ga bo med drugim udeležil tudi slovenski minister za turizem Ingo Paš.

Pokrajinsko vodstvo KD namerava v kratkem tudi izdelati načrt za primerno turistično ovrednotenje tržaškega Krasa. V tem sklopu predlagajo, da bi tukajšnja turistična in letovišarska ustanova poslovala na pokrajinski ravni. O teh in o podobnih vprašanjih bo tekla beseda na prazniku prijateljstva, ki bo konec prihodnjega tedna na Proseku. Na prazniku, ki bo od 31. avgusta do 2. septembra, bo med drugim sodeloval tudi nekdanji ministrski predsednik Giovanni Goria.

Razgovor z deželnim predsednikom Eliom Tafarom leto dni po ponovnem odprtju gostišča za mlade turiste

Razveseljiv uspeh mladinskega hotela Tergeste

V enem letu delovanja je tržaški mladinski hotel, ki so ga 1. avgusta lani otvorili po dolgih letih prenavljanja, zabeležil res zadovoljiv uspeh. Prav tej »ustanovi« gre namreč zasluga, da se je še posebej v letošnji zgodnji poletni sezoni bistveno povečalo število turistične prisotnosti v našem mestu. Trst - kljub številnim zamislom, ki čestokrat obličijo v arhivu neuresničenih pobud - se ne more ponášati s preveč učinkovito in vsestransko turistično ponudbo: v prvi vrsti to ne velja za poglavje o prenočitvah. Turist se tako znajde pred izbiro med luksuznim hotelom (in mora za, denimo, noč v Savoia Excelsior odšteti 175 tisoč lir) in povprečnim, a zato ne veliko cenejšim hotelom nižje kategorije.

Mladinski hotel Tergeste, ob vhodu v Miramarski park, ponuja priložnostim gostom nadpovprečno dobre pogoje za prenočitev, čeprav kot vsi tovrstni hoteli zahteva člansko izkaznico. Po mednarodno določenem ceniku staneta prenočitev in zajtrk le 15 tisoč lir na osebo, poceni pa so tudi posamezni obroki (z 10 tisoč lirami si turist lahko privoščijo kosilo ali večerjo s priokusom domače kuhinje). K nadpovprečnosti te hotelske ponudbe pa prav gotovo prispeva tudi prijetna lega poslopja: v dostojni oddaljenosti od mestnega središča, v senci starih iglavcev, s pogledom na morje, tržaško nabrežje in zaliv, mladinski hotel Tergeste uvršča med »izredne« tudi informativni bilten, ki ga je ob letošnjem evropskem letu turizma izdalo Italijansko združenje mladinskih hotelov AIG. Poleg tega je gostišče včlanjeno tudi v

(Foto Križmančič)

Mednarodno federacijo mladinskih hotelov IYHF.

Stara tržaška vila, ki so jo prvič preuredili v mladinski hotel takoj po umiku zavezniške vojske leta 1954, razpolaga danes s 75 ležišči, razporejenimi po manjših sobah za 6 do 12 oseb in vsaj načelno razdeljenimi v ženski in moški del. Nekaj je tudi 4-posteljnih sob, ki lahko ob priložnosti postanejo družinske. Vse so opremljene v sicer enostavnem, a zato nič manj prijetnem stilu, s katerim so preureditvi želeli izkoristiti čim več razpoložljivega prostora, ne da bi pri tem prikrajša-

li goste za primerno udobnost. Z zadnjimi obnovitvenimi posegi so sicer znižali število ležišč (prvotno, v obdobju od 1954 do 1983, jih je bilo kar 100), novim zahtevam primerno pa so povečali vse ostale servise, v prvi vrsti higijenske. Po gotovih raziskavah je danes, v primeru polne zasedenosti hotela, istočasno na razpolago vsakemu gostu vsaj tuš ali stranišče, kar je bilo v preteklosti nemogoče. S preureditvijo ima tržaški mladinski hotel v podstrešnih prostorih tudi posebno sobo za ugledne goste, v pritličju ob jedilnici pa tako imenovano avstrijsko sobico, ki so jo opremili v duhu stare

dunajske kavarne. Med zadnjim obnavljanjem so staro poslopje opremili tudi s centralno kurjavo, tako da je hotel lahko odprt tudi v zimskih mesecih. V tem obdobju pa se ga poslužujejo mnogi znanstveniki, ki prihajajo na izpopolnjevalne tečaje Mednarodnega centra za teoretsko fiziko v bližnjem Grljenu.

»To je zaenkrat prvi in edini mladinski hotel v naši deželi,« je v svoji oceni enoletnega obratovanja uvodoma pojasnil Elio Tafaro, predsednik deželnega odbora Italijanskega združenja mladinskih hotelov. »V naših načrtih za bližnjo bodočnost pa že razmišljamo o podobni pobudi v Lignanu in v Trbižu. Prvo leto tržaškega mladinskega hotela je bilo vsekakor pozitivno. Od lanskega avgusta do konca leta 1989 smo zabeležili 3.308 prisotnosti. V glavnem so bili to nemško govoreči turisti, ob tem pa bi rad poudaril svojevrsten primat našega hotela: bil je namreč prvi na Tržaškem, ki je na stežaj odprl vrata turistom z Vzhoda. Med drugim jim nudimo tudi izkaznico po ugodnejši ceni. Lani so pri nas spali člani nekega romunskega pevskega zbora, dve ženski košarkarski ekipi iz ČSFR, letos pa so med gosti Poljaki in Madžari. Svetovno nogometno prvenstvo nam je prineslo goste iz Španije, veliko »nomadov« - tako namreč v žargonu pravimo mladim, s spalno vrečo potujočim turistom - pa je že prišlo iz Argentine, Avstralije in ZDA, poleg seveda turistov iz Italije.

V glavnem se mladi »nomadi« ustavijo za eno noč, z velikim zadovolj-

stvom pa odkrivamo dejstvo, da se mnogi od teh po prvem ogledu mesta odločijo za daljši postanek. Mislim, da k temu v prvi vrsti prispevajo lepota kraja, končno spet čisto morje in še prijetnost mladinskega hotela kot takega. Ne nazadnje pa je to dokaz, da Trst lahko nudi marsikaj zanimivega. Sicer je naše mesto na področju turistične reklame zelo šibko, sploh imamo vtis, da ne izkorišča v celoti vseh svojih zmogljivosti. Z letošnjo poletno sezono bi lahko, na primer, začeli novo poglavje v ovrednotenju kulturnega značaja mesta: istočasnost treh velikih in res pozornosti vrednih pobud, kot so razstave o Ernejevi ustvarjalnosti, neoklasicizmu in stanovanjski kulturi v prejšnjem stoletju, je bistveno vplivala na številnejšo prisotnost turistov. To pa bi lahko bil pomemben korak naprej v uveljavljanju kulturne bogatosti Trsta v svetu!«

Deželni predsednik Tafaro je nato podčrtal razne pobude, h katerim je že pristopil mladinski hotel Tergeste. Med drugim prav v vlogi gostišča sodeluje pri zamisli Morskega parka v Miramaru, ki v okviru vsedravnega načrta WWF prireja t.i. modre tedne za navdušene opazovalce življenja pod morsko gladino in tečaje o morski ekologiji. V mladinskem hotelu so zorni tudi na družbeno problematiko. Tako so, letos junija priredili jutranje srečanje za ostarele iz dnevnega ceniranja v Ul. della Valle, ki jih je sprejela skupina mladih iz Barkoveli. Pred nekaj dnevi pa je bilo na vrsti kosilo za mlade goste iz okolice Černobila.

DAMIANA OTA

Pred dokončno razsodbo o prizivu, ki sta ga vložila starša dijakov TAR zavrnil zahtevo po suspenziji ukrepa na račun šole Fran Erjavec

Pismo, s katerim je tržaški šolski skrbnik dr. Vito Campono povabil ravnatelj rojanske nižje srednje šole Fran Erjavec prof. Josipa Pečenka, naj do 31. avgusta 1990 odredi vse, kar je potrebno, da bi se ta šola zrednicirala na ločen oddelek prosekse nižje srednje šole Fran Levstik, ne povzroča nepopravljive škode. Tako očitno meni Deželno upravo sodišče (TAR), ki je včeraj zavrnilo zahtevo po začasnem prekinutju učinkovitosti skrbnikovega pisma. Za natančnejšo določitev pomena te razsodbe bo treba počakati še nekaj dni, ko bo TAR objavil utemeljitev svojega sklepa.

Zahteva po začasnem prekinutju učinkovitosti skrbnikovega pisma je izražena v prizivu, ki sta ga starša dveh dijakov šole Erjavec, in sicer Nadja Peric Dolhar in dr. Renato Štokelj, vložila proti samemu skrbnikovemu pismu. V prizivu sta seveda Dolharjeva in dr. Štokelj tudi in predvsem zahtevala, naj TAR dokončno razveljavi skrbnikovo pismo, za takojšnjo začasno prekinitev njegove učinkovitosti pa sta se zavzela prav zato, ker bi po njihovem pismu pred dokončno razsodbo lahko povzročilo hudo in nepopravljivo škodo.

Kot smo že poročali, sta priziv sestavila odvetnika Peter Sancin iz Gorice in Peter Močnik iz Trsta. Ona sta ga seveda včeraj tudi zagovarjala pred Deželnim upravnim sodiščem, kateremu je predsedoval dr. Carnelutti. Obravnava se je odvijala okrog poldne, in sicer kot osemnajsta na dnevnem redu, ki jih je skupno obsegal kar 33. Kot običajno je potekala za zaprtimi vrati in bila je zelo kratka, saj se je vse končalo v nekaj minutah.

Na obravnavi je najprej govoril odv. Sancin in utemeljil zahtevo po začasnem prekinutju učinkovitosti pisma. Pojasnil je, da bi izvedba navodil tržaškega šolskega skrbnika pomenila dejansko ukinitve avtonomije nižje srednje šole Erjavec ter da bi šola na tak način izgubila tudi ravnatelja in razno neučno osebje, kar bi predstavljalo veliko škodo za vse, ki imajo s šolo neposredno opravka, pa tudi širše za celotno slovensko narodnostno skupnost. Drugačnega mnenja je bil predstavnik državne advokature, ki je sicer priznal, da problema globlje ne pozna, izrazil pa je prepričanje, češ da bi sporno pismo v nobenem primeru ne povzro-

čilo škode, še zlasti ne manjšini, saj skrbnikova navodila ne predvidevajo ukinitve razredov, ampak le njihovo priključitev drugi šoli, ki je med drugim slovenska. V razpravo je nazadnje posegel še odv. Močnik in podčrtal, da skrbnikovo pismo ne temelji na nobenem ukrepu višjih oblasti, ampak izključno na predlogu tržaškega šolskega skrbnika, ki ga šolsko ministrstvo do danes ni še niti formalno sprejelo. Prav zato bi bilo tako rekoč dvakrat nesprejemljivo, ko bi skrbnikovo pismo povzročilo kako škodo, saj bi škoda nastala vsled ukrepa, ki ni niti polnopraven.

Očitno pa izvajanja obeh slovenskih odvetnikov niso preprečala sodnikov. Resnici na ljubo to ni niti kaka posebnost, saj statistike pravijo, da TAR sprejme povprečno le 5 odstotkov zahtev po začasnem prekinutju učinkovitosti ukrepov, proti katerim so postopki v teku. Sicer pa bo res zanimivo videti, kako bo TAR utemeljil svojo razsodbo. Kajti to, da pismo šolskega skrbnika ne bo povzročilo hude in nepopravljive škode, je mogoče tolmačiti tudi na dva diametralno nasprotna načina. To bi namreč po eni strani lahko pomenilo, da po mnenju TAR dejanska ukinitve avtonomije šole Erjavec ne pomeni škode, kar bi seveda bilo z vidika slovenske narodnostne skupnosti izredno hudo in nesprejemljivo. A po drugi strani bi lahko pomenilo tudi, da skrbnikovo pismo nima nobene resnične učinkovitosti, v kolikor je pač provizoričen in dejansko neobvezujoč akt. V tem drugem primeru bi seveda bila včerajšnja razsodba TAR z našega vidika celo nekaj pozitivnega. Zavrnitev zahteve po začasnem prekinutju učinkovitosti skrbnikovega pisma je pač sama na sebi dobesedno sibilinska, v smislu da jo je prav kot Sibiline prerokbe mogoče razumeti na povsem nasprotno načine.

Počakati torej moramo na objavo utemeljitve, se pravi še nekaj dni. Kdaj bo prišlo do dokončne razsodbe o prizivu, ki sta ga vložila Dolharjeva in dr. Štokelj, pa je seveda drugo vprašanje. Statistike pravijo, da bo treba čakati leta, pet ali še več, še zlasti ko šola Erjavec ni kak sinhrotron, da bi se TAR čutil dolžnega pohiteti...

M. B.

Poziv, ki je doslej naletel na gluha ušesa Ghersina: Narodni dom naj vrnejo Slovencem

Občinski svetovalec Laične zelene liste Paolo Ghersina predlaga, naj bi nekdanji Narodni dom (ali hotel Balkan, kot ga imenujejo nekateri) spet postal slovenski kulturni center oziroma, naj bi ga javne ustanove (poslopje je sedaj formalna last tukajšnje univerze, ki je v njem nameravala urediti študentski dom, gradbena dela pa so že dalj časa popolnoma ustavljena) prejel ali slej vrnilo slovenski manjšini. Ghersina je že pred dnevi javno postavil to vprašanje, njegov poziv pa je, kot pravi v tiskovnem sporočilu, žal ostal brez odziva. Sedaj se občinski svetovalec formalno obrača na občinsko skupščino in tudi na vse krajevne politične sile ter komponente v tej naši stvarnosti, da vzamejo trezno v poštvet ta njegov predlog, ki res ne more kar tako mimo.

Ghersina pravi, da italijanska govorca večina potrebuje slovensko manjšino, Slovenci pa istočasno večino, da se položijo skupni temelji za uveljavitev kulture sožitja, ki bo mimo retorike in vsakršnega nacionalizma res kos novemu dogajanju v Evropi. Prav danes ko iz Slovenije prihajajo pričevanja človeške pietete in ko je bil za koprškega župana izvoljen pripadnik italijanske narodne skupnosti, čeprav v Trstu se dosti govori o fojbah, manj pa o tragediji Rižarne, pravi zastopnik zelenih, lahko vsi skupaj upravičeno zahtevamo, naj bivši Balkan v strogem

mestnem središču znova postane to, kar je bil nekoč v funkciji Slovencev, a tudi dejansko celotne mestne skupnosti.

Občinski svetovalec se s svojim pozivom obrača na vse »upam, da mi bodo prisluhnili, saj vendarle ne govorim v arabščini«. »Vsi skupaj se preveč pritožujemo in predajamo našo bodočnost Fiatu ali Italstatu, ob sedemdesetletnici požiga Narodnega doma pa lahko izkoristimo to priložnost in naredimo nekaj, kar ne bo prejudiciralo naše bodočnosti, prav nasprotno ji bo gotovo odprlo nova obzorja,« je še napisal v svojem včerajšnjem tiskovnem sporočilu Ghersina.

Tudi tržaški družini preprečena vrnitev iz okolice Bagdada

Med italijanskimi državljani, ki jih je v Iraku presentila zalivska vojna in jim tamkajšnje oblasti ne dovolijo vrnitve v domovino, je tudi tržaška družina. Gre za 49-letnega Maria Soldaticha, odgovornega za industrijski obrat italijanske družbe za industrijske naprave in električne napeljave SAI v bližini Bagdada. Konec junija sta k njemu v Irak prišli tudi žena in 15-letna hčerka, sedaj pa se vsi trije nahajajo v stanovanjskem delu industrijskega kompleksa družbe SAI.

Mario Soldatich se je pred nekaj dnevi po telefonu oglašil svoji materi v Trstu in ji sporočil, da se vsi trije člani družine dobro počutijo, čeprav nimajo upanja za skorajšnjo vrnitev domov. Tudi njihova usoda - kot usoda tolikih drugih Italijanov, ki se ta čas nahajajo v Iraku ali Kuvajtu - je namreč posvem odvisna od tega, kako se bodo razvijali in razpletli napeti odnosi v Perzijskem zalivu.

† Nenadoma nas je zapustil naš

Drago Ota

Pogreb bo jutri, 23. t. m., ob 12.15 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v boljunsko cerkev.

Žalostno vest sporočajo žena Livi-ja, sin Marko, mama Draga, sestra Neva z družino, tast in tašča ter ostali sorodniki.

Boljunec, 22. avgusta 1990

Ob težki izgubi dolgoletnega peva-ka Draga Ote izreka svojcem iskreno sožalje

KD France Prešeren iz Boljunca

Ob preranem slovesu Draga Ote izreka sinu Marku ter družini občuteno sožalje

boljunska fantovska

Ob smrti tov. Draga Ote izreka svojcem iskreno sožalje

sekcija KPI občine Dolina

22. 8. 1983

22. 8. 1990

Minilo je sedem let odkar nas je zapustil naš dragi

Gero Martinis

Z ljubeznijo se ga spominja žena

Medja vas, 22. avgusta 1990

Ob težki izgubi dragega Pepija Ferluge izreka družini iskreno sožalje

družina Unussi

Zaposlovanje upokojenih poklicnih bolničarjev ne more v nobenem primeru rešiti problema pomanjkanja osebja

Tudi predlog ministra za zdravstvo De Lorenza, da bi pomanjkanje bolničarskega osebja rešili s ponovno zaposlitvijo upokojenih bolničarjev, je — tako kot predlog o zaposlovanju bolničarjev iz držav nečlanice Evropske skupnosti — naletel na velik odpor. Tokrat pa seveda ne iz rasističnih ali nacionalističnih razlogov (v Trstu so nekateri zagnali namreč vik in krik, ko so »zavohali«, da bi tržaške zdravstvene strukture imele na ta način možnost zaposliti bolničarje iz Slovenije ali na splošno iz Jugoslavije). Zaposlovanje že upokojenih bolničarjev bi po mnenju bolničarjev samih in sindikatov namreč v ničemer ne prispevalo k reševanju pomanjkanja osebja, in to iz več razlogov, ki jih je mogoče že zdaj naštet, kljub temu da mora parlament šele obravnavati omenjeni zakonski predlog.

Sindikati — včeraj smo se pogovorili z načelnikom oddelka za zdravstvo pri CGIL Sergiom Fuccarom — so na primer mnenja, da bi malokateri upokojen bolničar izkoristil priložnost, ki bi jo nudil zakon (v primeru, ko bi ga sprejeli takšnega kakršne je). Kot je znano, so poklicni bolničarji namreč zelo dragoceni na delovnem tržišču, tako da lahko brez večjih težav dobijo zaposlitev (to velja za komaj diplomirane kot za starejše bolničarje). Upokojeni bolničarji (v pokoj lahko grede že po 20 letih delovne dobe) lahko torej brez težav zaokrožijo mesečno pokojnino, tako da se poldnevno zaposlijo v zasebnih klinikah, domovih za ostarele in drugih strukturah

(v Trstu že cvetijo na primer zadruga bolničarjev, ki nudijo oskrbo na domu). V italijanskih državnih ustanovah pa se ni mogoče zaposliti poldnevno. To ne bi bilo mogoče niti z uvedbo novega zakona, niti v primeru, ko bi zakon predvidel, da bi upokojeni bolničarji uživali status svobodnega sodelavca. Težko si je torej predstavljati, da bi upokojenci z navdušenjem šli ponovno v celodnevno službo, še zlasti, če bi morali delati v utrjujajočih izmenah ali v nekaterih oddelkih, kot so oddelki za nepremične, geriatrični oddelki, kjer je delo zelo naporno.

Da bi res privabili upokojence, bi morali torej predvideti nekatere »privilegije«, ki pa bi gotovo izzvali negodovanje »navadnih« bolničarjev (ki opravljajo zelo naporno delo, za katero ne prejmejo zadostnih priznanj, ne iz ekonomskega vidika ne iz vidika delovnega statusa). Upokojeni bolničarji, zlasti če bi imeli status svobodnih sodelavcev, bi lahko torej »narekovali« pogoje za svojo zaposlitev. Če pa bi imeli možnost izbirati urnike, izmene in celo oddelke, v katerih naj bi se zaposlili, pa bi to pomenilo seveda grobo — ekonomsko in drugačno — zaposlovanje »navadnih« bolničarjev. Vpoklicani upokojenci bi imeli takorekoč dvojno plačo (pokojnino in plačo), poleg tega pa bi v orisanem primeru imeli tudi prednost pri izbiranju dela.

Prav zaradi ekonomskega »vozla« pa je zakonski predlog po mnenju bolničarjev tako šibak. Bolničarji, ki so že opravili 20 let delovne dobe, bi se namreč

lahko upokojili in se takoj zatem vrnili v službo, a z dvojno plačo (gotovo ne bi prejeli »podvojene« plače, mesečni dohodki pa bi bili vsekakor višji od ene same plače). Nov zakon bi torej povsem izvotlil vsebino zadnje delovne pogodbe (ki je niso niti začeli izvajati), ki končno predvideva posebne denarne spodbude za bolničarje, ki bi ostali v službi, kljub temu da so že dosegli primerno starost za upokojitve. Na ta način so namreč želeli zadržati čim več bolničarjev, da zdravstvene strukture ne bi izkrvale.

Zakonski predlog, ki predvideva sicer druge pozitivne ukrepe (podaljšanje šolanja za bolničarje, priznanje bolničarjem delovne avtonomije itd.) bi lahko sicer še popravili. Zakon bi moral točno določiti, v katerih primerih je mogoče zaposliti upokojence in s kakšnimi pogoji. Dokončno rešitev, ki mora nujno biti dolgotrajna, lahko predstavlja le učinkovitejša spodbujanje mladih, naj izberejo bolničarski poklic (s štipendiranjem šolanja, s profesionalizacijo bolničarskega poklica, s primernimi plačami). Samo na ta način bi lahko rešili pomanjkanje bolničarskega osebja, ki je v tržaški pokrajini skorajda dramatično: v javnih zdravstvenih strukturah manjka namreč do dvesto bolničarjev. Če bi upoštevali zakonski odlok iz leta 1987 bivšega ministra Donata Cattina, ki je uvedel nove parametre za določanje števila potrebnih bolničarjev, pa bi jih manjkalo še več. Dekreta pa niso nikoli uvedli prav zaradi pomanjkanja bolničarjev! (bg)

Še 10 dni za ogled razstave o stanovanjski kulturi

Zamudniki imajo samo še deset dni časa, da obiščejo zanimivo razstavo o stanovanjski kulturi v periferiji cesarstva v 19. stoletju. Le še toliko dni manjka namreč do zaprtja razstave, ki so jo odprli spomladi v konjušnicah miramarskega gradu, v samem gradu in v palači Economo na Trgu Libertà in ki je v teh mesecih privabila že na tisoče tržaških, a tudi »tujih« obiskovalcev: turisti, ki so obiskali »obvezno« postojanko miramarskega gradu, so si prav gotovo z užitkom ogledali razstavo, ki v marsičem osvetljuje prav tisto kulturo, v kateri je nastal tudi miramarski grad in njegov »mit«.

Razstava »Stanovanjska kultura v periferiji cesarstva v 19. stoletju« prikazuje namreč predvsem »materialno kulturo« plemiških in visokih meščanskih slojev, in sicer pohištvo in stanovanjsko opremo (keramične izdelke, poslikane šipe in stekla, srebrne pribore itd.), a tudi slike, fotografije iz prejšnjega stoletja in grafike. Okus preteklega stoletja nazorno prikazujejo tudi makete, ki miniaturno poudarjajo najlepše vile in gradove iz časa, ko se je Avstrija (naposled pa Avstro-Ogrska) ponašala z nazivom »felic«.

Rdeča nit razstave, kot pravi sam naslov, je seveda iskanje sorodnosti in različic stanovanjske kulture na periferiji cesarstva, kamor so novosti prihajale z zamudo, a so se zaradi tega tem gobje zasidrale v splošno kulturo in na ta način botrovala včasih še večjim mojstrovinam kot v središču cesarstva. Razstavljene izdelki prihajajo namreč iz Trsta, Gorice, Ljubljane, Gradca, Celovca, Salzburga, Zagreba in Peca, hranijo pa jih deželni, slovenski, madžarski, hrvaški in avstrijski muzeji.

»Bomba« na Gradu sv. Justa

Nekdo si je sinoči med prireditvijo Musicanta, kateri je sledilo okrog 1500-2000 mladih, privoščil skrajno neslano šalo. Telefoniral je na sedež tiskovne agencije Ansa in napovedal, da je na Gradu sv. Justa pod nekim sedežem nameščena bomba. Novinar je seveda nemudoma obvestil kvesturo, ki je sprožila alarm.

Na nasvet policijskih agentov, ki so sinoči že prej bili množično prisotni na Gradu, je okrog 22.15, ko je skupina Rock komando izvedla šele prvo skladbo, napovedovalec Zippo obvestil občinstvo, da iz tehničnih razlogov prekinjajo prireditev ter da bodo preostali trije izvajalci nastopili danes. Mladina je mirno in brezskrbno zapustila prireditveni prostor, policisti pa so nato v sedmi vrsti pod sedežem št. 39 odkrili, da je šlo za šalo, ki pa ni bila najbolj »nedolžna«. Pod stolom so namreč res našli najlonko vrečko, v katero je bila zavita škatla iz lepenke. Vanjo je »atentator« skrbno spravil timer in ga povezal z žicami. Šlo bi torej lahko za pravo bombo, če ne bi manjkal glavni element... razstrelivo.

V Istri izgubila življenje komaj 21-letna frizerka

Anna Primosi

V Istri je v nedeljo izgubila življenje komaj 21-letna Tržačanka Anna Primosi, ki je bila po poklicu frizerka, stanovala pa je v Ul. Scaricchio 35 na Kolonkovcu. V Trstu se je za nesrečo izvedelo šele včeraj, potem ko jo je objavil dnevnik La voce del popolo v svoji istrski kroniki.

Prometna nesreča se je pripetila okrog 20. ure na cesti med zaselkom Bale in Rovinjem. Primosijeva je bila za volanom svojega a 112, s katerim je bila namenjena v Rovinj. V desnem ovinku približno dva kilometra po vasi Bale, pa se je nenadoma zgodila nesreča: dekle je izgubilo oblast nad volanom in zapeljalo na desno, kjer je prav v tistem trenutku pripeljal mimo citroen gsa special z milansko registracijo, ki ga je upravljal 30-letna Flavia Leonardelli iz Milana. Z njo sta se peljali še njena 53-letna mati Vittoria Buccini, po rodu iz Pulja, a stanu-

joča v Milanu, in njena triletna hčerka Valentina Begani.

V neizogibnem čelnem trčenju se je tržaška frizerka hudo udarila v glavo in bila na mestu mrtva, Flavia Leonardelli in Vittoria Buccini pa sta bili hudo ranjeni. Z rešilcem so ju prepekljali v puljsko civilno bolnišnico, kjer so ju sprejeli na travmatološki oddelku. Mala Valentina je na srečo ostala nepoškodovana.

Anna Primosi je s skupino prijateljev dopotovala v Istro v soboto. Ustavili so se v kraju Kolone, od koder so se v nedeljo zvečer odpravili proti Rovinju. V zaselku Bale so za nekaj časa postali, nato pa je dekle samo odšlo naprej proti Rovinju, kjer naj bi se vsi dobili. Toda po dveh kilometrih se je njena pot za vedno ustavila.

Tržačanka (60 let) zmagala v Lignanu avto ferrari 208

Malokdo se lahko pohvali, da je zmagal na loteriji avto, še bolj redki pa so med njimi taki, ki bi iz dneva v dan postali lastniki enega od najbolj prestižnih italijanskih avtov — ferrarija 208 gts v vrednosti 200 milijonov lir! Pa vendar so izjeme. Mednje sodi 60-letna Tržačanka Onorina Pagotto iz Rojana, ki je srečni dobitek zmagala na loteriji, ki jo prireja v Lignanu tamkajšnja letovišarska ustanova.

Listek je Pagottova »prislužila« z nakupom torbe, za katero je dala borih ... 17 tisoč lir. Sicer pa je bolj malo verjetno, da bomo ugledali, kako »frčič« s ferrarijem po Trstu: povedala je namreč, da ga bo prodala najboljšemu ponudniku.

Obiskuje ga približno dvajset otrok iz repentabske občine

Poletni center v Repnu se je začel v prijetnem vzdušju in lepem okolju

Dvajset naših otrok, tokrat iz repentabske občine, je spet veselo zbranih v poletnem centru, ki se je v ponedeljek začel v Repnu, trajal pa bo vse do zadnjega avgusta. V tem centru, kjer otroci živijo v zelo lepem okolju, je posebej prijetno. V bistvu gre za balinarski prostor KD-Kraški dom v Repnu, ki so ga člani rade volje dali na razpolago otrokom svoje občine.

Prostor je lepo ograjen, daleč od vsakega mestnega šuma, ali avtomobilskega prometa. Tu se lahko otroci naskakejo, naigrajo, tudi balinajo, pa še velike mize imajo na razpolago, na katerih so prav včeraj, ko smo jih obiskali, risali: na eni veliki poli so deklince risale razne velike in majhne hišice, pa metuljčke, rožice in še marsikaj. Fantje so bili bolj »bojevit«. Največji so risali kar piratsko ladjo, drugi so se odločili za manjše ladje, ali pa za risanje morja in rib.

Za ves ta razposajenei »drobiž« skrbi tri vzgojiteljice, in sicer Doriana, ki ima že nekajletno prakso in dve novinki Tanja in Elena, ki pa sta se že lepo vključili v skupno delo.

»Letos se je vpisalo v center 20 otrok, nekaj več kot lani. Seveda ni to šola in torej tudi udeležba ni obvezna. Tako včasih kdo manjka, a v glavnem prihajajo vsi. Pripeljejo jih starši in jih pridejo ob 13. uri, ko se center zaključí, tudi iskat.«

Center nima nobene posebne podpore, razen tega, da lahko razpolaga z lepim prostorom balinarske sekcije - v primeru slabega vremena pa imajo na razpolago še telovadnico.

»Prav danes smo si priskrbeli še gumijasti bazen, da se bodo lahko otroci v njem namočili in naigrali, če bo vreme seveda lepše, kot je danes,« nam je povedala Doriana.

Že prvi dan so odšli na krajši izlet na bližnji travnik, kjer so se igrali z žogo. V prihodnjih dneh bodo opravili še nekaj krajših sprehodov in izletov - najbolj zanimivo pa bo, ko bodo šli na sladoled.

Ko smo se tako razgovarjali z Doriano in ugotavljali, kako bodo otroci - od starosti treh let do učencev 5. razreda osnovne šole - ta čas preživel, so se nam mnogi tudi približali.

»Pišete za Primorski dnevnik?« so nas vprašali. »Pa boste objavili tudi našo sliko?« »Seveda bomo in če boste povedali kaj zanimivega, bomo tudi zapisali,« smo jim obljubili.

Pa so se kar opogumili: prva, komaj štiriletna Sara iz Repna, se nam je prva približala, vendar ni bila zelo zgovorna. Bolj zgovorna sta bila Dejan iz Repentaba in Uroš iz Repna. Oba imata v centru tudi svoja brata. Tudi štiri sestre so tu: Katja in Ilonka pa Katrin in Jesica.

»Kaj pa se najraje igrate?« »S palicami,« je bil kratek odgovor. V bistvu gre za nekakšen boj s palicami, ki ga animatorke ne odobravajo. Zato pa lahko balinajo, rišejo, se igrajo z žogo in hodijo na sprehode. Če jim bo vreme naklonjeno, se bodo otroci poletnega centra v Repnu resnično lepo imeli vse do konca.

NEVA LUKES

Skupinska slika udeležencev in vzgojiteljic letošnjega poletnega centra v Repnu (Foto Magajna).

razstave

V Trstu je na ogled vrsta razstav, ki spadajo v okvir pobude »Neoklasicizem - aktualnost in zgodovina Trsta« in ki bodo na ogled do konca decembra.

V Vili Sartorio je na ogled razstava »Neoklasicizem - umetnost, arhitektura in kultura v Trstu«, v Muzeju Revoltella pa »Aktualnosti neoklasicizma«. Urnik: vsak dan 10.00-13.00, ob četrtkih in petkih 10.00-22.00, ob nedeljah 10.00-13.00 in 17.00-20.00.

V bivšem anglikanskem templju je na ogled razstava »Potovanje, potniki, neoklasicizem«. Urnik: vsak dan 10.00-13.00 in 17.00-19.00.

V Palači Costanzi bo do 30. t. m. na ogled razstava z naslovom PRIMA DELL'URAGANO. Razstavo je organizirala tržaška letovišarska ustanova v sodelovanju s Krožkom Maritain. Urnik razstave ob delavnikih od 10. do 13. ure ter od 17. do 20. ure in ob praznikih od 10. do 13. ure.

V občinski razstavnici dvorani na Trgu Unità je na ogled razstava »Načrti za cesarja«. Urnik: vsak dan 10.00-13.00 in 17.00-19.00.

V konjušnicah in v nekaterih dvorinah Miramarskega gradu ter v dvorani Franco na Trgu Libertà je na ogled do konca avgusta razstava »Stanovanjska kultura na periferiji cesarstva«. Urnik: vsak dan od 10. do 18. ure.

Na Gradu sv. Justa bo do konca avgusta na ogled razstava ruskega slikarja, kostumista in designerja Ertēja. Urnik: vsak dan od 10. do 19. ure.

Na sedežu letovišarske ustanove v Miljah je odprta do 31. t. m. razstava »Padri e figli - continuità nell'arte triestina«.

Na sedežu letovišarske ustanove v Sesslanu je do konca avgusta odprta razstava »La grafica della bottega del Tintoretto«.

V občinski galeriji v Miljah - Trg republike - bodo 31. t. m. ob 18. uri odprli razstavo slikarja Silvia PECCHIARIJA-PECARJA. Razstava bo na ogled do 8. septembra.

Tržaška Trgovinska zbornica v sodelovanju s Kmečko zvezo ter drugimi stanovskimi organizacijami organizira 30. t. m. izlet na mednarodni vinski sejem

VINO LJUBLJANA

Odhod ob 9. uri izpred sodne palače v Trstu in ob 9.20 izpred Prosvetnega doma na Opčinah.

Vpisovanje na Kmečki zvezi, tel. 362941 ali na Trgovinski zbornici tel. 6701267 - g. Rovati.

kino

ARISTON - 21.00 Parenti, amici e tanti guai, r. Ron Howard, i. Steve Martin. EXCELSIOR - 17.00, 22.15 La ragazza di Rose Hill.

EXCELSIOR AZZURRA - 16.45, 22.00 Luisa, Carla, Lorenza e... le affettuosse lontananze, r. Sergio Rossi, i. Lina Sastri, Angela Finocchiaro.

NAZIONALE I - 16.30, 22.15 Bambole, NAZIONALE II - 16.00, 22.00 Balle spaziali II, r. Mel Brooks.

NAZIONALE III - 16.20, 22.15 Calde bambole insaziabili, porn., NAZIONALE IV - 17.00, 22.15 Acque di primavera, r. Jerzy Skolimowsky.

GRATTACIELO - 18.00, 22.15 Fuori dal tunnel, i. Michael Keaton.

LIGNON - Zaprtlo. LJUDSKI VRT - 21.15 Cimitero vivente. EDEN - 15.30, 22.00 Ardente colata d'amore, porn.,

CAPITOL - 17.00, 22.00 Senti chi parla, i. John Travolta.

LUMIERE - Zaprtlo. ALCIONE - Zaprtlo.

RADIO - 15.30, 21.30 Miami Space superfemmine in calore, porn.,

Prepovedano mladini pod 14. letom - 18. letom

Darujte v sklad Mitje Čuka

gledališča

MIRAMARSKI PARK

Poletna prireditve LUČI in ZVOKI

Jutri, 23. t. m., ob 21.00 predstava v nemščini in ob 22.15 v italijanščini.

Naslednje predstave: v soboto ob 21.00 in ob 22.15 predstavi v italijanščini; v torek ob 21. uri predstava v angleščini in ob 22.15 v italijanščini.

Grad sv. Justa

Danes, 22. t. m., bo na sporedu glasbeno prireditev MUSICANTA 90. Nastopili bodo mladi glasbeniki, pevci in recitatorji.

izleti

Planinski odsek SZ Sloga in SK Devlin organizirata v soboto, 25., in nedeljo, 26. t. m., vzpon na Jalovec. Zbirališče in odhod z osebnimi avtomobili iz Sesslana ob 7. uri. Za informacije: Viktor Štopar (tel. 226283) in Bruno Škerk (tel. 200236).

Klupa mladih ima še eno ali dve prosti mesti za križarjenje z jadrnico po Dalmaciji od 25. t. m. do 1. septembra. Za informacije tel. na št. 212119.

KD Primorsko - Mačkolje priredi v nedeljo, 9. septembra, izlet za svoje člane v mesto Caorle in bližnje lagune. Vpisovanja sprejema Danica Smotlak, tel. 232114, do 1. septembra.

Društvo slovenskih upokojencev v Trstu obvešča, da bo odhod avtobusa za izlet na Mašun danes, 22. t. m., ob 7.30 s Trga Oberdan.

včeraj - danes

Danes, SREDA, 22. avgusta 1990

MIRJAM

Sonce vzide ob 6.13 in zatone ob 20.02 - Dolžina dneva 13.49 - Luna vzide ob 8.21 in zatone ob 20.33.

Jutri, ČETRTEK, 23. avgusta 1990

ROZA

PLIMOVANJE DANES: ob 5.05 najnižja -58 cm, ob 11.33 najvišja 50 cm, ob 17.34 najnižja -34 cm, ob 23.17 najvišja 37 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 25 stopinj, zračni tlak 1011,1 mb raste, veter 5 km na uro vzhodnik, vlaga 60-odstotna, nebo oblačno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 23 stopinj.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Marta Parladori, Riccardo Danieli, Ilaria Tozza.

UMRLI SO: 72-letna Maria Donato, 63-letna Maria Tommasini, 31-letna Cinzia Monfaggio, 69-letni Virgilio Mosetti, 67-letna Emilia Zamarini, 85-letna Anna Valente, 76-letna Anna Bernardi, 78-letni Rodolfo Denic.

SLUŽBA LEKARN

Od ponedeljka, 20.,

do sobote, 25. avgusta 1990

Dnevna služba - od 8.30 do 19.30

Trg Cavana 1, Trg V. Giotti 1, Largo Osoppo 1 (Greta), Ul. Zorutti 19, Lungomare Venezia 3 (Milje).

OPČINE - Trg Monte Re 3 (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Dnevna služba - od 19.30 do 20.30

Trg Cavana 1, Trg V. Giotti 1, Largo Osoppo 1 (Greta), Ul. Zorutti 19, Trg Oberdan 2, Ul. T. Vecellio 24, Lungomare Venezia 3 (Milje).

OPČINE - Trg Monte Re 3 (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Nočna služba - od 20.30 do 8.30

Trg Oberdan 2, Ul. T. Vecellio 24, Lungomare Venezia 3 (Milje).

OPČINE - Trg Monte Re 3 (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 7761, predpriznična od 14. do 20. ure in priznična od 8. do 20. ure.

menjalnica

21. 8. 1990

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Ameriški dolar	1161.—	1140.—
Nemška marka	741.—	732.—
Francoski frank	220,510	216.—
Holandski florint ...	657,700	648.—
Belgijski frank	35,966	35,300
Funt šterling	2222,150	2170.—
Irski šterling	1987.—	1950.—
Danska krona	192,940	189.—
Grška dramma	7,520	7.—
Kanadski dolar	1017.—	970.—

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Japonski jen	7,916	7,500
Švicarski frank	893,750	880.—
Avstrijski šiling	105,300	104.—
Norveška krona	191,300	187.—
Švedska krona	201.—	197.—
Portugalski eskudo ..	8,338	7.—
Španska peseta	11,918	11.—
Avstralski dolar	943,800	870.—
Jugoslov. dinar	—	100.—
ECU	1534,050	—

BCKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Tel.: Sedež 040/67001 Agencija Domjo 831-131 Agencija Rojan 411-611

ADRIATHERM s.r.l.

DOLINA 445 (Trst)
Tel. (040) 228800 - 228000
Telefax (040) 228053 - Telex 461105

UVOZ - IZVOZ - REEKSPORT
REPROMATERIALI - BLAGO ŠIROKE POTROŠNJE

Ladje in trajekti iz Trsta in Benetk

Urnik odhodov in prihodov

TRAJEKT MARCO POLO

Iz Benetk za Split, Dubrovnik in Patras:

— odhod vsako soboto ob 23. uri.
Prihod v Split v nedeljo ob 11.30; v Dubrovnik ob 19. uri; v Patras v ponedeljek ob 14. uri.

Iz Patrasa, za Dubrovnik, Split in Benetke:

— odhod vsak ponedeljek ob 19. uri.
Prihod v Dubrovnik ob 11. uri; v Split v torek ob 20. uri; v Benetke v sredo ob 9. uri.

TRAJEKT PALLADIO

Iz Benetk za Split in obratno:

— odhod trajekta iz Benetk vsak mesec 3., 13. in 23. ob 17. uri; — odhod trajekta iz Splita vsak mesec 5., 15. in 25. ob 13. uri

TRAJEKT PALLADIO (*)

Iz Trsta za Zadar in Split:

— odhod trajekta iz Trsta vsak mesec 9., 19. in 29. ob 16. uri.
Prihod v Zadar ob 9. uri naslednjega dne; prihod v Split ob 18. uri naslednjega dne.

Iz Splita za Zadar in Trst:

— odhod trajekta vsak mesec 5., 15. in 25.; iz Splita ob 13. uri; iz Zadra ob 22. uri.
Prihod v Trst ob 16. uri naslednjega dne.

(*) - Urnik velja do 30. 9. 1990.

TRAJEKT PALLADIO (*)

Iz Trsta za Drač:

— odhod iz Trsta vsak mesec 6., 16. in 26. ob 23. uri.
Prihod v Drač ob 6. uri po dveh dneh vožnje.

Iz Drača za Trst

— odhod iz Drača vsak mesec 8., 18. in 28. ob 12. uri.
Prihod v Trst ob 14. uri naslednjega dne.

(*) - Urnik velja do 30. 9. 1990.

Program ekskurzij ladje Dionea (*)

IZ TRSTA V ISTRO

□ v ponedeljek odhod iz Trsta ob 8. uri,

— prihod v Pulj ob 12.30; □ v torek odhod iz Trsta ob 8. uri,

— prihod v Gradež ob 9.40 (odhod ob 9.55),

— v Poreč ob 12.20; □ v četrtek odhod iz Trsta ob 8. uri,

— prihod v Izolo ob 8.45 (odhod ob 9.05),

— v Piran ob 9.35 (odhod ob 9.40),

— v Umag ob 10.25 (odhod ob 10.30),

— v Novigrad ob 11.15 (odhod ob 11.20),

— v Poreč ob 12. uri; □ v petek odhod iz Trsta ob 8. uri,

— prihod v Gradež ob 9.40 (odhod ob 9.55),

— v Poreč ob 12.20;

— v Umag ob 10.25 (odhod ob 10.50),

— v Rovinj ob 12.45.

IZ ISTRE V TRST

□ v ponedeljek odhod iz Pulja ob 16.30,

— prihod v Trst ob 21. uri; □ v torek odhod iz Poreča ob 16. uri,

— prihod v Piran ob 17.45 (odhod ob 17.55),

— v Gradež ob 19.15 (odhod ob 19.30),

— v Trst ob 21.10; □ v četrtek odhod iz Poreča ob 15.30,

— prihod v Novigrad ob 16.10 (odhod ob 16.15),

— v Umag ob 17. uri (odhod ob 17.05),

— v Piran ob 17.50 (odhod ob 18.00),

— v Izolo ob 18.30 (odhod ob 18.45),

— v Trst ob 19.30; □ v petek odhod iz Poreča ob 16. uri,

— prihod v Piran ob 17.45 (odhod ob 17.55),

— v Gradež ob 19.15 (odhod ob 19.30),

— v Trst ob 21.10; □ v soboto odhod iz Rovinja ob 16.30,

— prihod v Gradež ob 19.40 (odhod ob 19.55),

— v Trst ob 21.35.

(*) - Urnik velja do 16. 9. 1990.

Različni Italiji v zgodbah mrež RAI in Fininvest

Skozi oči televizijske fiction se Italija deli na dva dela - na severno in srednjo Italijo, južne Italije pa skoraj ni. V tem pogledu so zanimiva predvsem urbana središča in srednje-visoki sloj. Zgodbe so »zborovske«, torej obravnavajo večje skupine ljudi, protagonistov-posameznikov je malo, ko pa so, so junaki moški. Tako državne mreže kot mreže Fininvest najpogosteje ponujajo sliko sodobne Italije, saj so se v pretekli sezoni tudi sorazmerno pogostejše pojavile zelo sodobne zgodbe o okolju.

Take in podobne podatke ponuja raziskava Milly Buonanno, ki jo je objavila revija Gulliver. Presenetljiv je predvsem podatek o neobravnnavanju južne Italije. O jugu pripoveduje le 4 odstotke zgodb v okviru državnih mrež in 7 odstotkov v oddajah Fininvest. Jug pa se dosledno pojavlja v zgodbah o družbenih ranah, kot so »drangheta, camorra, aids. Srednja Italija, z njo predvsem glavno mesto Rim, je najpogostejše prisotna v zgodbah, ki zasedajo prvi večerni pas, kar pomeni, da gre v bistvu za najbolj gledane oddaje ob 20.30.

Tu se tudi nehajo skupni podatki za RAI in Fininvest. Nanizanke, nadaljevanke in skratka vsa TV produkcija, ki spada pod oznako fiction, državne mreže posvečajo več pozornosti srednjevisokim slojem, z izjemo posebnih kategorij, kot so športniki, prestopniki in podobno. V prvem večernem pasu se tako pojavljajo zgodbe o znanstvenikih, industrijih ali vsekakor predstavnikih dobrostojećih slojev. Samo nekaj primerov: *Una donna spezzata*, *L'eterna giovinezza*, *Piange al mattino il figlio del culo*. Sicer tudi ta svet ni preveč srečen in so tudi boga-

taši nesrečni, saj jih pestijo aids, alkoholizem, zakonske krize, travmatične posvojitve.

RAI in Fininvest imata še nekaj skupnega: par ali bolje ljubezensko-sentimentalne zgodbe se pojavljajo sorazmerno redko, tudi ni pogosto, da bi zgodbe obravnavale delovne pogoje ali profesionalne dileme. Glavno vlogo igrata družina in prijateljstvo z drobnjo razliko: v fiction sporedih RAI ima privilegirano mesto družina (skoraj 50 odstotkov), medtem ko posvečajo zgodbe, ki jih spravi na ekran Fininvest, več pozornosti prijateljskim odnosom (čeprav je odstotek nižji, šele 39 odstotkov).

Najbolj zanimiv je podatek, da italijanska fiction posveča svojo pozornost predvsem »zborovskim« protagonistom in da se ji posameznik očitno ne zdi dovolj zanimiv. To dokazujejo naslovi, ki so se pojavljali tako na državnih kot na komercialnih mrežah - *Stazione di servizio in Passioni* za RAI, *Zanzibar in I-taliani* za Fininvest. Zgodbe o posameznikih se pojavljajo edino v prvem večernem pasu in uspejo na RAI doseči 85 odstotkov. Od tega pritiče moškim protagonistom 57 odstotkov v programih državnih mrež in 50 odstotkov v programih Fininvesta.

Pri ženskih protagonistkah fiction dosledno izpostavlja pozitivne karakteristike, primeri so Luisa v *Come stanno bene insieme*, Maria v *Uomo contro uomo* ali Rosa v *Decimo clandestino*. V glavnem so to ženske, ki »zmagujejo« predvsem v zasebnem življenju, zelo redke so osebnosti z izrazito uspešno kariero ali z veliki profesionalnimi dosežki. A to vprašanje bi že sodilo v sosednjo rubriko...

Po odobritvi zakona Mammi je vsak nov pojav na področju TV takoj sumljiv. Duhoje je tako razburilo celodnevno oddajanje filmov na frekveni, ki jo običajno zaseda mreža Canale 5, istočasno so se mnogim zdeli sumljivi tudi satelitski prenosi, ki jih opravlja RAI. Utrnil se je celo sum, da je to četrta mreža RAI. V resnici gre za resnične poskuse prenosov po satelitu Olympus, ki trajajo od januarja letos in za katere se je RAI obvezala z državno konvencijo na osnovi zakona št. 12. Druga faza poskusov v tem smislu se bo začela oktobra in se bo zaključila 31. decembra 1991. V glavnem RAI preizkuša razne produkcijske tehnike, oddajanje, prenose, tipologijo programov in sestavo sporedov, pa tudi TV z visoko definicijo.

ženska in njena stvarnost

breda pahor

Muslimani v škripcih zaradi vojakin

Prihod vojnih enot Združenih držav Amerike v Savdsko Arabijo je ob poglavitnih vprašanjih, o katerih na tem mestu ne bomo govorili, saj o njih vsak dan obširno poročamo na prvi strani časopisa, sprožil tudi »spotakljiv« problem ženske prisotnosti. V kontingentih, ki so jih ZDA poslale v »petrolejski zaliv«, so namreč tudi ženski vojaški oddelki. In takšna, za arabski svet povsem neobičajna, ženska prisotnost je nemudoma spravila v hude škripce pravoverne muslimane, zaenkrat sicer samo »gostitelje« vojnih enot ZDA - Saudske Arabce.

Vojaški vrhovi ZDA so bili sicer o različnosti (glede na zahodno civilizacijo seveda) ženskega položaja v muslimanskih državah dobro obveščeni, saj so svojim »moškim« entom razdelili poučne brošure, v katerih so vojake pozivali k veliki opreznosti ne samo v neposrednih odnosih (ki so sicer precej omejeni) z muslimankami, temveč tudi v izražanju in pogovorih z muslimani o ženskah. V brošurah o »obnašanju pri stikih s krajevnim prebivalstvom« med drugim piše: »Redkokdaj boste na cesti srečali ženske. Sodijo, da je žaljivo, če sprašujete moškega o njegovi ženi ali hčerkah. Ne smete kazati zanimanja za Arabke. Ne fotografirajte jih. Če bi se slučajno znašli v zasebni hiši, vedite, da ženske pri stisku roke uporačljajo samo konice nohtov«.

Za svoje »fante« je torej vodstvo primerno poskrbeli ali jih vsaj informiralo, manj pozornosti je, s tega vidika, posvetilo domačinom, ki jih je dovolj množičen prihod žensk v uniformi docela zmedel. S težavo so sprejemali dejstvo, da so ženske opravljale ista opravila kot vojaki, nesprijemljivo pa je bilo, da je ženska narednik dajala ukaze moškim vojakom. Najhujše proteste vojakov Savdske Arabije pa je sprožil odločitev nekaterih članic letalskih enot, ki so si zaradi vročine slekle bluze in ostale na letalski stezi v majicah. Zahtevali so, naj se nemudoma spet oblečejo, v nasprotnem primeru bi za-

Muslimanske ženske v Parizu

(Foto AP)

pustili svoje položaje. Takšne reakcije niso niti presenetljive, če upoštevamo, da Savdska Arabija sodi med integralistične muslimanske države, v kateri strogo spoštujejo starodaven in do žensk nepopustljiv zakonik šaria. V skladu s temi pravili se ženska ne pojavlja v javnosti razkrita obraza

in sploh ne bolj ali manj razgaljene. Bistvo problema pa ni v količini razkrite površine ženskega telesa, temveč v vlogi, ki naj jo ima ženska v družbi. Njena prisotnost v pravoverni muslimanski družbi mora biti zakrita, skoraj neopazna, nastop ameriških vojakin pa seveda povsem krši ta »red«.

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1 9.00 Nadaljevanki: Una cascata d'oro, 9.30 Santa Barbara 10.15 Film: Quel tesoro di papà (kom., It. 1959, r. Marino Girolami, i. Aurelio Fierro) 11.55 Vreme in kratke vesti 12.05 Nanizanka: Hooperman 12.30 Dok.: Juha in lesniki 13.30 Dnevnik 14.00 TV igra: Ciao fortuna 14.15 Film: Il brutto e la bella (kom., ZDA 1952, r. Vincente Minnelli, i. Kirk Douglas, Lana Turner) 16.10 Mladinska oddaja: Big! 16.50 Nadaljevanka: Manon 17.50 Dokumentarec: Atlante 18.45 Nad.: Santa Barbara 19.40 Almanah in dnevnik 20.25 Nog. turnir Baretta 22.15 Dnevnik 22.35 Film: I duri di Oklahoma (western, ZDA 1973, r. Stanley Kramer, i. Faye Dunaway, George Scott) 0.25 Dnevnik in vreme 0.35 Rockovska noč: U2, Simple Minds, Prince, Bowie, Beatles, Rollings Stones 1.25 Rubrika opolnoči	RAI 2 9.00 Nanizanka: Lassie, nato risanke 10.15 Nanizanka: La mia terra tra i boschi 10.40 Dokumentarec: Boj za preživetje 11.05 Nanizanka: Monopoli 11.55 Nadaljevanka: Capitol 13.00 Dnevnik 13.30 Rubrika o gospodarstvu 13.45 Nadaljevanka: Beautiful 14.30 Nan.: Saranno famosi 15.15 Variete: Ghibli 15.55 Film: Rancho Notorius (western, ZDA 1952, r. Fritz Lang, i. Marlene Dietrich) 17.25 Nogometni turnir Baretta 18.15 Večerne športne vesti 19.15 Videocomic 19.45 Dnevnik in šport 20.30 Nadaljevanka: L'eterna giovinezza (r. Vittorio De Sisti, i. Barbara De Rossi, 1. del) 22.10 Glasbena oddaja: Il nuovo Cantagiro, vmes (23.00) dnevnik 0.15 Dnevnik in horoskop 0.30 Film: Verso la vita (dram., Fr. 1936, r. Jean Renoir, i. Jean Gabin, Louis Jouvet)	RAI 3 9.45 SP v kolesarstvu na dirkališču (iz Tokia) 14.00 Deželne vesti 14.10 Dokumentarec: Veliki planet - Skriti zakladi 15.05 Nanizanka: Vita col nonno - Caldo Natale 15.55 Kolesarstvo (prenos iz Longaroneja) 16.30 Nogomet - turnir Perla del Tirreno (iz Sante Marinelle) 16.45 Film: Tenebre (dram., ZDA 1941, r. Charles Vidor, i. Ida Lupino, Elsa Lancaster) 18.15 Poletje Magazin 3 18.45 Športna rubrika: Derby 18.55 Vreme in dnevnik 19.30 Deželne vesti in Drobci 20.00 Dokumentarec: Divja lepota 20.30 Nanizanka: I Professionals - Il traditore 21.20 Film: Un autentico campione (dram., ZDA 1976, r. Bob Rafelson, i. Jeff Bridges, Sally Field), vmes (22.10) večerni dnevnik 23.05 Nanizanka: Il nero e il giallo 0.05 Nočni dnevnik 0.35 Pred 50 leti: Izbira	TV Slovenija 1 8.50 Video strani 9.00 Spored za otroke in mlade: Ciciban, dober dan - Oblaki, sonce, dež in veter (1. del), 9.15 Alice in njena družina - Babica se seli 9.30 Mozaik. TV drama: Beg iz nadaljevanke (pon.) 10.55 Nadaljevanka: Music Hall (2. del, pon.) 11.55 Video strani 15.45 Video strani 15.55 Poletna noč (pon.) 18.00 Dnevnik in poslovne informacije 18.10 Mozaik. Dokumentarec: Po sledeh napredka 18.40 Spored za otroke in mlade: nadaljevanka Moja družina in ostale živali (8. del) 19.10 Risanke in TV okno 19.30 Dnevnik in vreme 20.00 Film tedna: Roksana (dram., ZDA 1987, r. Fred Schepisi, i. Steve Martin, Daryl Hannah) 21.45 Dnevnik 22.10 Poletna noč, vmes nanizanka Pri Huxtablovih, nad. Sin z otoka in dokumentarec Miss SZ 0.20 Video strani	TV Koper 13.45 Oglejmo si prvake: Golden Juke Box (pon.) 15.45 Dokumentarec: Campo base (vodi Ambrogio Fogar, pon.) 17.15 Ameriški nogomet - srečanje Probowl: Tekma zvezdnikov 19.00 Odprta meja 19.30 Stičišče 20.00 Zgodovina športa po želji: Juke Box 20.30 Dokumentarec: Campo base (vodi Ambrogio Fogar, pon.) 22.00 TVD Novice 22.15 Tenis - turnirja ATP (posnetki iz Cincinnatija in Prage) 23.15 Oglejmo si prvake: Golden Juke Box (pon.)	RADIO TRST A 7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledarček; 8.00 Deželna kronika; 8.10 V Evropo in nazaj; 8.40 Revival; 9.10 Mladinska nadaljevanka: Med vzporedniki in poldnevnik (2. del); 10.00 Pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Južnoameriška folklor; 12.00 Intervju; 12.20 Orkestralna glasba; 12.40 Naši zbori: Mladinski zbor Vesela pomlad in Trio Zvezde; 13.20 Priljubljene melodije; 13.40 Oblaki so rudeči; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Poletni mozaik; 16.00 Dnevnik in spomini Staneta Kavčiča; 16.45 Potpuri; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Klasični album: teden Petra Iljiča Čajkovskega; 18.00 Med zemljo in sanjami; 18.25 Priljubljeni ansambli; 19.20 Zaključek.	
CANALE 5 8.00 Nanizanke: Simon Templar - Signore gentili, 9.00 Marcus Welby M.D. - Il chirurgo, 9.55 Un dottore per tutti 10.30 Aktualno: Forum 11.15 Kviza: Doppio slalom, 11.45 O.K. Il prezzo è giusto 12.45 Superclassifica Show 13.45 Film: Adorabile infedele (dram., ZDA 1959, r. Henry King, i. Gregory Peck, Deborah Kerr) 15.20 Nanizanke: Dalle nove alle cinque, 15.50 Manix, 16.50 Diamonds, 17.55 Mai dire sì - Vita da cani, 18.55 Top Secret - Il pesce cane 19.50 Kviz: Quel motivetto... 20.30 Film: Anna (dram., ZRN-It. 1987, r. Frank Strecker, i. Silvia Seidel, Milena Vukotić, zadnji del) 22.30 Nan.: Charlie's Angels 23.15 Variete: Maurizio Costanzo Show 0.45 Film: La legge dei fuoriges (western, ZDA 1963, r. William Claxton, i. Dale Robertson, Yvonne De Carlo)	RETE 4 8.20 Nanizanka: Bonanza - Una seconda possibilità 9.20 Film: La vispa Teresa (kom., It. 1943, r. Mario Mattoli, i. Lilia Silvi, Leonardo Cortese) 11.00 Nadaljevanki: Aspettando il domani, 11.30 Così gira il mondo 12.00 Nanizanka: Lou Grant - La droga 12.45 Otroška oddaja: Ciao ciao in risanke 13.40 Nad.: Sentieri 14.30 Nanizanka: Falcon Crest - Circolo vizioso 15.30 Nad.: Amandoti, 17.00 Andrea Celeste, 18.30 La valle dei pini 19.00 Nanizanka: General Hospital 19.30 Nad.: Febbre d'amore 20.30 Film: La grande guerra (dram., It. 1959, r. Mario Monicelli, i. Alberto Sordi, Vittorio Gassman, Silvana Mangano) 23.10 Film: Lassù qualcuno mi attende (kom., VB 1963, i. John Boulting, i. Peter Sellers, Isabel Jeans) 1.25 Nanizanka: Cannon - Caccia al pazzo	ITALIA 1 8.30 Nanizanke: Superman, 9.00 Ralph Supermaxie-roe, 10.00 Boomer, cane intelligente - Vedere è bello, 10.30 Skippy il canguro - Il vagabondo, 11.00 Rin Tin Tin, 11.30 Flipper, 12.00 La famiglia Addams, 12.30 Benson, 13.00 Tre cuori in affitto, 13.30 Appuntamento in tre, 14.00 Starsky & Hutch, 15.05 Giorni d'estate 15.20 DeeJay Beach in Ibiza 16.00 Otroška oddaja: Bim bum bam, vmes nanizanka Teneramente Licia in risanke 18.00 Nanizanke: Batman, 18.30 Supercopter, 19.30 Casa Keaton - Prigionieri nello scantinato 20.00 Risanke 20.30 Nogomet: prijateljska tekma Parma-Inter 22.30 Nanizanki: I Robinson - Un fortunato incidente, 23.00 Cin Cin 23.35 Rubrika: Ai confini dello sport 0.05 Catch in poletni boks 1.35 Nanizanka: Benson	ODEON 9.30 Nan.: Captain Nice 12.30 Filmske novosti 13.00 Risanke in nan. Heidi 15.00 Nan.: Il supermercato più pazzo del mondo 15.30 Film: Soli contro tutti (dram., ZDA 1986, r. George Schaefer, i. Katharine Hepburn) 17.00 Nanizanki: Gli inafferrabili, 18.00 Doc Elliot 19.00 Filmi in risanke 20.00 Nan.: Flash Gordon 20.30 Film: Anno 79 - La distruzione di Ercolano (zgod., It. 1963, r. Gianfranco Pavalini, i. Brad Harris, Susan Paget) 22.30 Film: Tamburi lontani (vojni, ZDA 1952, r. R. Walsh, i. Gary Cooper) 0.30 Aktualno: Chic (pon.)	TELEFRIULI 13.00 Nanizanka: L'albero delle mele 13.30 Film: Scarface (dram., r. Howard Hawks) 15.00 Nanizanki: Navy, 16.00 Police News 17.00 Risanke 18.30 Nan.: L'albero delle mele, 19.00 Riuscirà la nostra carovana a... 19.30 Dnevnik 20.00 Rubrika: Voglia d'estate 20.30 Okrogla miza 21.30 Nan.: Trauma Center 22.30 Nočne vesti 23.00 Nanizanka: Navy	TELE 4 (Se povezuje s sporedi Italia 1) Lastne oddaje: 19.30 Dogodki in odmevi	RADIO KOPER (slovenski program) 7.30, 13.30, 14.30, 16.30, 16.30, 19.00 Poročila; 6.00 Glasba za dobro jutro; 6.10 Vremenska napoved in prometni servis; 6.30 Jutranjki; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Dnevni pregled tiska; 7.35 Kulturni servis; 8.00 Prenos Radia Lj; 13.00 Na valu radia Koper; 13.15 Od enih do treh; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Glasbene aktualnosti; 18.35 Popevke po telefonu; 19.30 Prenos Radia Lj. RADIO KOPER (italijanski program) 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.05 Almanah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 6.50 Simfonija zvezd; 7.35 Poletna oddaja; 8.00 Razglednica; 8.25 Pesem tedna; 8.40 Vsega po nekaj; 9.00 Okoli sveta; 9.15 Clic, 9.35 Popevke; 10.00 Pregled tiska; 10.10 Superpass; 10.40 Družina; 11.00 Srečanja; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Čestitke; 14.40 Pesem tedna; 14.45 Edig. Galletti; 15.00 Živjo poletje; 16.00 Igre; 16.20 Poletje v živo; 17.00 Kultura in šola; 17.05 Hot Hits; 18.00 Puzzle; 18.30 Najlepše popevke; 19.00 Souvenir d'Italy; 20.00 Nočni program - glasba. RADIO OPČINE 7.30, 13.30, 17.30 Poročila; 10.00 Dobro jutro; 17.00 Klepet ob glasbi; 18.00 Zme-nek s psihologom; 19.00 Glasba po želji; 20.30 Pogovor z odvetnikom in Ostali Trst, nato Nočna glasba.

Danes zvečer skupščina konzorcija CPAR Ustanova se je znašla v finančnih težavah

Na področju socialnega varstva in pomoči najbolj šibkim slojem prebivalstva se na Goriškem pojavljajo tri sklopi vprašanj. Težave splošnega značaja v zvezi z uresničevanjem reforme socialnega varstva, izvirajoče iz nezadostnih finančnih sredstev in pomanjkanja osebja in struktur, težave, ki so bile sicer v vsaj začasno premoščene in ki zadevajo delovanje medobčinskega konzorcija za socialno skrbstvo na Trziškem, finančne težave pred katerimi se je znašel pokrajinski konzorcij za rehabilitacijo. Gre za ustanovo, ki ima sedež v Gradišču in katere članice so, poleg Pokrajine, vse občine na Goriškem. Ustanova, ki je nastala pred kakimi desetimi leti, skrbi za rehabilitacijo fizično ali psihično prizadetih oseb, za njihovo ponovno vključevanje v družbo in delovna razmerja, kjer je to mogoče, za specifično oskrbo na domu itd.

Finančno stanje ustanove, ki je nastala na prostovoljni osnovi — kot zadnji članici sta pristopili občina Sovodnje in Doberdob — se za zadnje letošnje štirimesečje obeta sila težavno. V blagajni namreč manjka 1300 milijonov lir, ki naj bi jih ustanova prejela od Evropskega socialnega sklada. Gre za denar, ki naj bi omogočil kolikor toliko redno delovanje ustanove do konca leta.

Drevo bi v pokrajinski sejni dvorani glavna skupščina ustanove, kjer bodo skušali poiskati izhod iz sedanjega težavnega položaja. Ustanovo v tem trenutku lahko reši, kakor je mogoče razumeti iz izjav predstavnikov konzorcija, hiter poseg Dežele.

V nasprotnem primeru bo najbrž treba začeti z omejitvami uslug, ki jih konzorcij vse do danes nudi.

Ker gre za ustanovo, ki je nastala na prostovoljni osnovi, se le ta financira s prispevki članic (na podlagi števila prebivalcev v vsaki občini), prispevkom dežele, prispevki na podlagi konvencije s KZE, dohodki za specialistične usluge, prispevkom Evropskega socialnega sklada.

Le ta je, kot se zdi, za letos odmanjkal in posledice so tu.

Zanimivo bo vedeti, kakšno stališče bodo na današnji skupščini — sklicana je za 18.30 na Pokrajini — zavzeli predstavniki petindvajsetih občin in Pokrajine. Znano je namreč, da so občinske blagajne iz leta v leto bolj suhe in zato se zdi toliko bolj oddaljena možnost, da bi prilagodili (beri povišali) prispevne stopnje občin. Druga možna rešitev je v omejevanju uslug in storitev, kar bi vsekakor pomenilo krepak korak nazaj.

Bo za izhod iz krize dovolj posredovanje Dežele?

Razpisan natečaj za profesorje na srednjih šolah

Šolsko skrbništvo obvešča, da je bil v Uradnem listu št. 62 z dne 7. avgusta 1990 objavljen razpis natečajev — na podlagi naslovov — za poučevanje na višjih srednjih šolah s slovenskim učnim jezikom. Prošnje za sodelovanje na natečajih, opremljene z ustreznimi dokumentacijami, je treba vložiti najkasneje v roku tridesetih dni od objave razpisa.

Od 29. avgusta do 2. septembra v Gorici Godci in plesalci iz desetih držav na mednarodnem folklornem festivalu

Od 29. avgusta do 2. septembra bo Gorica v središču mednarodne pozornosti zaradi vsakoletnih folklornih manifestacij. Letošnja izvedba, ki jo kot običajno organizira goriška Pro loco, bo še posebej zanimiva in jubilejna, saj sta na vrsti dve pomembni obletnici: mednarodni folklorni festival bo na sporedu dvajsetič, folklorna parada pa se ponša s srebrno obletnico. Poleg teh srečanj bo 31. avgusta in 1. septembra 16. mednarodni kongres o ljudskem izročilu, kjer bodo razpravljali o temi: "Neutralizacija neznanega: vraževernost ali pozabljena racionalnost?". Na simpoziju bodo sodelovali vidni strokovnjaki s tega področja.

Festival in dvodnevni kongres se bosta odvijala na razstavišču Espome-

go. Program je zelo pester, sodelovale bodo skupine iz desetih držav (Avstrija, Brazilija, Češkoslovaška, Francija, Grčija, Jugoslavija, Mehika, Sovjetska zveza, Togo in Italija). Otvoritev manifestacij bo v sredo, 29. avgusta, ob 21. uri z nastopom skupine "Mexico compania nacional de danza folklorica" iz S. Salvadorja (Mehika). V četrtek, 30. avgusta, bo ob 20. uri koncert Godbe Mehanizirane Brigade "Gorizia". Sledila bo slavnostna otvoritev s pozdravom krajevnih oblasti, zatem pa dvig zastave in prižig Plamena prijateljstva. Ob 21. uri bo na sporedu prvi del nastopa folklornih skupin: nastopili bodo Bobnarji in trobentarji "Sa Sartiglia" iz Oristana, skupine "La Savoie" iz Chamberyja (Francija), "Dzitri" iz Lo-

mēja (Togo), "Lykio Ellinidon" iz Drame (Grčija) in "Ukraine Mria" iz Luova (SZ). Na koncu bo goste pozdravila skupina "Danzerini di Lucinico".

V petek, 31. avgusta, bo ob 21. uri na vrsti drugi krog nastopajočih in sicer skupine "Šohajka" iz Dolnih Bojancov (Češkoslovaška), "A Shcaffette" iz Termolija (Campobasso), "Obuča" iz Beograda, "Sangrina Bunda" iz Jakarte (Indonezija) in "Mexico compania nacional de danza folklorica" iz S. Salvadorja (Mehika). Večer bo sklenila folklorna skupina "Caprivese" iz Koprivnega z običajnim pozdravom gostom.

Na zaključnem večeru, ki bo v soboto, 1. septembra, ob 21. uri se bodo zvrstile skupine letošnjega festivala. Ob koncu, po pozdravu domače skupine "Santa Gorizia", bo občinstvo izbralo najbolj simpatično in prijetno skupino, ki bo za to dobila trofejo Goriški grad. "Nagrada za simpatijo" je novost letošnje izvedbe, ki na takšen način omogoča še večji stik številne publike z nastopajočimi. Festival bodo sklenili s Praznikom Prijateljstva in s Plesom Narodov, ki bo predvidoma popolnoči.

Kot že omenjeno, beleži folklorna parada častno obletnico. Sprevod 22. skupin, ki bo krenil s Travnika ob 16. uri, bo šel po Verdijevem korzu, korzu Italija in ul. Aquileia do razstavišča v Ul. della Barca, kjer bo ob 18. uri zaključna slovesnost 25. folklorne parade in 20. mednarodnega folklornega festivala. Ob 21. uri je na programu še skupna gala predstava, ki bo dokončno spustila zastor nad letošnjimi folklornimi dnevi.

Na sliki folklorna skupina Šohajka iz Češkoslovaške.

V Ansaldu dopolnilna blagajna kot posledica blokade Iraka?

Gospodarska blokada Iraka se bo v prihodnjih tednih poznala tudi v industrijskem sektorju na Goriškem. V trziški tovarni Ansaldo že govorijo o dopolnilni blagajni za približno sto delavcev, ki so zaposleni v oddelku za izdelavo elektromotorjev. Skoraj četrtina proizvodnje tega oddelka je bila namreč namenjena izvozu v Irak in Kuwait. Vendar, kakor se zdi, ne gre za neposreden izvoz, ampak so opremo naročile velike italijanske družbe, Enimont, Danieli in nekatere druge, ki v zalivski državi gradijo pomembne objekte. Zaradi krize je težko napovedati, če se bodo naložbe, ki so v teku, uresničile v celoti, ali pa bo prišlo do drastične prekinitve. V vsakem primeru pa je treba računati vsaj na nekajmesečno zakasnitev rokov. Spričo takega skrajno negotovnega stanja bodo v Ansaldu po vsej verjetnosti zamrzili proizvodnjo delov, oziroma opreme namenjene "vročemu območju" zalivskih držav.

Danes bo vodstvo podjetja uradno seznanilo tovarniški sindikalni svet z namero da zaprosi za dopolnilno bla-

gajno za okrog sto delavcev, ali za približno šestino vseh zaposlenih.

Slo naj bi za delavce, ki bodo spričo zamrznitve naročila, ostali takorekoč brez dela.

Verjetno bo nakazana rešitev povzročila precej ostro reakcijo sindikatov, ki so doslej že večkrat opozorili na potrebo po večji diferenciaciji proizvodnje v podjetju, kar bi pomenilo tudi manjšo občutljivost ob v zadnjem času pogostih takih ali drugačnih pretresih.

Kriza na Srednjem vzhodu bo, kot

kaže, prizadela, posebno še, če bo prišlo do ekstremnega zaostrovanja, tudi druga podjetja na tukajšnjem območju. Med večjimi je prav gotovo na prvem mestu družba Danieli iz Butria, ki ima na vročem območju tudi svojo tehnično ekipo in je torej zaskrbljena dvojna: za usodo ljudi in za usodo objektov, ki so v gradnji.

Tudi na področju ladjedelništva, zlasti v sektorju gradenj vojaškega ladjevja, se napovedujejo težave. Vendar le te, kot se zdi, zaenkrat ne zadevajo ladjedelnice v Trzinu.

Ilegalno so prešli mejo

V neposredni okolici Gorice so včeraj zjutraj prišli osem jugoslovanskih državljanov, ki so ilegalno prešli mejo. Eno od skupin so zajeli pri Mirnu, drugo pa pri Fari. Po skopih podatkih, ki smo jih uspeli dobiti, naj bi se štiri od osmih ilegalcev peljali v taksiju. To skupino naj bi pri Fari zajela obhodnica prometne policije.

V tej skupini naj bi bil tudi en otrok.

Pri Mirnu pa je policijska obhodnica zaustavila druge štiri osebe, ki so ilegalno prešle mejo.

Po navedbah urada za tujce pri goriški kvesturi, naj bi šlo v obeh primerih za pripadnike romske skupnosti iz okolice Skopja.

Viktorja Emanuela III. naj pokopljejo na Oslavju

Posmrtno ostanke Viktorja Emanuela III. in njegove žene Jelene Petrović, naj bi pokopali v kostnici na Oslavju. Tak predlog je te dni dal inž. Egone Lodatti in ga podkrepil z ugotovitvijo, da bi bil tudi v skladu z vlogo "kralja vojaka" med prvo svetovno vojno, kakor tudi z njegovimi navadami med bivanjem v zaledju fronte, kakor še danes lahko preberemo v določenih z retoriko prežetih knjigah, kjer med drugim, kakor navaja avtor predloga, izvemo, da se je pokojni kralj opoldne rad odpeljal na malico, na kak samoten kraj, tudi na Krminsko goro.

Predlog, da bi Viktorja Emanuela III. in njegovo ženo pokopali v Rimu je menda v zadnjem času naletel na precejšnje ovire, potem, ko je že kazalo, da bodo vprašanje vendarle rešili. Pojavil se je nato predlog, da bi kralju zagotovili večji počitek v kostnici v Redipuglii, a je naletel na skoraj nično odobravanje.

Zakaj ne bi poskusili na Oslavju, meni inž. Lodatti in spet svoj predlog pokoprepi z vrsto retoričnih sklicevanj na povezanost te osebnosti na dogajanja med prvo svetovno vojno s posebnim ozirom na Gorico. Spretno pa se

avtor izmakne kakršnikoli oceni odgovornosti Viktorja Emanuela III. za dogodke po letu 1918, ki so v mnogočem zasenčili slavo "zeditelja".

Predčasen pokoj

Državne železnice so na podlagi zakona št. 141 z dne 7. junija 1990 pripravile program predčasnih upokojitev v raznih sektorjih delovanja podjetja. Možnosti predčasne upokojitve se lahko poslužijo vsi železničarji, ki so bili efektivno zaposleni vsaj devetnajst let, šest mesecev in en dan. Za dosego omenjene delovne dobe se upošteva tudi možnost beneficirane delovne dobe, do največ sedem let.

Kdo želi podrobnejše informacije o vsebini in izvajanju zakona, naj se zgleda na sedežu sindikata italijanskih upokojencev (S.P.I.-C.G.I.L.) in patronata I.N.C.A.-C.G.I.L., ki je v Trzinu, Ul. XXV aprila 34 (tel. 410564).

izleti

SPDG rekreacija prireja 25. in 26. t. m. dvodnevni izlet na Storžič. Odhod s Travnika v soboto, 25. t. m., ob 13. uri.

kino

Gorica
CORSO Zaprto.
VERDI 18.00-22.00 »Venti di guerra«.
VITTORIA 17.30-22.00 »Banane al cioccolato n. 2«. Prep. ml. pod 18. letom.

Tržič
COMUNALE Zaprto.
EXCELSIOR Zaprto.

Nova Gorica
SOČA (Kulturni dom) 18.30 »Dovoljenje za ubijanje«, 20.30 »Vonj gola tele-sa«.
SVOBODA Šempeter Danes zaprto. Jutri 20.30 »Miha II«.
DESKLE Danes zaprto. Jutri 20.00 »Zelo nezvesta žena«.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Al Moro - dr. Alesani — Trg De Amicis 10 — tel. 530268.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Centrale - dr. Monodutti — Trg della Repubblica 26 — tel. 410341.

DEŽURNA LEKARNA V DOBERDOBU
Pri jezeru — Farmacia al Lago — Vrata ulica 2 — tel. 78300.

pogrebi

Danes v Gorici: ob 9.30 Vladimiro Gerin iz splošne bolnišnice v cerkev v Strazicah in na glavno pokopališče, ob 11. uri Mario Delchin iz splošne bolnišnice v cerkev v Podturnu in na glavno pokopališče.

V zaenkrat odloženem procesu zaradi »hrupnih« števerjanskih zvonov Vsaka stran bije svojo plat zvona

"Vojna" med upravitelji Golf hotela in števerjanskim župnikom zaradi nočnega bitja zvonov se nadaljuje, saj se je včerajšnji prvi sodni spopad zaključil z odložitvijo razprave na naslednjo obravnavo, ki bo 20. septembra. Kot smo pisali v prejšnjih dneh, se družina Formentini, ki upravlja hotel in druge turistične objekte v Števerjanu, pritožuje zaradi nočnega hrupa s cerkvenega zvonika, ker da bitje ur zlasti v nočnem času moti goste hotela tik ob cerkvi in torej povzroča znatno gmotno škodo upraviteljem. Pretor dr. Papaiani je včeraj po približno enourni obravnavi odredil, naj se stranki ponovno javita 20. septembra. Na takratno obravnavo je sklical tudi sodnega izvedenca, ki naj bi mu poveril nalogo, da točno ugotovi koliko decibelov hrupa povzroča zvonjenje.

Včerajšnja obravnavo je potekala za zaprtimi vrati, tako kot je predvideno za civilne postopke. Upravitelj Golf hotela profico Isabella Formentini, ki je sprožila postopek proti župniku, je zastopal njen oče odvetnik Michele Formentini. Župnika Antona Lazarja je zagovarjal odv. Nereo Battello. Prav odv. Battello je pretorju predložil nekaj formalnih in vsebinskih ugovorov. Dejal je, da števerjanski zvonovi bijejo ure že od daljnega 1927. leta in da se doslej zaradi tega ni nihče pritoževal. Golf hotel so v neposredni bližini cerkve odprli pred tremi leti, do protestov pa prihaja šele danes. To pomeni, da ni razlogov za kak nujni pretorjev ukrep, kot je zahtevala druga stran, pač pa naj se proces nadaljuje po rednem postopku. Odv. Formentini je predložil sveženj pismov gostov in druge dokumentacije, da bi dokazal, da je prav zvonjenje vzrok bega klientov iz hotela. Zahteval je, naj stanje preveri sodni izvedenec in zaprosil za kratko odločitev, da pripravi protiugovore na izvajanja nasprotne stranke.

Pretor se je odločil za odločitev do 20. septembra, ko bo predvidoma odločal o sodnem ogledu prizorišča spornega bitja zvonov ter o poveritvi naloge izvedencu, da preveri dejansko hrupnost zvonov.

Pred sodno palačo se je včeraj zbrala skupinica števerjancev, ki je želela s svojo prisotnostjo izpričati solidarnost domačemu župniku. Navzočnost novinarjev so izkoristili za zavzet zagovor pravice do zvonjenja tako podnevi kot ponoči. Gre za tradicijo, od katere župnik in njegovi najzvestejši ne namenjajo odstopati. Na račun upraviteljev Golf hotela in drugih turističnih objektov pa imajo ti župljani marsikatero pritožbo. »Ne razumem, zakaj jih motijo samo zvonovi,« nam je izjavila števerjanka med čakanjem pred sodno palačo, »ko pa traja hrup na teniških igriščih Golf hotela pogosto do enih po polnoči, iz bližnje restavracije pa se ob vsaki ohceti ali slavnostni večerji sliši pozno v noč privijanje glasbe brez vsakega spoštovanja tako za žive kot za pokojne, saj je pokopališče blizu restavracije in torej tako početje ne bi smelo biti dovoljeno.« Pritožbe pa gredo še dlje: parkiranje pred hotelom je neredno in nevarno, saj gostje puščaj avtomobile na cestnem ovinku in celo na križišču, ne da bi kdo posegel; nevarnost prihaja tudi z igrišča za golf, s katerega švigajo žogice celo skozi okna v hiše bližnjih stanovanj. »Tudi o tem bi morali razpravljati pred sodnikom,« pravijo župnikovi prijatelji.

Sodni spor vsekakor zaenkrat zadeva le zvonjenje. Odvetnik Formentini nam je včeraj po obravnavi dejal, da se je za sodno pot odločil, ko ni imel več druge izbire. Župnik se po njegovih besedah ni zmenil za večkratne proteste in prigovarjanje, na poskus župana Humarja, da bi posredoval v sporu

in poiskal sporazumno rešitev, pa naj bi odgovoril celo s poniževalno potezo vpričo vernikov. Formentini zato po sodni poti zahteva prekinitev nočnega zvonjenja in bitja ure in napoveduje, da bo zahteval tudi povračilo izdatne škode za izgubljene nočitve v hotelu, kjer gostje plačujejo po 100 tisoč lir na dan. Poleg civilnega postopka napoveduje tudi možnost kazenske prijave, ki naj bi jo vložil skupaj z nekaterimi drugimi občani zaradi kaljenja nočnega miru.

V središču spora ostajajo tako decibeli, ki jih povzroča zvonjenje in ki jih bo najbrž po 20. septembru moral ugotoviti sodni izvedenec. Formentini se sklicuje na nekatere norme Evropske skupnosti in ministrske okrožnice, po katerih hrup ne bi smel presegati 65 decibelov čez dan in 40 ponoči.

»Toda predpisi o t. i. zvočnem onesnaževanju niso tako preprosti,« mu posredno odgovarja župnikov zagovornik odvetnik Battello, ki ugotavlja, da gre za kompleksen in razčlenjen sklop predpisov: »Eno je hrup, ki ga na primer povzroča tovarna, drugo je ropot prometa v mestnem središču. Bitja zvonov na vaškem trgu izrecno ne obravnava noben predpis, zato res ne vidim pravne osnove, na kateri bi lahko temeljil priziv.«

Vsak torej navaja argumente sebi v prid in pretorjeva odločitev najbrž ne bo lahka. Tako na eni kot na drugi strani ni zaslediti znakov popuščanja, ki bi omogočili iskanje kake sporazumne rešitve. Prihodnje dejanje spora, ki je že osvojil pozornost javnosti in razdelil mnenja med vnete pristaje župnika ali grofa ter odmaknjene in včasih hudomušne »neutrálne« opazovalce, se bo torej odigralo na preturi čez mesec dni. Najbrž pa bomo dotlej slišali še marsikatero na račun števerjanskih zvonov.

Ena sama brezmejna in brezbrežna žalost

Dramatični medvojni in povojni dogodki, ki so se avtorju - tedaj še otroku - neizbrisno vklesali v spomin

Aleksij Pregarc

Ena sama brezmejna in brezbrežna žalost, ki se je vame vselila v otroških letih in ki ne razklepa svojih klešč niti danes: verjetno bo šla z menoj v grob. Vsaka sprava, ki pluje v žalosti, je nemogoča...

Veliko je bilo od konca vojne - torej od mojega zanesljivega pomnjenja - povodov za prekrščevanje, brisanje ali preoblikovanje vrednot, s katerimi se naš rod razpozna v civilni družbi, vzrokov za njihovo negacijo pa gotovo ni, če ta rod noče sprevreči svoje narave in svojega dostojanstva.

Bilo mi je borih šest let in pol, ko so mi fašisti v Ljubljani ustrelili najdražjo in skozi otroško videnje najlepšo teto, teto Vido. V hipu se je pred menoj zrušil tisti sanjski otroški svet in spoznal sem, da prihodnja pomlad ne bo več enaka prejšnji, da ima sonce lahko različno sevanje, da mesec julij, katerega sem prejšnje leto preživljal s teto Vido na Viču, izgublja svojo draž. Pisalo se je leto enainštirideset, ko sem, utrujen od celodnevni doživljaj, vsak večer v tistem juliju na sprehodih po snažnih potkah Rožne doline omahnil v Vidino naročje. Leta '42, po 31. avgustu - datumu njene ustrelitve - so mi zatočišče njenega naročja, milina njenih rok in njen sproščen smeh zmanjkali, kajti v dotedanji vzgoji doma teh fines nisem poznal; bil pa je ta dom v Ricmanjih odleje gnezdo osumljenih ljudi in zato tarča nenehno nadlegovanj in preiskav. To so bile prve ostre zareze v moji mladi duši: mahoma sem postal starejši... Precej let kasneje sem zvedel, da je bila teta Vida, ljubljanska lepota, šele mesec dni pred smrtjo sprejeta v komunistično partijo (torej negodna za povojnega heroja), da je bila izdana od kolegice, privržanke belih, da pa se je nekdo po vojni hotel zahvaljevati Vidini sorodnici za rešeno življenje, ki bi ga morala v svoji aktivistični zagnanosti ugasniti prav Vida, prva ljubljanska talka. Kljub žrtvi za svobodo Vida ni postala narodni heroj tudi zato, ker ne njeni starši niti ostali sorodniki niso predložili potrebne dokumentacije...

Moji občutki so bili ob takih odkritjih, kljub oboževanju ranjke tete, vse bolj zmedeni.

Dojemanje vojne je za otroka lahko zelo različno, odvisi predvsem od tega, ali je neposredno kako prizadet ali pa je zaradi nje postal že sirota. Ker pa se meni kot tudi veliko otrokom v Ricmanjih slednje še ni bilo zgodilo, so bile vojne nevarnosti za otročad včasih kar izzivalne in dražljive. Spominjam se na primer, kakor to groteskno zveni, da smo leta '43, ob vdoru Nemcev v Istro, občudovali belgijske konje, ki so skozi vas vlekli poljske topove, ali pa prizor gore-

čih vasi Mačkolj, Prebenega, Tinjana itd.: stekli smo na kraško vzpetino pri Jezeru in od tam ugotavljali, kateri kres je večji. Spominjam se tudi, da so nas, otroke in starce, po neki maši postrojili pred ricmanjsko cerkvijo, kjer je škvadristom župnik Franc Malalan s svojo osebo jamčil, da ni med nami nobenega »ribella« ali »bandita«; spomnim se, da sem se prsil pred cevmi. Tudi bombardiranje je kljub strahu povzročalo med nami prepir, češ, koliko krat je kdo slišal žvižganje posameznih bomb in kdo jih je natančneje preštel itd. Groteskna pustolovščina.

Tiste čase sem občudoval treznost, razum in umirjenost svojega strica Danila, ki se je po daljšem obdobju tavanja od Italije - od koder je zbežal iz italijanske vojske - do Ljubljane, vrnil k svoji ženi Mariji v brežanski Boršt in tja privedel tudi svoja otroka Bojana in Jasno, moja bratranca; ta sta se namreč vračala s Krka, kamor ju je bil stric Danilo pred leti odvedel in zaupal tamkajšnjim škofijskim zavodom, da bi ju tako odtegnil fašistični šolski vzgoji. Nevarne vojne razmere niso prizanesle niti Krku, zato sta bratranca zaenkrat prekinila šolanje na tamkajšnji hrvaški gimnaziji. Danilova družina je bila tako spet združena, in v pričakovanju, da mine najhuje, skromno in utišano živela v majhnem najemniškem stanovanju gospe »Mučičevke«. Za ohranitev svoje slovenske zavesti sta stric Danilo in teta Marija (zelo dobra šivilja) veliko žrtvovala in se dotlej dovolj namučila.

Stric Danilo, resnični intelektualec (obvladal je zelo dobro nekaj jezikov) v našem sorodstvu, je imel name velik vpliv. Velikokrat mi je zagotavljal: »Videl boš, jaz bom poskrbel, da boš študiral. Ti si rojen za študij!«, in bil sem polaskan, še zlasti ob zgledu svojih bratrancev, ki sta bila že »učena« in sta me ujkala in se mi posvečala. Zase sem zaznal v tej družini nekaj nadomestek za rajno teto Vido. Tako je moje otroštvo spet postalo osmišljeno, vojna

milejša, znosnejša - kljub pomanjkanju in strahu.

Ob koncu zime in v pomladi 1944 je prišlo do splošne mobilizacije; vsi v partizane!

Stric Danilo, šibkejšega zdravja, se je vrnil že po dobrem mesecu (takrat je bil star skoraj 44 let) z odpustnico v žepu. Bratranec Bojan - imel jih je nekaj čez sedemnajst - je seveda v partizanih ostal. Ponosen sem bil nanj, češ, tako mlad pa tak junak! Zadržnič sva se srečala, če se ne motim, konec pomladi istega leta, v ricmanjski cerkvi z župnikom Malalanom, njihovim družinskim prijateljem; pri njem je tudi opravil spoved. Takoj nato se je vrnil v partizane. Baje je že imel vojaške čine. Padel je v bojih na Tolminkem, tako mlad, moj še ne 18-letni bratranec, ob sumu, da ga je nekdo od »naših« počil v hrbet. Njegovo ime je vklesano v ploščo v spominskem parku v Dolini in na borštanskem pokopališču. Padel je približno mesec dni po pokolu svojih staršev in sestre.

Slednje se je zgodilo 17. novembra 1944.

Tisti večer je stric, kot že čestokrat (po pripovedovanju rajne gospe Mučičevke, že tedaj ostarele) sedel ob ognjišču pri tej svoji stanodajalki. Bil je že mrak. Vstopila sta dva (ali trije??) moška. Verjetno ju je stric poznal, kajti sproščeno ju je pozdravil: o, naši fantje, kaj bo dobrega? Moška sta ga povabila s seboj in vsi trije so vstopili v njegovo stanovanje, tik gospejinega. Doma sta bili teta Marija in sestrčina Jasna, ki je še spala, utrujena od partizanske kurirske poti proti Beki in Klancu.

Kaj se je v tistih treutkih dogajalo, ne bo nikoli znano. Prišleca (ali prišleci) sta odvedla vso družino, gospa Mučičevka pa je natanko slišala, da se sestrčina Jasna ni hotela ločiti od staršev in se raje odločila, da gre z njimi, partizanska kurirka, v smrt, z vosovci, v smrt od vosovske roke. Rdeči krokarji so obenem dočela izropali njihovo skromno stanovanje.

Ko smo to drugega dne zvedeli in vse to ugotovili, je v mojem srcu nastala zevajoča rana, praznina..., zapolnjena s strahom. Zamajalo me je, otroka, in me postavilo pred razkrajajoči »zakaj?«...

»Kaj ste storili, fantje? Tovariši, se zavedate, kaj ste napravili?!« je vprašal župnik Malalan, sam nekdanji konfiniranec, in začel polagoma izgubljati vero v partizansko svobodo. »Ja, tvoja teta Marija je preveč prostodušno govorila o simpatijah do partizanov, preveč je bila zaupljiva, in to ni bilo dobro« je pokomentirala nekaj let kasneje moja starejša prijateljica. »Bil je preveč »Anglež« je primitivno sodil neki vsaki zaupnik, katerega ime izpuščam.

Moja babica, Danilova mati, je dva dni po dogodku planila proti neke mu drugemu vosovskemu terencu, domačinu, in zahtevala vrnitev svojih otrok. Izmikal se je njenim vprašanjem z izgovorom, da ni imel nič zraven in da so jih odpeljali Nemci. Taisti se je takoj po končani vojni umaknil za mejo bivše cone B. Po pentindvajsetih letih sem ga srečal v ricmanjski gostilni in ga trdo prijel zaradi pokola te nedolžne družine; v strahu se je izgovarjal, da res ni imel prste vmes, da je bil stric odličen človek in da je bila to strašna napaka.

Šest mesecev po izginotju mojih dragih je prišla v Ricmanje partizanska vojska. Trepotali smo za življenje teh osvoboditeljev, ko so med nemškimi kanoniranjem iskali kritja med skalami nad vasjo in srečno pristali v njej. Vzljubili smo jih ob prvem stiku. Začasnno se mi je od zanosa zameglilo: naravnost zaljubljen sem bil v kapetana politkomisarja Milana Skakića, ki se je bil nastanil v moji sobi. Jezdil sem z njim konja, celo ustrelil z njegovim samokresom, jedel ob njem v oficirski menzi, prvič v življenju okusil mesni zrezek, v slabem mesecu sem že bral in pisal srbohrvatsko; bil sem maskota štaba na »Klancu«. V tistih trenutkih sem

nekako odmisli mrtve svojce in se, tudi v pričakovanju vrnitve še živih sorodnikov iz nemških koncentracijskih taborišč, predal evforičnosti. Naravnost travmatičen je bil zame odhod plemenitega kapetana (tako sem ga klical). Tulil sem od bolečine in slutil, da se nikoli ne bo vrnil. Odnesele je s seboj košček mojega srca, jaz pa sem bil za kanček človečnosti bogatejši. Moje vojno otroštvo se je 10. junija 1945 končalo.

Vse kar se je po tem datumu začelo razvijati, je bil sad kolektivne norenosti. Nasilnost in izprevrženost, sumničavost in razočaranje. In še vedno - strah! Če se človek sam ni previdno postavljaj na lastne noge, če ni bil zmožen skrajne treznosti, mu ni bilo dobro. V vsakršnem smislu. Še dolgi dve leti je zaletavost goltala kapital, ki smo ga med fašističnim divjanjem skrbno spravljali v skednje svoje zavesti. Moj stari oče je na primer še leta 1947, ob jubileju svoje zlate poroke izjavil za Primorski dnevnik, da so sina Danila in njegovo družino odpeljali Nemci ... - višek nečednosti. Spomnim se tudi, da je neuravnovešeni »Angelo«, partizanski krvnik, s pištolo strašil po vaških ulicah in se bahal, da je pobil več kot štirideset ljudi, med temi tudi mojega strica, kateremu je iz hrba izrezal jermene. Govori se, da je kasneje »Angelo« doživel tragično smrt.

V naslednjih letih sem se odločil, da bom svoje drage nekaj simbolno pokopal in s tem morda zakopal tudi svojo žalost. Teti Vidi vse priznanje in mojo neomadeževano ljubezen. Svojo aktivnost in gorečnost je plačala z življenjem, po njej sta poimenovali šola in ulica v Mostah, ima svoj spominski park v tovarni Saturnus, kjer je bila javno ustreljena. Moji nepozabni Danilo, Marija in Jasna so brez groba, brezimni mrtveci, ki še vedno čakajo na spoštljiv pokop. Tega hočem imeti, brez maščevanja, v smislu sprave. In ker sem Brežan - kakor tudi same žrtve - pričakujem od dolinske občinske uprave zgledno gesto sprave - pomnik za nedolžne žrtve, njene občane.

Krivce naj ugonobijo - če so še živi - očitki vesti. To naj bo kazen zanje, kajti samo perverzna nprav in bolni možgani lahko sprejemajo misel, da se je moj stric Danilo pajdašil z nasprotniki slovenskega naroda, na rovaš svojih ljubljenih nedoletnih otrok. Srečanje s kapetanom Skakičem, katerega sem zaman iskal z najino skupno fotografijo preko beograjske Politike, pa naj bo obliž za moje odprte rane.

Vendar - ali je mogoče, da je moj tisočkrat preizkušeni narod, katerega sem se na življenje in smrt zapisal, znal biti tako neobziren in tako neizmerno krut?

Na letošnjem mednarodnem tekmovanju polifonskih zborov v Arezzu V žiriji tudi skladatelj Pavle Merku

AREZZO — Z nastopom tržaškega mladinskega pevskega zbora Claret se je včeraj popoldne v Arezzu začelo vsakoletno vsedržno tekmovanje polifonskih zborov, zvečer pa so z nastopom britanskega zbora The Tallis Scholars tudi uradno odprli mednarodni natečaj zborovskega petja, ki je posvečen benediktinskemu menihu Guidu D'Arezzu, enemu od očetov sedanje sistema pisanja glasbe. Letošnje 28. mednarodno in 8. italijansko tekmovanje polifonskih zborov je privabilo v toskansko mesto rekordno število pevcev. Med italijanskimi zbori in ansambli iz 14 drugih držav je v Arezzu prisotnih nad 1.500 pevcev, poleg njih pa še vrsta izvedencev in kritikov, ki pozorno sledijo tej, nedvomno eni od največjih prireditvev na področju zborovskega petja.

Kot so poudarili prireditelji na tiskovni konferenci, na mednarodnem tekmovanju polifonskih zborov sodeluje 40 zborov iz trinajstih držav. Deset zborov je italijanskih, ostali pa prihajajo iz vseh koncev sveta. Med udeleženci so najbolj številni zbori iz Vzhodne Evrope. Če izvenzame Italijo med vsemi po udeležbi prednjači Sovjetska zveza s sedmimi zbori, sledijo ji Madžarska s štirimi, Poljska s tremi, Bolgarija in Českoslovaška z dvema in Romunija z enim zborom. Na manifestaciji je prisoten v zastopstvu Jugoslavije mariborski zbor Rotovž, ki ga vodi Karin in ki bo nastopil v kategoriji mešanih zborov zveza je poskrbela tudi za narodnostno pestro zastopstvo, saj so prisotni poleg ruskih še gruzijski, armenski, litvanski, latvijski in estonski zbor.

Na državnem tekmovanju pa nastopa, kot rečeno, zbor tržaškega mladinskega centra Claret, ki ga vodi Fabio Nesbeda in ki je edini zbor iz Furlanije - Julijske krajine. Letos ni v Arezzu, kjer so se v preteklosti večkrat res dobro uveljavili, nobenega slovenskega zamejskega pevskega zbora. Kljub temu pa smo Slovenci v Italiji v toskanskem mestu častno zastopani. V žirijo, ki ji predseduje Mario Buccioliotti, je bil namreč kot predstavnik Italije povabljen znani tržaški slovenski skladatelj Pavle Merku, skupno z njim pa je v žiriji še en Tržačan in sicer Andrea Giorgi. Žirija bo ocenjevala zборе, ki sodelujejo na mednarodnem in na italijanskem tekmovanju, medtem ko za zборе, ki nastopajo na mednarodnem festivalu ljudske pesmi, ni predvidena nobena končna lestvica. O njihovem izvajanju pa se bo vsekakor izrekla posebna skupina poslušalcev.

Na vseh natečajih je predvidena vrsta nagrad in priznanj, vsem sodelujočim zborom pa bodo podelili diplome.

Na predstavitvi tekmovanja je predsednik ustanove Guido D'Arezzo Piero Fabiani skupno z deželnim odbornikom Paolom Giannarellijem omenil možnost, da bi v prihodnjih letih organizirali posebno slovensost ob tisočletnici rojstva benediktinskega meniha, kateremu sta ustanova in natečaj naslovljeni in ki velja za enega od očetov sistema pisanja glasbe. Poleg finančnih težav pa imajo prireditelji tudi drugačne probleme. Ni namreč povsem jasno, ali se je Guido D'Arezzo rodil leta 992 ali 994. V dvomu se bodo iz zagate najbrž rešili tako, da bodo proslave priredili v celotnem dvehletju.

Cesta kot oder

FERRARA — Obiskovalca, ki se bo ta teden podal v Ferraro, čaka prijetno presenečenje. V zgodovinskem mestnem središču lahko vsak večer naleti na potujoče pevce in godce, ki s svojo glasbo in pesmijo zabavajo mimoidoče. Ferrara namreč letos že tretjič gosti festival potujočih pevcev in godcev, ki je nedvomno dokaj nenavadna prireditev v panorami italijanskih poletnih festivalskih prireditev. Festival so prvič priredili leta 1988 in je kljub zanimivemu uspehu šel skoraj neopazno mimo. Lani je bila odmevnost v medijih večja, letos pa je po oceni prisotnih festival postal res zrela prireditev, ki se lepo vklaplja v tkivo zgodovinskega jedra Ferrare. Vsak večer od 18.30 do 21.30 v dvanajstih najbolj značilnih kottičkih zgodovinskega mestnega jedra nastopajo umetniki, ki zabavajo mimoidoče s pesmijo in glasbo, ki je včasih tradicionalna, včasih pa dokaj nenavadna zlasti za evropsko uho.

Na letošnjem festivalu sodelujejo skupine iz 17 držav (od ZDA do Hong Konga, od Madagaskarja do Argentine), nastopajočih umetnikov je skupno 50, od tega 17 žensk, ki so po prvih

dneh že postale glavna atrakcija festivala. To velja na primer za francosko pevko Christiane Maylard, ki bo po oceni nekaterih kritikov »velika dama francoske popevke prihodnjega desetletja«, ali za ruski duo Tanja in Nataša. Če, ki se uveljavlja s svojo sentimentalno glasbo. Prav tako priljubljena so nizozemska dekleta s svojimi »popevkami za solze in za smeh«, ki jih podajajo ob spremljavi kitare.

Kot se spodobi za potujoče godce in pevce, pa se poslužujejo tudi nenavadnih glasbil. Tako se južnotirolski glasbenik poslužuje za svoje izvajanje 22 zvoncev. Ob njemu je zelo priljubljen ameriški trio s pesmijo in glasbo iz neworleanskega geta, precej uspeha pa ima britanski violinski kvartet s svojim repertoarjem, ki gre od Vivaldija do Beatlesov.

Med italijanskimi umetniki velja ometiti sicilskega glasbenika Alfia Antica, ki se je prav za festival v Ferrari vrnil k svojim bobnom, s katerimi je pred leti obredel vsa sicilska mesta.

Festival v Ferrari bo trajal do nedelje. Koncerti so vsak večer, za zaključek pa se bodo v nedeljo umetniki zbrali na zidovju za skupen nastop.

Italija in Jugoslavija na nogometnih kvalifikacijah EP Za uvod Madžari in Irci

RIM — Od konca svetovnega nogometnega prvenstva v Italiji je minilo samo 45 dni, a že so pred durmi kvalifikacije za evropsko prvenstvo, ki bo od 10. do 26. junija 1992 na Švedskem. Za samo sedem razpoložljivih mest (osmo je vnaprej oddano ekipi organizatorja Švedski) se bo potegovalo kar 33 reprezentanc, med temi sta tudi »novinki« San Marino in Ferer. UEFA je že februarja izžrebala sestavo sedmih skupin. V petih bo igralo po pet ekip, v dveh pa po štiri, v sklepno fazo bo napredoval le zmagovalac vsake skupine. 31. maja letos so že odigrali srečanje med Islandijo in Albanijo (2:0), zadnja kvalifikacijska tekma pa bo 22. decembra 1991 na Malti, se pravi čez šestnajst mesecev.

Zdaj je znan tudi koledar srečanj, približno si oglejmo skupini, ki zadevata Italijo in Jugoslavijo.

Azzurri bodo nastopili v nelahki skupini 3, v kateri so še Norveška, Sovjetska zveza, Madžarska in Ciper. Prvo tekmo bodo odigrali 17. oktobra letos na Madžarskem. Preostali spored azzurrov pa je tak: 3. 11. 90 Italija - SZ; 22. 12. 90 Ciper - Italija; 1. 5. 91 Italija - Madžarska; 5. 6. 91 Norveška - Italija; 12. 10. 91 SZ - Italija; 13. 11. 90 Italija - Norveška; 21. 12. 90 Italija - Ciper.

Modri bodo nastopili v skupini 4, v kateri so še Severna Irsko, Otočje Ferer, Avstrija in Danska. Za uvod bodo Jugoslavi že 12. septembra igrali na Irskem, nato pa takole nadaljevali: 31. 10. 90 Jugoslavija - Avstrija; 14. 11. 90 Danska - Jugoslavija; 27. 3. 91 Jugoslavija - S. Irsko; 1. 5. 91 Jugoslavija - Danska; 14. 5. 91 Jugoslavija - Ferer;

16. 10. 91 Ferer - Jugoslavija; 13. 11. 91 Avstrija - Jugoslavija.

Naj osvežimo še spomin glede sestave ostalih skupin.

Skupina 1: Islandija, Albanija, ČSFR, Francija in Španija.

Skupina 2: Švica, Bolgarija, Romunija, Škotska in San Marino.

Skupina 5: ZRN, Belgija, Wales in Luksemburg.

Skupina 6: Finska, Portugalska, Nizozemska, Grčija in Malta.

Skupina 7: Anglija, Poljska, Irsko in Turčija.

Prav ob priliki objave koledarja kvalifikacij za prihodnje EP se je selektor azzurrov Azeglio Vicini včeraj na tiskovni konferenci sešel s časnikarji. Vicini je poudaril, da bo na teh prvih kvalifikacijskih tekmah uporabil igralce iz seznama dvainvajsetih, ki so nastopili na »mundialu«. Italijanski selektor se torej zaenkrat ne misli odpovedati nobenemu od starejših v moštvu (Baresiju, Ancelottiju), tudi zato, pravi, ker se prvenstvo še ni začelo in torej nima nobenih indikacij o tem, da bi se splačalo pozvati v ekipo koga drugega. Vicini je napovedal, da imajo za cilj uvrstitev na sklepni del, čeprav meni, da jim ne bo lahko.

Vicini se je med tiskovno konferenco še povrnil na minulo SP, da bi se branil pred kritikami. Opozoril je, da je bila Italija na kvalifikacijah EP leta 1984 šele 26., na SP v Mehiki šele dvajsta, ko je ekipo prevzel v svoje roke, odtlej pa se v štirih letih lahko ponosa z obračunom 28 zmag in 10 nedolžen izidov v 43 tekmah.

Na srečanju s časnikarji so tudi sporočili, da bo Italija 26. septembra v Palermu odigrala prijateljsko tekmo z Nizozemsko.

V finalu »Barettija« Torino in Fiorentina

AOSTA — V drevisnjem finalu (ob 20.30 po Raiuno) nogometnega memorijala Baretti se bosta pomerila Torino in Fiorentina. Torino je s 4:1 premagal Sampdoria (z dvema zadetkoma Škora), Fiorentina pa je z 2:1 odpravila angleško ekipo Christal Palace.

Danes Koper ponovno za jugoslovanski pokal

KOPER — Danes bo na koprski Bonifiki nogometni praznik. Ob 17. uri se bo namreč pričela povratna nogometna tekma osmine finala za jugoslovanski pokal med Koprom in prvotigašem Proleterjem iz Zrenjanina, ki prihaja na Bonifiko s prednostjo dveh zadetkov iz prvega srečanja.

Čeprav je Proleter veliki favorit, se v koprskem taboru ne mislijo kar tako enostavno predati: »Če bodo moji igralci igrali disciplinirano in dovolj motivirano,« je dejal Rora, »in če bomo dovolj zgodaj dosegli zadetek, potem bo tekma odprta do konca.« Rora ne bo mogel računati na Igorja Benedečiča (dva rumena kartona), kar se bo v napadu vsekakor poznalo. Verjetna postava: Koželj, Cepovič, Poljšak, Ban, Čosić, Ibranić, Pevnik, Bečaj, Zulić, Galić, Breznikar. (Kreft)

Na 11. ženskem odbojarskem svetovnem prvenstvu

Kitajke glavne favoritinje Za azzurre cilj četrtfinale

PEKING — Na 11. ženskem svetovnem odbojarskem prvenstvu, ki se pričinja danes v Pekingu, Šangaju in Senjangu, so domače igralke Kitajske nesporne favoritinje, da tretjič zapored osvojijo naslov prvakinj. V vodstvu tamkajšnje reprezentance so po polomu na olimpijskih igrah v Seulu, ko so Kitajke osvojile »le« bronasto kolajno za Sovjetsko zvezo in Perujem, opravili pravo čistko, ostale so le tri igralke olimpijske odprave, vpoklicali pa so tudi 29-letno Lang Pingov, ki sicer igra v Italiji. S povratkom na prizorišče še Kube, zmagovalke svetovnega pokala, se obeta hud boj za kolajne.

Na SP bo nastopila tudi Italija, ki ima za cilj izboljšanje devetega mesta z zadnjega prvenstva 1986. leta na Češkoslovaškem, po tistem pa v italijanskem taboru upajo celo na kaj več kot na golo uvrstitev med osmerico najboljših. Njihova upanja krepi tudi rezultat z zadnjega EP, na katerem so azzurre z osvojitvijo bronaste kolajne dosegle izjemen uspeh. Šesterko sestavljajo igralke Teodore iz Ravenne Benelli, Bernardi, Chiostri, Bertini, Mele, Šaporiti in Zambelli, bivša članica tega slovitega kluba Flamigni, Marbellijeva in Marabissijeva in rezervna podajačica Pudili.

V prvi tekmi kvalifikacijske skupine A bodo Italijanke igrale prav proti Kitajkam, ki so tudi po mnenju selektorja Sandra Guerre nepremagljive, jutri bodo azzurre igrale še z močno Južno Korejo, v petek pa s šibkim Egiptom. Finalni del bo od 27. avgusta do 1. septembra. Zmagovalke štirih kvalifi-

kacijskih skupin se uvrstijo neposredno v četrtfinale, drugo in tretjeuvrščene pa se bodo naknadno pomerile med sabo za ostala štiri mesta.

Sestava ostalih skupin je sledeča: SKUPINA B: Kuba, Tajvan, ZRN in Japonska; SKUPINA C: SZ, Nizozemska, Kanada in Peru; SKUPINA D: NDR, ZDA, Argentina in Brazilija.

V Kopru uspeh Slavije

KOPER — Zmagovalac izrednoakovnostnega 3. mednarodnega ženskega odbojarskega turnirja za pokal Cimos je Slavija iz Bratislave, ki je s 3:0 odpravila kadetsko reprezentanco Beloruske iz Minska. Tretja je bila italijanska vrsta Logistica iz Mogliana pred jugoslovanskim prvotigašem Studentom iz Niša. Mariborska Paloma Branik je bila peta, ekipa organizatorja Koper Cimos pa zadnja. (Kreft)

Triestina niža cene

Ob priliki nedeljske tekme za italijanski pokal z Licato (začetek ob 20.30 na Grezaru) bo vodstvo Triestine za 20 odstotkov znižalo ceno vstopnic. Tekmo pri tržaškem drugoligašu jemljejo nadvse resno, ker bi se ob napredovanju v naslednje kolo pomerili z evropskim prvakom Milanom, od te tekme pa si seveda obetajo velik dobiček. Sporočili so tudi, da je doslej že 1.200 ljudi podpisalo letno abonmajska karto, ki se jo lahko dobi pri UTAT-u. Danes ob 20.30 bo Triestina v kraju Bagnaria Arsa pri Palmanovi odigrala še zadnjo trening tekmo s Seveglia- nom, ki nastopa v meddeželni ligi.

Kolesarsko dirkališčno SP na Japonskem Prvo zlato v SZ

MAEBASHI (Japonska) — Na svetovnem kolesarskem prvenstvu so včeraj podelili prvo kolajno, in sicer v kilometru z mesta. Osvojil jo je olimpijski zmagovalac iz Seula 1988, Sovjet Aleksander Kiričenko (1'03"565). Na drugo mesto se je uvrstil Vannicombe (Avs., 1'03"919), tretji je bil Gluecklich (NDR, 1'04"210). Italijan Boarin je bil osmi (1'05"671).

V polfinalne hitrostne vožnje profesionalcev pa se je uvrstil Italijan Golinelli. V tej disciplini bodo danes podelili tudi kolajne. Drugi komplet kolajin bodo danes podelili še v zasledovalni vožnji amaterjev. V bolnico pa je medtem končal avstralski profesionalc Carey Hall, ki je padel zaradi nekorektnosti Japonca Sakamota. Hall si je zlomil dve rebri.

Gianluca Gorini

Pot na tem svetovnem prvenstvu pa se je že končala za 19-letnega perspektivnega Gianluca Gorinija iz Sovodenj ob Soči, ki je branil barve italijanske reprezentance. Italijanski zvezni selektor Vittorio Broccardo je namreč izbral Gorinija in Ferrarija za nastop v zasledovalni vožnji posameznikov. Žal nastop sovodenjskega kole-

sarja ni bil najboljši, saj je v kvalifikacijski vožnji dosegel čas 4'56"32, ki mu ni zadoščal za uvrstitev v prvo šestnajststero. Gorini je peljal pod svojimi sposobnostmi in mu uvrstitev v nadaljnji del ni uspela za slabih 18 sekund. Se manj sreče je imel njegov kolega Ferrari, ki ga je med vožnjo nasprotnik dohitel.

Že sam nastop na svetovnem prvenstvu pa je prav gotovo veliko priznanje za mladega kolesarja iz Sovodenj, ki sicer nastopa za športno društvo Record Mar iz Caneve. Gorini je že večkrat oblekel dres italijanske reprezentance. Svojo uspešno kolesarsko pot je pričel kot mladinec, ko je z ekipo iz Caneve osvojil državni naslov v ekipnem zasledovanju ter v ekipnem tekmovanju na kronometer. Ko je postal junior, je dosegel izjemen uspeh, saj je postal svetovni podprvak. Sledilo so še nekateri nastopi na svetovnih prvenstvih, nakar je prestopil med amaterje. Po enoletni tekmovalni pavzi zaradi šolskih obveznosti se je letos ponovno izkazal na nekaterih tekmovanjih. Med drugim je zmagal na dveh cestnih preizkušnjah, in sicer v Cimetu in v Lombardiji.

Ghirottu prva tekma

CONEGLIANO (Treviso) — V prvi od treh kolesarskih dirk po Venetu, zadnjih preizkušenj pred nastopom na svetovnem prvenstvu, je zmagal Italijan Massimo Ghirottu, ki je 172 km prevozil v 3:58"30 s povprečno hitrostjo 43,270 km/h. Sledijo: 2. Ballerini; 3. Sorensen (Dan.); 4. Bombini (It.); 5. Fondriest (It.); 6. Sierra (Ven.); 7. Da Silva (Por.); 8. Lelli (It.); 9. Cenghialta (It.); 10. Cassani (It.); vsi isti čas.

Na današnjem drugem nastopu bodo kolesarji prevozili 187 km.

Nova znamka Kariukija

ROVERETO (Trento) — Na mednarodnem atletskem mitingu v Roveretu je Kenijec Julius Kariuki dosegel najboljši svetovni rezultat na 2.000 m za preke. Razdaljo je pretekel v 5'14"43. Prejšnja znamka (5'18"32) je pripadala Italijanu Lambruschiniju.

Štandreška Juventina, naš edini predstavnik v 1. nogometni AL Na delu pod vodstvom novega trenerja

Štandreška Juventina, ki bo tudi letos edini slovenski predstavnik v 1. amaterski ligi, je v ponedeljek pričela s pripravami na letošnje naporno prvenstvo, ki se bo pričelo 23. septembra. Igralci Juventine so se zbrali na prvem letošnjem treningu na nogometnem igrišču v Podgori, nakar so se pod vodstvom novega trenerja Bruna Campija odpeljali na goriško letališče, kjer jih v naslednjih dneh čaka telesna priprava. Ogled prvega shoda smo izkoristili za krajši pogovor z novim trenerjem, bivšim igralcem Pro Gorizie in Ravenne ter profesorjem telovadbe, ki je v zadnjih treh sezonah vodil Cormonese v promocijskem prvenstvu.

»Letos sem z zadovoljstvom sprejel vodstvo štandreške Juventine,« je povedal Campi. »Igralce sem kolikor toliko že poznal, saj so v prejšnjih sezonah odigrali več prijateljskih srečanj z mojo bivšo ekipo, Cormonese. Moštvo je takrat predvajalo hitro igro, skratka, igralo je res učinkovito. Prejšnja trenerska dvojica, Grion in Tavčar, je prav gotovo dobro opravila svoje delo. Kako bo z letošnjo postavo? Z vodstvom društva smo analizirali položaj

in sklenili, da bi bilo primerno najti še kakega boljšega igralca, ki bi okrepil sedanjo obrambno vrsto. Morda največja hiba, če jo lahko tako označim, je napad, kjer nimamo igralca, ki bi

nam zagotovil lepo bero zadetkov. Odborniki želijo tudi za to vlogo najti primerno rešitev, vendar ne gre izključiti tudi možnosti, da bi našli uspešnega strelca tudi med sedanjimi igralci.

Kaj pa priprave? »Atletska priprava bo konstanta vse do pričetka prvenstva. V drugem delu priprav bomo seveda več časa posvetili tudi tehnično-taktični plati igre. Pred prvenstvom bomo trenirali vsak dan, tudi ob sobotah jutraj, in bodo zato fantje prosti le ob nedeljah. Med prvenstvom se bo število treningov znižalo na tri, poleg seveda nedeljske tekme.«

»Prvi uradni nastop bomo opravili že 30. t. m. v Fari na turnirju proti Cormoneseju in želel bi, da bi že do takrat uspeli vsaj v delnih obrisih izdelati nosilno ogrodje letošnje ekipe.«

Morda je še prerano govoriti o favoritih nove sezone...

»Ekip, ki nastopajo v 1. amaterski ligi, ne poznam prav dobro. Lani sem namreč sledil dogodkom le iz časopisja. Letošnje prvenstvo bo nedvomno zanimivejša, saj bosta izpadli v nižjo ligo le zadnji dve ekipi, lepo število ekip pa se bo zaradi razširitev prvenstev prebilo v višjo ligo. Upam, da bo takšno prvenstvo nudilo več priložnosti predvsem mlajšim, še neizkušnim igralcem, da si bodo lahko pričeli utirati pot v članskem moštvu. Cilj, ki si ga zastavljamo v novem prvenstvu, je napredovanje in upam, da bodo igralci temu primerno reagirali in pošteno trenirali. Ekipa je potencialno dobra. Lani so igralci imeli več smole s številnimi poškodbami, upajmo, da nam bo letos sreča nekoliko bolj naklonjena. Sam sem odločno optimistično razpoložen.«

Na prvem treningu se je zbralo 18 igralcev. Letos so namreč po predlogu trenerja Campija uvrstili v postavo še nekatere mlajše perspektivne igralce. Ti naj bi po mnenju trenerja nastopili tudi na bližnjih predprvenstvenih turnirjih in tekmah za deželni pokal. (mc)

Na slikah (foto Čubej): prvi letošnji zbor igralcev Juventine na goriškem letališču in novi trener Bruno Campi.

obvestila - obvestila

ODBOJKARSKO DRUŠTVO BOR obvešča, da je odhod za poletne priprave v Škofjo Loko v petek, 24. t. m., ob 7.30 pred železniško postajo v Sežani.

ŠD BREG, ŠD KONTOVEL, ŠD SOKOL IN ŠZ SLOGA sporočajo, da so tekmovalke na pripravah nastanjene v hotelu Merx na Ravnanah na Korškem (tel. 003860 - 221076).

ŠZ JADRAN obvešča, da je Jadranov urad zaprt do sobote, 25. t. m.

ŠD POLET KOŠARKARSKA SEKCIJA obvešča, da se bo vadba v minibasketu začela v ponedeljek, 3. 9., na odprtem igrišču v Prosvetnem domu na Opčinah. Ob 15. uri bo vadba za letnike 1984/83/82 (trener Marko Burger), ob

16.15 pa za letnike 1979/80/81 (trener Igor Canciani). Vsi zainteresirani se lahko prijavijo kar neposredno na treningu ali pa na sedežu ŠD Polet na Opčinah (Prosvetni dom) od 27. t. m. dalje vsak dan od 10.30 do 12.30 (tel. 213403).

NOGOMETNI KLUB BOR obvešča, da bo prvi trening v ponedeljek, 3. 9., ob 17. uri. Medtem se nadaljuje vpisovanje letnikov '80 - '84 tudi po telefonu (št. 51377) do petka ob 17. do 19.30.

PLANINSKI ODSEK SZ SLOGA IN SK DEVIN organizirata v soboto, 25., in nedeljo, 26. t. m., vzpon na Jalovec. Zbirališče in odhod z osebnimi avtomobili iz Sesljane ob 7. uri. Za informacije: Viktor Štopar (tel. 226283) in Bruno Škerk (tel. 200236).

Nocoj na Montebellu

Coppa Montebello

začetek dirk ob 20.45

Montebello. Če sodeluješ zmagas

Jadranovi košarkarji začeli priprave na C ligo

Cilj je miren obstanek

V ponedeljek zvečer so se v občinski telovadnici v Repnu zbrali košarkarji Jadrana na svojem prvem treningu v novi sezoni. Pojem prvega treninga sicer ni točen, ker je, dober del ekipe - tisti, ki ga sestavljajo mladinci - že prej vadil v Pulju. Ponoven stik z »delom« je tako zadeval le starejšo garnituro.

Pred začetkom vadbe je predsednik Jadrana **Edi Kraus** orisal članom ekipe stvarnost, ki ponuja močno pomlajeno vrsto, na kateri bo slonel večji del odgovornosti. Dejstvo, da bosta v ekipi tudi veterana **Walter Sosič** in **Mauro Čuk**, pomeni dodatek kisika, ki bo gotovo v veliko pomoč v kočljivih trenutkih.

Klub igranju v nižji ligi, bo zavzetost odbora ostala nespremenjena. Pri zadetih si bo ohraniti najboljše možne pogoje za vadbo in igranje. V zameno odbor, po besedah Krausa, pričakuje resnost pri treningih, na tekmovalnem področju pa varen obstanek v ligi; obstanek, do katerega ne sme priti v zadnji tekmi, temveč veliko prej. Dobro prvenstvo Jadran pričakuje od tistih, ki bodo dodatno igrali tudi v mladinskem prvenstvu. Ugodna sezona, ki bi odgovarjala zastavljenim ciljem odbora, bo vzpodbuda za nove napore pri krepitvi ekipe in za morebitne dodatne tekmovalne cilje.

Walter Vatovec bo tudi letos skrbel za pripravo ekipe:

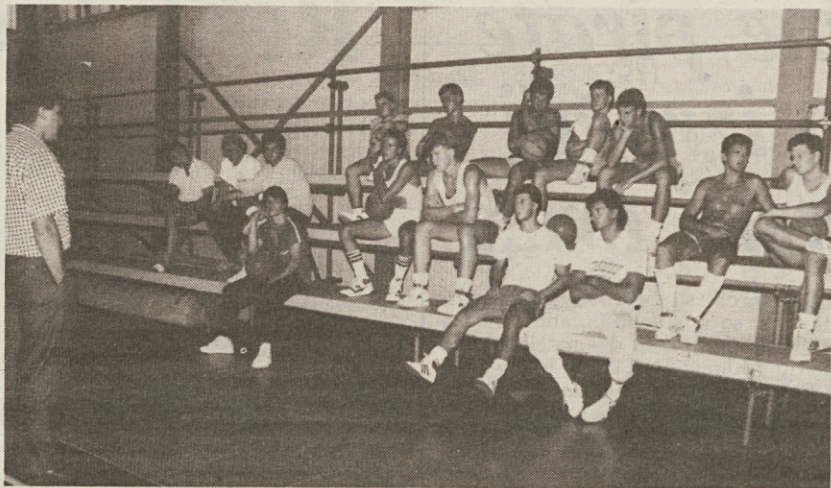
»Kot vsi vemo, se je za novo sezono naš kader nekoliko spremenil,« je povedal Vatovec. »Sandi Rauber je odšel v Livorno, Robi Daneu pa je prenehal z igranjem. Izguba je za nas vsekakor velika, upam pa, da bo prišlo do sporazuma z Borom in bomo dobili Smotlaka, Pregarca in Oberdana.«

Kakšni so izgledi z močmi, ki jih imamo na razpolago?

»Iz izkušenj v minuli sezoni vemo, da mladi igralci v italijanski košarki nimajo pravih možnosti za uveljavitev. Če na lanskem prvenstvu se je lahko šlo na prvih ene roke mladince, ki so igrali v raznih ekipah. Verjetno bo podobno tudi v C ligi. Pri nas skušamo nadaljevati po lanskem poti. Imeli bomo - poleg redkih veteranov iz prejšnjega obdobja - v glavnem na razpolago le mladince. V ligi, kjer nosijo največjo odgovornost starejši in izkušenejši igralci, pomeni postava z mlado garnituro gotovo določen zaostanek.«

Kako so zasnovane priprave in kateri so turnirji, na katerih mislite sodelovati?

»Z mladinci smo začeli delati že 6. avgusta in po tednu dela v Repnu smo odpotovali v Pulj, kjer smo jutraj samo trenirali, popoldan pa igrali prijateljske tekme. Računali smo na skupen trening v Kranjski gori, zaradi obveznosti nekaterih igralcev pa bo ta

Zbranim jadrancem je pred pričetkom prvega treninga v Repnu spregovoril predsednik društva **Edi Kraus** (Foto Mario Magajna)

odpadel. Če ni celotne ekipe na razpolago, ni od dela pravega učinka. V pošteb bosta zato prišla dva vikenda, konec tega tedna in konec naslednjega.

Glede turnirjev vemo, da bo 7. septembra v Nabrežini polfinalna skupina turnirja Alpe-Adria, do začetka prvenstva pa računamo na štiri turnirje, za katere pa se moramo še dogovoriti z organizatorji.

Mladinci bodo letos igrali drugi del slovenske mladinske lige. Do začetka prvenstva bi morali biti igralci dejansko vsak dan zaposleni.

So bile priprave v Pulju uspešne, oziroma je prišel na dan kak nov še neznan talent?

»Ker igralce poznamo dobro, je bilo težko, da se pokaže kaj posebno novega. Sreča je v glavnem v tem, da je bilo letos za te igralce zelo malo počitka. V lanskem prvenstvu smo s treningi končali 30. junija in je ostal za počitek le dober mesec. Daljša doba lenarjenja ima za športnika zelo negativne posledice.«

Robi Paulina, ki izhaja iz vrst nabrežinskega Sokola, bo letos standardni član Jadrana.

»Ekipa je bila letos še dodatno pomlajena,« je povedal Paulina, »z dobro voljo pa bi lahko prišli do uspeha.«

Ki bi bil?

»Tudi povratek v višjo ligo, sicer pa obstanek. Ta se mi zdi na vsak način zanesljiv. Če imamo v ekipi Čuka, Sosiča, Pregarca...«

Pomeni to, da so nekateri naši košarkarji dosegli profesionalni status dodatno motivacija za mlajše igralce?

»Vsekakor! Določeni cilji so važni pri kakršnikoli dejavnosti, tudi pri košarki... ne bi pa znal povedati, če se

tudi med sedanjimi jadrancem skriva morebitni košarkarji, ki bi bili kasneje zreli za poklicni status. To se bo videlo s časom.«

Med tistimi, ki naj bi dajal ekipi zanesljivost, je gotovo **Walter Sosič**. Kako gleda na igranje v nižji ligi po letih nastopanja na boljših prizoriščih?

»Predvsem bi morala biti C liga odlična prilika za mlajše igralce. Konkurenca je v njej še vedno dobra, vendar še dovolj odprta za mlajše. Motivacija veteranov? Gre za osebnostne odločitve. Če se kdo odloči, da igra v prvenstvu, bo dal od sebe prav isto kot prej, ko se je startalo s cilji, kot sta napredovanje ali vrh lestvice. No! Letos bo stvar nekoliko različna.«

Bo igranje pred verjetno manjšim številom gledalcev neugodno vplivalo na ekipo?

»Na manjše število gledalcev smo se sicer privadili že ob končnici prejšnjega prvenstva. Vse bo odvisno od prvih tekem. Če bodo gledalci v tej ekipi videli možnost novega ciklusa Jadrana, jih bomo ponovno pridobili. Skratka, odločali bodo rezultati.«

Tržna miselnost torej?

»Čustva lahko veljajo pri prvih dveh, treh tekmah. Če se gledalcu ponujajo sive predstave, se njegovo zanimanje zmanjša, ker ima vsakdo na razpolago dovolj drugih zabav...«

Je perspektiva poklicnega statusa dodatna motivacija za mlade?

»Brez dvoma. C liga pomeni še vedno igranje v širšem krogu in so torej možnosti, da nekdo opazi kakega talentiranega igralca, dokaj visoke.«

Domače tekme bo Jadran letos še naprej igral v tržaški športni palači, vendar ob sobotah ob 21. uri.

BRUNO KRIZMAN

PRD vodi Cuauhtemoc Cárdenas, ki tudi po imenu spominja na heroje starih časov. Cuauhtemoc je bil voditelj starega mesta Tenochtitlan (današnja Mexica), ki se je do onemoglosti upiral prvim španskim conquistadorjem. Cárdenas (Lázaro) pa je bil predsednik, ki je leta 1938 podpisal odlok o nacionalizaciji mehiške nafte.

Čeprav iz strankine literature to ne izhaja, je PRD gladko na levi in združuje skupine, ki se sklicujejo na socializem, socialdemokracijo, na pravice delavcev in kmetov. Mednarodna vprašanja so dokaj ob robu, imajo ljudje hude težave tudi brez njih. Vsekakor se veliko piše o Panami in Nikaragvi.

Nasprotna stranka PRI je sedaj na oblasti z vso možno objestnostjo. Njeni funkcionarji zasedajo mesta v državnih ustanovah, razširjen in dejansko legaliziran je sistem podkupovanja za pridobivanje določenih privilegijev.

Televizija dela makroskopsko po navodilih aparata, ki jo preko gospodarskih ustanov vzdržuje. Prave državne televizije ni. Vse mreže so tipično trgovske in na ekranih se intenzivno pojavlja Carlos Salinas de Gortari, navadno pri posegih na prestižnih konferencah ali med sestanki z diplomati in uglednimi državniki in osebnostmi. Kult osebnosti je usmerjen v ustvarjanje javnega mnenja, po katerem naj bi se z novo usmeritvijo politike večal ugled Mehike v svetu.

Ljudstvu se z udrihajočim ritmom vceplja v možgane, da mora iti Mehika po poti modernizacije in da je vse temu pojmu podrejeno, ker se bo le na tak način dežela razvila.

Ob tradicionalni politični borbi pa se med skupinama iskri že od leta 1988, ker PRD očita sedaj vladajoči stranki, da so bili volilni izidi na veliko potvorjeni. Vsi posegi pri sodstvu so na vseh stopnjah propadli. Ne zato, ker bi sodniki ugotovili, da so rezultati točni, temveč zaradi enostavnega preziranja protestov.

Formalno PRD zavrača odprt upor ali nasilje, prav v dneh bivanja v glavnem mestu pa so predstavniki PRD demonstrativno zasedli številna županstva in sedež vlade v zvezni deželi Michoacan, zahodno od prestolnice.

»Huelga de hambre« ali gladovna stavka. Srečanje s političnim življenjem v Oaxaci.

Naši mladi odbojkarji že pridno vadijo

Mlajša garnitura igralcev Brega, Sokola in Sloge se je vrnila z 9-dnevnih odbojgarskih priprav v Kočevju. Tam so naši najmlajši pod vodstvom trenerjev Maria Čača, Marka Kralja, Branka Saina in Damjana Pogorevnika z Raven na Koroškem pilili osebno tehniko in si z intenzivnim delom pridobili res veliko novega znanja, ki jim bo prav prišlo v bodočih mladinskih prvenstvih. Istočasno pa so se mladi igralci in igralke seznanili tudi s teorijo odbojgarske igre in sestavljanjem zapisnika odbojgarske tekme.

Skupne priprave naših društev, ki so sad programskega sodelovanja na odbojgarskem področju, pa se nadaljujejo. Tako so na Ravne na Koroškem odpotovala članice prve ekipe Sokola in druga Slogina postava, ki bo letos igrala v prvenstvu under 16 in under 18, pridružilo pa se jim je še nekaj igralcev Brega in Kontovela. Ravne na Koroškem so že tradicionalni kraj Sloginih priprav (Sloga je z domačim društvom Fužinar

pobratena že dolgo vrsto let in prav letos poteka 10. obletnica prvih Sloginih priprav na Ravnah), Sokol in Breg pa sta se slogašem prvič pridružila lani. Treniranje je v tem koroškem kraju nadvse prijetno, saj nudijo Ravne poleg samih športnih objektov tudi možnost kopanja v bližnjem Ivarčkem jezeru in celo vrsto izletov v naravo in bližnjo okolico. Slogini fantje se letos priprav iz različnih vrzokov ne bodo mogli udeležiti, treninge pa bodo začeli 27. avgusta doma. Skupino na Ravnah bosta vodila Sokolov trener Peter De Walderstein in priznani domači strokovnjak Damjan Pogorevnik, delo pa bo zgolj tehnične narave, saj bodo igralke, ki so telesno kondicijo nabirale že doma, na pripravah pilile individualno in moštveno tehniko in taktiko. Po programih in delu sodeč je torej jasno, da društva v poletnih mesecih nimajo več časa za počitek. Zdjaj lahko vsi upamo, da se bo delo, ki ga odborniki in trenerji vlagajo v igralce in igralke, bogato obrestovalo v bodočih sezonah. (lnka)

vročino, ki nas je obdajala, ustvarjala zadušujoč oklep, ki mi je postal vse bolj tesen, soparen in neznosen.

»No, sociolog, verjetno te zanima, kakšne so vrednote teh revežev.« Ob teh besedah je retorično zategnil jezik, kot da bi hotel oponašati ne vem kakšnega smešnega govornika.

»Oni imajo čisto druge vrednote, kot pa mi Evropejci,« je nadaljeval. Ta »mi Evropejci« mi je ugajal, saj je pomenil tesno vez med nama.

»Čisto svoje in za nas popolnoma neracionalne, nepomembne in nerazumljive. Recimo: ne poznamo točnosti. Če si se zmenil z njimi za kak skupen opravke ob določenem uri, često zamudijo tudi po več ur. Najprej pač postorijo svoje zadeve, počasi in s svojo značilno neomajno flegmo, nato pa pridejo na zmenek. V prvem obdobju sem se zaradi njihovih, zame napojmljivih, zamud zelo jezil, oni pa moje togote niso razumeli in so bili zato večkrat celo užaljeni. Pozneje sem se na njihove zamude navadil, sedaj pa so kar jasne, domače in sprejemljive.«

Misijonar se je za trenutek oddahnil, z dlanjo nežno pobožal Magdaleno, ki je stopicala ob njegovi desnici ter mi stalno zrla v obraz, da mi je bilo naposled kar malce nerodno, ter nadaljeval: »Moji bedneži so tudi veliki maskilisti. Ženska mora biti vedno doma, praktično od rojstva do smrti. Že kot otrok se ne more igrati na ulici z drugimi otroki, ker mora pač varovati svoje mlajše brate in sestre. Za moškega pa je sramotno, da bi varoval otroke, saj je to žensko delo. In to so vrednote, za katere trdno verjamejo tako moški kot ženske...«

Oče Ivo je pogledal moj zelo začuden obraz ter, kot da bi mi hotel odgovoriti na neizrečeno vprašanje, nadaljeval: »No, in če imajo navsezadnje po svoje prav? Mi imamo ene vrednote, oni pa druge, in te moramo sprejemati in upoštevati.«

Ceprav sem se trdno odločil, da bom molčal in ga poslušal, karkoli bo pač rekel, tokrat nisem zdržal, pa sem skoraj razdraženo, siknil: »Toda to ni stvar vrednot, to je že stvar osebne svobode...«

On pa je, kot da ne bi rad razpravljal o stvareh, ki jih je v svojem predmisijonarskem domačem obdobju v Italiji še preveč zvečel in jim naposled morda tudi prišel do dna, mirno odvrnil: »Tudi to je res.«

Oddahnil sem se, saj si na onem koncu sveta res nisem želel razpravljati o ženski emancipaciji in njenih družbenih posledicah. Nekaj minut sva nato molčala. Sonce je postajalo vse bolj ščeme-

Oče Ivo se je spet obrnil proti meni, se zagledal v otroke, ki so vztrajali ob nama na najinem neskončnem sprehodu ter nadaljeval: »Zdravstvene oskrbe praktično ni. Obstaja ena ambulanta za celoten predel, še ta pa je odprta le ob popoldnevih... Morda te bo to zanimalo, ti, sociolog.«

Ne vem, zakaj mi je rekel sociolog. Kot bi bral moje misli, je spet govoril: »Saj ste vsi vi mladi brezskrbni poletni potovalci svetobolni sociologi, ki se po ogledu naše revščine v mislih razjete, dekleta pa se celo zares, nato pa celo večkrat sežete v hermetično zaprto torbico, ki jo imate skrito pod srajco okoli pasa, ter ponudite nekaj dolarjev in si na ta način umijete tisto, kar takrat videl, da je vaša umazana vest. Tudi ti boš storil enako. Boš mislil, da bo tako, pa čeprav si sedaj iz same trdoglave upornosti razlagal, da ne boš tega nikdar storil. Ob povratku domov boste nato pravim, kako ste z vašim denarjem rešili celotni geto, ne, kaj pravim, celoten problem revščine in umiranja od lakote na vsem kontinentu...«

Oče Ivo se je nalahno zasmeljal, jaz pa sem verjetno nalahno zardel, saj sem čutil vročino na licih, ki je skupno z neznosno

Naročnina: mesečna 20.000 lir - celoletna 240.000 lir; v SFRJ številka 5.- din, naročnina za zasebnike mesečno 70.- din, polletno 390.- din, letno 780.- din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ: žiro račun 51420-603-31593
ADIT 61000 Ljubljana
Glonarjeva 8 - telefon 329761

Oglaš: ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 80.000 lir; finančni in legalni oglaš 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 120.000 lir. Ob praznikih povšek 20%. IVA 19%. Oglaš iz dežele Furlanije-Julijske krajine se naročajo pri oglašnem oddelku PUBLI-EST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

Mali oglaš: 950 lir beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. IVA 19%. Naročajo se v uredništvu Primorskega dnevnika - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-611.

primorski dnevnik

sreda, 22. avgusta 1990

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tix 460894 - Fax (040) 772418

GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723 - Fax (0481) 532958

CEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Glavni urednik **Dušan Udovič**

Odgovorni urednik **Vojimir Tavčar**

Izdaja
in tiska

ZTT
Trst

Cian italiane
zveze časopisnih
založnikov FIEG

Minturno žaluje za žrtvami hude prometne nesreče

MINTURNO (LATINA) — Zdravstveno stanje večine ranjencev v hudi prometni nesreči na avtocesti Neapelj - Bari, ne vzbuja skrbi. Deset ponesrečencev so namreč že odpustili iz raznih bolnišnic, kamor so jih prepeljali takoj po nesreči, odločno na bolje pa gre tudi vozniku avtobusa, v katerem je po trčenju s tovornjakom našlo smrt osem potnikov. Šoferja, Livia Cardilla, so včeraj operirali; že danes pa bi ga morali preiskovalci tudi uradno zaslišati. V prvem neformalnem zaslišanju je Cardillo povedal svojo verzijo dogodka, ki pa se ne ujema z rezultati izvidov, ki jih je opravila prometna policija.

Medtem pa se v Minturnu, kjer ima sedež folklorna skupina, vrstijo izrazi solidarnosti in sožalja svojem žrtvem. Tragična nesreča je prizadela predvsem dve družini, katerih otroci so ostali brez staršev. Vsi, razen enega so še mladoletni, zato sta folklorna skupina in občinska uprava iz Minturna odprli solidarnostni sklad za sirote. Folklorna skupina je aktivna že od leta 1972 in veliko nastopa doma in na tujem, šteje pa šestdeset mlajših članov in petdeset veteranov. V več primerih se s to dejavnostjo ukvarjajo cele družine. Pogreb osmih žrtev bo danes popoldne.

Zračne pirate bodo izročili Sovjetski zvezi

MOSKVA — Pakistanske oblasti bodo Sovjetski zvezi izročile enajst zapornikov, ki so v nedeljo ugrabili linijsko letalo TU-154, ki je letelo na progi med dvema sibirskima mestoma, in ga preusmerili v Karači. Vest o tem je sovjetski tiskovni agenciji Tass posredoval pomočnik vodje KGB za Kirgizijo Guljam Alijev, ki je tudi povedal, da se bodo agenti sovjetske varnostne službe že v kratkem podali v Islamabad, kjer bodo prevzeli ugrabitelje.

Kot je znano, je enajsterica predstavljala del skupine, v kateri je bilo 15 zapornikov, ki so jih želeli v spremstvu treh policistov z letalom premestiti v neki zapor na severu Sibirije. Le nekaj minut po vzletu iz Nerjungrija pa je enajst zapornikov s pomočjo puške z odrezanimi cevema in eksplozivom onesposobilo stražarje, se polastilo tudi njihovega orožja in nato prisililo pilota, da se je najprej vrnil v Nerjungri. Tam so izkrcali vse ženske in otroke, nato pa poleteli proti Pakistanu. Na krovu letala je bilo 29 potnikov in članov posadke, ki so vsi brez posledic prestali ugrabitev, saj so se zaporniki le dobri dve uri po pristanku na letališču v Karačiju predali pakistanski letališki policiji. Takrat so tudi poročali, da naj bi ugrabitelje prepeljali v Islamabad, kjer naj bi zahtevali politično zatočišče v eni od azijskih držav.

Pasji dnevi očitno še niso mimo

MILAN — Vsakodnevni sprehod ovčarja in njegove lastnice v milanskem parku Sempione, se je včeraj dokaj dramatično zaključil. Pasja mrcina je obgrizla tri nič hudega sluteče mladeniče, od katerih se je eden zatekel po zdravniško pomoč. Osebe na oddelku za prvo pomoč je obvestilo karabinjerje in pristojne občinske moče, ki so nemudoma ukrepali. V park so poslali karabinjersko izvidnico in občinskega nadzornika za profilakso, nenavadna družina pa ovčarja bržčas ni prijala. V znak nezadovoljstva se je znesel še nad karabinjerje in nekega policista, ki jim je priskočil na pomoč. Pasja lastnica, Sabrina Mazzari, bo sedaj morala sebe in svojega ljubljence zagovarjati na sodišču.

Teroristi z Zahoda se niso urili v SZ

VARŠAVA — General Vasilij Galkin, ki je šest let vodil urad KGB v poljski prestolnici, je v intervjuju za današnjo številko nekega poljskega katoliškega tednika izjavil, da se v Sovjetski zvezi nikoli niso urili teroristi iz zahodnih držav, saj naj bi bilo to povsem v nasprotju s stališčem Moskve do tega odvratnega pojava. Toda Galkin ni želel odgovoriti na vprašanje, če je bil KGB seznanjen z morebitnim urjenjem teroristov v drugih državah sovjetskega bloka.

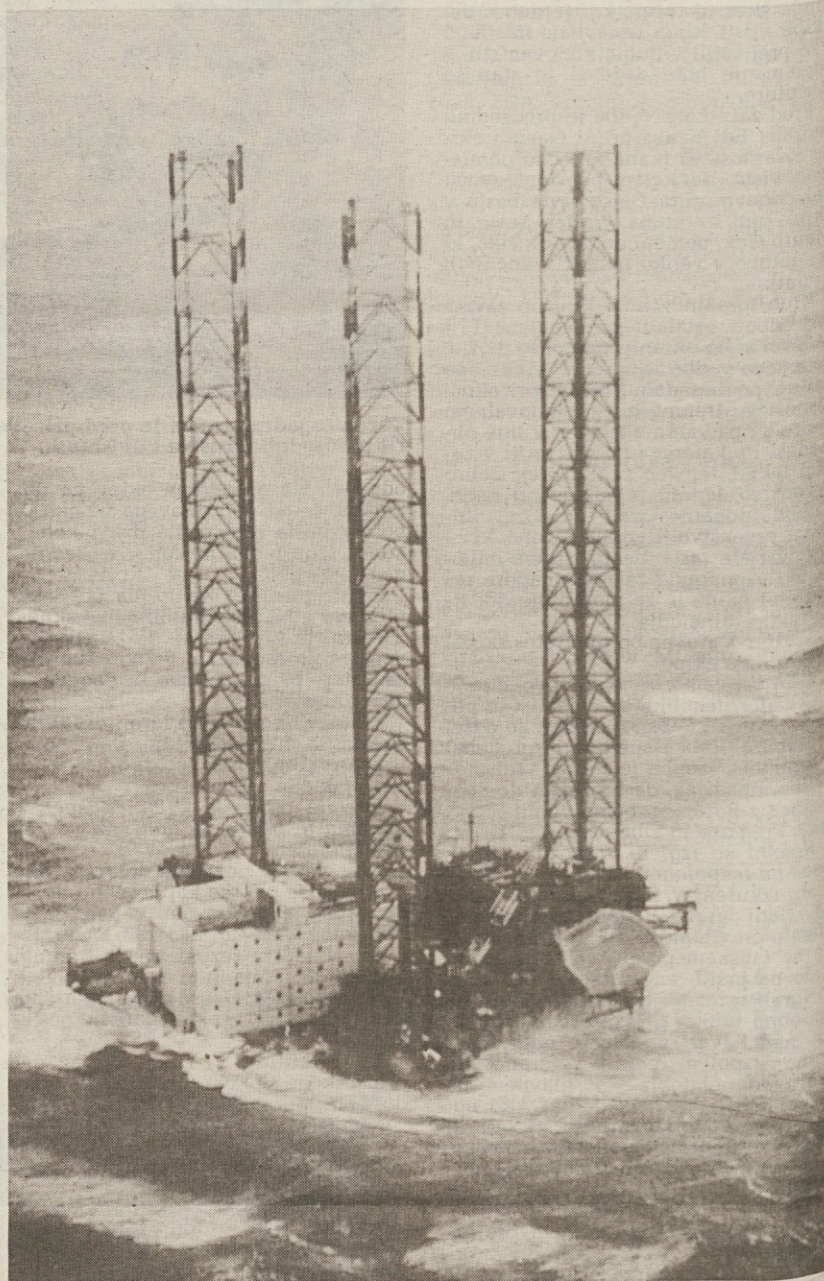
Vodja KGB za Poljsko tudi ni želel dati informacij o številu poljskih funkcionarjev, ki so se šolali v KGB. Dejal je le, da gre za ožjo skupino, ki se je v Sovjetski zvezi normalno poklicno usposabljala in pri tem študirala mednarodno pravo, psihologijo in jezike ter obiskovala tečaje za posebne strokovne predmete.

Enajst častnikov umrlo pri padcu letala na Tajvanu

TAIPEH — Včeraj je v bližini mesta Yunling strmoglavil dvomotorni vrste B-1900 tajvanskega vojnega letalstva. Pri tem je bilo ubitih vseh 18 potnikov, od katerih so bili 3 generali in 8 polkovnikov formoske vojske.

Do nesreče je prišlo nekje na osrednjem področju otoka in kot je sporočil glasnik tajvanskega vojnega letalstva, naj bi do nesreče prišlo zaradi silovitega neurja, ki naj bi presenetilo letalo na inšpekcijskem letu.

Rešili brodolomce

Pustolovščina 49 tehnikov, ki so stanovali na plavajoči ploščadi "West Gamma", se je srečno končala. Veter, ki je na Severnem morju pihal s hitrostjo do 200 km na uro, je namreč odpihal ploščad na odprto in razburkano morje. Poleg tega je povsem uničil ploščad, na kateri pristajajo helikopterji, tako da iz zraka ljudi ni bilo mogoče rešiti. Pred dansko obalo pa je plula britanska ladja Queen Elizabeth 2, ki je potegnila iz pobesnelih valov vseh 49 brodolomcev, po večini Norvežanov. Reševanje je imelo tudi nekatere dramatične momente, saj se je eden od rešilnih čolnov prevrnil kar je poseg britanskih mornarjev še otežkočilo. Plavajoča ploščad je potem nasedla na plitvino kakih 50 morskih milj od nemškega otoka Sylt. (Telefoto AP)

Alfred in Pat se vračata v šolo

Konec tedna se bo začelo akademsko leto na državni univerzi v Kentu v Ohio. Študentka medicine Jay Herda se je že vrnila v svojo staro sobo, s seboj pa je prinesla tudi Alfreda, na katerem se uči anatomije (Telefoto AP)

Še eden v vrsti mednacionalnih sporov, ki pretresajo Sovjetsko zvezo Tudi Gagauzi zahtevajo avtonomijo

MOSKVA — V mestecu Komrat na jugu Moldavije so se minuli konec tedna zbrali deputati vseh ravni gagauške narodnosti ter razglasili avtonomno republiko, ki naj bi po njihovi volji postala enakopravna članica sovjetske federacije. V deklaraciji »o svobodi in neodvisnosti gagauškega naroda od Republike Moldove« očitajo oblastem v Kišinjovu, da pri sprejemanju zakonodaje ne upoštevajo interesov gagauškega prebivalstva. Ker pa je konec julija vrhovni sovjet Moldove (tako se zdaj uradno imenuje Moldavija) zavrnil zahteve Gagauzov po avtonomiji, ker so za novo oklicano gagauško ASSR razpisali volitve za 28. september, ker Moskva z neprikritimi simpatijami spremlja vse to - je na obzorju novi dolgotrajni mednacionalni spor.

Kdo so sploh Gagauzi? Gre za turkojezično narodnost, ki poleg Moldavije naseljuje tudi primorska območja Romunije, Bolgarije, Grčije in Turčije. Večinoma so krščanski pravoslavci. Najnovejši popis prebivalstva jih je v vsej Sovjetski zvezi naštel skoraj dvesto tisoč, od teh jih okoli 150 tisoč živi v Moldovi. Podobno kot doslej Moldavci se poslužujejo turške cirilice (Moldavija je lani uzakonila romunsko latinico).

Viharna zgodovina Balkana in črnomoškega območja je metala sem in tja marsikatero ljudstvo. Povsod pa, kjer so se avtohtoni narodi osvobodili izpod turškega jarma, je ostalo neprikrito sovraštvo do ostankov, ki so jih spominjali na osmanski imperij (spomnimo se samo nedavnih krvavih spopadov s Turki v Bolgariji).

Besarabija je bila v novejši zgodovini deležna še posebej pogostnih sprememb meja in državnosti.

»Zgodovina priča o tem,« začenejo parlamentarne komisije Moldove svojo odklonilno utemeljitev, se pravi zavrnitev zahtev Gagauzov po avtonomiji, »da se je moldavski narod izoblikoval na svojem zgodovinskem ozemlju na območju med Karpati, Donavo in Pontom, kjer so živeli njegovi predniki, to je geto-dakijci, ki so jih pozneje romanizirali. Leta 1359 se je izoblikovala stara moldavska država Moldova, ki je na jugu mejila na Donavo in Črno morje, na vzhodu na Dnjester, na severu pa na Karpate. Dežela prednikov v mejah stare Moldove, kot jo je zasnoval Štefan Veliki, je še danes nacionalno ozemlje moldavskega naroda.«

Medtem ko država Moldova ni nikoli vodila vojne proti drugim sosedom, so »sovražni sosednji veliki imperiji« pogosto kršili suverenost moldavskega naroda ter ga podjarmljali. Tako je leta 1484 osmanska porta zagrabila del Moldove, leta 1775 je habsburška monar-

hija okupirala severni del, se pravi Bukovino, leta 1812 pa je rusko carstvo skupaj s Turčijo razdelilo državo Moldova na dva dela ter anektirala Besarabijo. Tako moldavski parlamentarci razlagajo javnosti svojo zgodovino. Ni težko razbrati, da imajo vse navedene imperije za enako sovražne ter da jim priključitev k Rusiji pomeni okupacijo.

Zdaj pa nazaj h Gagauzom. »Zgodovinski dokumenti nespodbitno dokazujejo, da Gagauzi niso prvotni (avtohtoni) prebivalci Moldove. Domovina Gagauzov je Bolgarija, kjer so med 12. in 17. stoletjem izoblikovali svojo narodnost in državnost in kjer še danes živi del gagauškega etnosa.« Tako svoje sosedo opredeljujejo moldavski deputati.

Predniki Gagauzov so vsa stoletja živeli južno od Donave, nadaljuje uradna utemeljitev iz Kišinjova; v Besarabijo so se naselili tisti, ki so živeli na območju Dnjepra. Za vse to pa je spet kriv carski dvor, ki je beguncem pred Turki dajal najbolj plodno zemljo in jih naseljeval na moldavski zemlji. »Carizem je organiziral naseljevanje številnih kolonistov na ozemlje, ki ga je anektiral leta 1812, prihajali pa so iz osrednje Rusije, z Ukrajine in z one strani Donave. Med kolonisti so bili Rusi, Ukrajinci, Nemci, Bolgari, Gagauzi, Švicarji, Čehi in še mnogi drugi. Medtem ko je domači življenj ostajal na ozkih kvadratnih metrih obdelovalne zemlje, so carski oblastniki delili kolonistom najlepša posestva, pravi dokument moldavskega vrhovnega sovjeta. Moldavci so se morali množično izseljevati, enako množično pa so sem priseljevali druge. Torej tudi Gagauze.

Kaj so zdaj eni in drugi? Vsekakor ne narodnosti, trdijo moldavski parlamentarci, češ da »gagauška enako kot druge etnične skupine, ki živijo na ozemlju SSR Moldove, se pravi na nacionalnem ozemlju Moldavcev, nima v SSR Moldovi svojih narodnostnih ozemelj.« Pa torej tudi ne more zahtevati nikakršne ozemeljske avtonomije.

Neprijetnost vse te zadeve je sploh v tem, da dotedanja ustava Moldavske SSR vendarle opredeljuje Gagauze kot narodnost, da pa jim zdaj tega statusa nečjejo več priznati.

V Kišinjovu za tolažbo obljublajo, da bodo ob prihodnji administrativni reformi upoštevali želje Gagauzov in Bolgarov ter jim bodo naredili skupno administrativno enoto, kjer bodo lahko gojili svoj jezik in kulturo.

ANTON RUPNIK